

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

MATERIALELE SECUNDARE

ATRASE PE SCARĂ LARGĂ ÎN CIRCUITUL ECONOMIC

*Expresie a stimei și sentimentelor de dragoste,
omagiu vibrant adus de întregul nostru partid și popor
personalității și activității secretarului general al partidului*

SĂRBĂTORIREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU CU PRILEJUL ANIVERSĂRII ZILEI DE NAȘTERE

„Îmi exprim convingerea că întregul nostru partid, Comitetul Central, Comitetul Politic Executiv, celelalte organe de partid își vor îndeplini neabătut răspunderile ce le revin, acționând pentru înfăptuirea politicii noastre interne și externe, pentru ridicarea continuă a bunăstării generale a poporului, întărirea independenței și suveranității patriei, dezvoltarea colaborării României cu toate statele pe baza principiilor de egalitate și respect reciproc”.

NICOLAE CEAUȘESCU

SCRISOAREA

adresată tovarășului Nicolae Ceaușescu

de Comitetul Politic Executiv

al C. C. al P. C. R.

Mult iubite și stimate tovarășe NICOLAE CEAUȘESCU

Aniversarea zilei dumneavoastră de naștere ne oferă fericitul prilej de a vă adresa, cu sentimente de profundă stimă și afecțiune tovarășească, cele mai calde felicitări și urări de ani mulți și fericiți, de multă sănătate și putere de muncă, pentru progresul și fericirea poporului, pentru triumful cauzei socialismului și comunismului în România.

Cu acest prilej sărbătoresc, dorim să aducem un vibrant omagiu personalității și activității dumneavoastră, să dăm expresie prețuirii și dragostei profunde pe care – asemeni întregului nostru partid și popor – vi le purtăm pentru înaltele calități de comunist și conducător, pentru energia, principialitatea, consecvența și pasiunea revoluționară cu care, încă de la cea mai fragedă vîrstă,

v-ați angajat în lupta pentru slujirea intereselor fundamentale ale clasei muncitoare, ale întregii națiuni, pentru cauza nobilă a libertății, independenței și suveranității scumpei noastre patrii. Este unanim recunoscută și apreciată magistrala contribuție pe care ați adus-o și o aduceți, acționînd neobosit în fruntea partidului și statului – aplicînd creator principiile socialismului științific în condițiile concrete din România – la dezvoltarea gîndirii și practicii revoluționare, la elaborarea celor mai corespunzătoare soluții pentru asigurarea mersului înainte al patriei, la înfăptuirea politicii noastre interne și externe, consacrată înfloririi multilaterale a economiei, științei și culturii, ridicării vieții poporului pe noi trepte de civilizație și progres. Uriașa dumneavoastră capacitate

creatoare, excepționalul talent de organizator și conducător pe care îl manifestați cu strălucire, în toate împrejurările, numeroasele soluții originale, cu adevărat innoitoare pe care le elaborați și le promovați cu consecvență în cele mai diferite sectoare ale vieții noastre economice, politice și sociale, dinamizează puternic întreaga operă de construcție socialistă din patria noastră.

Prețuim în mod deosebit aportul dumneavoastră inestimabil la întărirea partidului nostru comunist, la creșterea continuă a rolului său conducător în întreaga viață a societății. Pentru întregul activ de partid și de stat, pentru toți comuniștii constituiți un înalt exemplu de luptă neobosită pentru întărirea continuă a legăturii partidului cu masele largi, pentru așezarea tuturor raporturilor din cadrul societății pe principiile eticii și echității, ale democrației noi, socialiste — în cadrul căreia și-au găsit împlinirea aspirațiile tuturor fiilor patriei, români, maghiari, germani, sârbi sau de alte naționalități — cale sigură spre afirmarea plenară a personalității umane, spre înflorirea multilaterală a întregului popor. Prin legătura strânsă pe care o mențineți cu întregul popor, prin prezența permanentă, nemijlocită în toate județele țării — în unitățile industriale, la sate, în instituții științifice, culturale sau de învățămînt — prin dialogul viu pe care îl desfășurați cu toate categoriile de oameni ai muncii, ați introdus în viața partidului și a statului nostru un spirit nou, de înaltă responsabilitate socială, comunistă, de puternic avînt în muncă, de ordine și disciplină, de dăruire totală față de cauza socialismului, a progresului și înfloririi patriei. Înalta principialitate pe care o manifestați în înfăptuirea politicii naționale, de deplină egalitate între toți cetățenii și în toate domeniile, a făcut să sporească și mai mult stima și dragostea oamenilor muncii aparținînd naționalităților conlocuitoare față de dumneavoastră, eminent conducător al partidului și statului nostru.

Tot ceea ce au înfăptuit partidul și poporul nostru în ultimul deceniu și jumătate — deceniu care se înscrie drept cea mai fecundă perioadă din întreaga istorie a țării — este organic legat de numele dumneavoastră, mult stimat și iubit tovarășe Nicolae Ceaușescu. Pentru toate aceste calități, pentru strălucitele succese obținute de România pe calea progresului și bunăstării, vă bucurați de profunda stimă și adîncă prețuire a întregului popor, ferm hotărît să acționeze strîns unit în jurul partidului, al dumneavoastră, spre binele și înflorirea patriei socialiste.

Militînd consecvent pentru dezvoltarea impetuoasă a țării, dumneavoastră reprezentați astăzi cel mai autorizat promotor al nobilelor aspirații de pace și progres ale poporului român, sinteți un strălucit luptător pentru cauza generală a socialismului, a colaborării și prieteniei între popoare. Este unanim apreciată contribuția deosebit de valoroasă pe care o aduceți la promovarea principiilor noi de relații între partide, de deplină egalitate și respect reciproc, consecvența impresionantă cu care acționați în vederea întăririi coeziunii tuturor forțelor revoluționare, democratice, antiimperialiste. Prin întreaga dumnea-

voastră activitate internațională v-ați afirmat ca o mare personalitate a epocii contemporane, ca un înflăcărat militant pentru dezvoltarea relațiilor cu țările socialiste și întărirea unității și colaborării lor, pentru solidaritate și colaborare cu țările în curs de dezvoltare, cu țările nealinierte, pentru extinderea, în spiritul coexistenței pașnice, a legăturilor României cu toate țările lumii, fără deosebire de orînduire socială. Prin fermitatea cu care luptați pentru așezarea relațiilor dintre state pe baza egalității, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, dați întregii lumi un înalt exemplu de responsabilitate pentru cauza păcii și progresului tuturor popoarelor. Prezența dumneavoastră activă, deschisă și curajoasă, ca reprezentant al României, în momentele cele mai importante pe care le cunoaște istoria contemporană, găsește un puternic ecou în opinia publică mondială, contribuind la soluționarea constructivă, în spiritul păcii și progresului a problemelor complexe ale umanității. Lupta dumneavoastră consecventă pentru triumful cauzei destinderii, securității și colaborării, inițiativele și eforturile pe care le depuneți pentru stingerea focarelor de conflicte și încordare, pentru soluționarea pe cale politică, prin tratative, a tuturor problemelor litigioase, pentru lichidarea subdezvoltării și făurirea noii ordini economice internaționale, v-au impus în conștiința popoarelor lumii ca o proeminentă personalitate a vieții politice internaționale, întîmpinată cu bucurie pe toate meridianele lumii. Ați adus și aduceți astfel României un mare prestigiu pe plan mondial, făcînd ca țara noastră să se bucure de prietenia sinceră a tuturor națiunilor.

Aniversarea zilei dumneavoastră de naștere în acest an — anul celui de-al XII-lea Congres al partidului și al celei de-a 35-a aniversări a eliberării patriei — ne oferă, mult stimat și iubit tovarășe Ceaușescu, prilejul de a vă asigura încă o dată de hotărîrea noastră fermă de a acționa neabătut, strîns uniți în jurul dumneavoastră, pentru binele și fericirea întregului nostru popor, pentru transpunerea în viață a mărețului Program al partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, pentru pacea și progresul umanității.

Vă dorim, din inimă, să ne trăiți întru mulți ani, iubit tovarășe Ceaușescu, să aveți multe și mari satisfacții în întreaga dumneavoastră activitate, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, cu toți cei dragi și apropiați. Să vă aflați mereu tînăr și plin de energie în fruntea partidului și statului, conducînd cu aceeași fermitate și înțelepciune destinele poporului nostru, înaintarea patriei pe calea socialismului, libertății, independenței și prosperității!

Primiți, vă rugăm, urarea tovarășească pe care v-o adresăm cu toată căldura inimilor noastre: „La mulți ani, tovarășe Nicolae Ceaușescu!”

**COMITETUL POLITIC EXECUTIV
AL COMITETULUI CENTRAL
AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN**

Un proces cu profunde implicații și semnificații economice

RECICLAREA MATERIALELOR ȘI ENERGIEI SECUNDARE

ABORDAREA tot mai insistentă de către oamenii de știință a noțiunilor de „conservare”, „substituire”, „regenerare”, „recuperare”, „reciclare” precum și mulțimea încercărilor tehnice ce vizează transpunerea lor în plan operațional nu fac decât să exprime o realitate multă vreme neglijată a lumii noastre fizice și anume: existența unor limite, chiar dacă ele au un caracter sectorial, în disponibilitățile utilizabile de materii prime și energie ale planetei noastre. „Reciclarea”, ca una din modalitățile esențiale de economisire a materiilor prime și energiei, a devenit, în aceste condiții, o problemă centrală a întregii dezvoltări economice.

Ignorarea resurselor secundare — un lux devenit intolerabil

MENTINEREA, decenii de-a rândul, a unor prețuri scăzute în comerțul internațional cu materii prime și combustibili a stimulat o creștere necontrolată a consumului în acest domeniu ducând în unele țări la exploatarea prădalnică a resurselor naturale, multe dintre ele regenerabile doar în milioane de ani. Așa se explică de ce, încă de pe acum, unele materii prime deosebit de utile unei economii moderne — cum sînt cobaltul, zincul, mercurul, de pildă — au devenit foarte rare, existînd temerea epuizării lor într-un viitor nu prea îndepărtat. Este adevărat, unele studii mai optimiste ne dau mari speranțe în imense rezerve de minerale (evaluate de organisme O.N.U. la circa 1,5 trilioane tone) ale oceanului planetar. Sînt însă tot mai mulți oamenii de știință care se întreabă dacă dificultățile de procurare a cantității de energie reclamată de exploatarea industrială a acestor rezerve — în condițiile unor disponibilități limitate — nu vor frîna cumva într-o bună măsură transpunerea în viață a unor asemenea soluții.

Ajunși în acest punct am putea spune discuției existența unui adevărat cerc vicios: necesarul crescînd de materii prime reclamă cantități tot mai mari de energie, energie ce se obține în cea mai mare parte pe seama exploatarei resurselor naturale epuizabile. Cu alte cuvinte, dacă se va continua să se consume în ritmurile prezente materii prime, extracția și prelucrarea mineralelor și celorlalte resurse naturale ar putea exercita o presiune tot mai mare asupra resurselor de energie ale planetei. În trecut, rezervele bogate în minerale utile puteau fi exploatare folosind relativ puțină energie, dar acum situația s-a schimbat, fiind necesară atragerea unor resurse cu un conținut

mai sărac de substanță utilă. De exemplu, cuprul este obținut în prezent din minereu care conține metal într-o proporție de numai două zecimi de procent, ceea ce înseamnă că pentru obținerea unei tone de cupru trebuie prelucrate 500 tone de minereu. În majoritatea țărilor dezvoltate, o parte importantă din consumul de energie este destinată prelucrării materiilor prime (conform estimărilor, două treimi din consumul industrial de energie al S.U.A., adică 25% din consumul total de energie al acestei țări, este destinat extracției și prelucrării materiilor prime).

Chiar dacă unele aprecieri pesimiste privind epuizarea într-un timp relativ scurt a unora dintre resursele naturale pot fi exagerate — realitatea obligă la combaterea fermă a tendinței de irrosire a bogățiilor naturale ale Terrei. În împrejurările actuale, omenirea se vede obligată ca, alături de dezvoltarea unor noi surse energetice, capabile să înlocuiască resursele nereînnoibile (petrol, gaze naturale), să accepte ca resursă procesul de reutilizare a materialelor secundare, de economisire, recuperare și reciclare a materiilor prime — reprezentînd tot altele mijloace ce pot forța ruperea cercului vicios de care aminteam mai sus.

În fapt, necesitatea reciclării resurselor secundare a apărut mai demult, ca răspuns la tendința de autosufocare a societății de consum, preceptul dominant al acesteia „consumă și aruncă” ducînd la apariția acelor „uriași munți ai risipei”. Numai într-un an în S.U.A., de pildă, sînt aruncate circa 17 miliarde cutii de conserve, 38 miliarde sticle, 7,6 milioane televizoare, și 7 milioane automobile, toate acestea încorporînd 11 milioane tone fier și oțel, 800 000 tone de aluminiu, 400 000 tone alte metale, 13 milioane tone de sticlă, 60 milioane tone hîrtie. Aceasta a dus la poluarea excesivă a solului, a atmosferei și a oceanului planetar, reprezentînd un revers, multă vreme neglijat, al progresului civilizației.

Un principiu organizatoric central al economiei

ÎN PREZENT însă alături de sensurile ei inițiale, reciclarea materiilor prime și a energiei capătă și altele noi, mult mai largi, mai complexe și oferînd o soluție prețioasă pentru depășirea actualei penurii de materii prime. atît în țările dezvoltate cît și în cele în curs de dezvoltare. Astfel, potrivit unui studiu elaborat de „Worldwatch Institute” — organizație americană finanțată parțial de O.N.U. și care studiază problemele mediului inconjurător — „reciclarea ar trebui să devină un principiu organizatoric central al economiei pe măsură ce se pune problema ca lumea să trăiască în condițiile unei oferte tot mai restrînse de materii prime și energie”. Cel puțin 2/3 din resursele materiale utilizate acum în S.U.A., se apreciază în studiu, ar putea fi reciclate fără o modificare substanțială a modului de trai, relevîndu-se că ceea ce lipsește nu este tehnologia ci voința socială orientată în acest sens. Absența ei este denunțată ca foarte costisitoare în condițiile în care cantități de energie tot mai mari și tot mai scumpe sînt necesare pentru extragerea și prelucrarea unor zăcăminte cu un conținut util tot mai sărac.

Resursele oferite de reciclare sînt cu atît mai mari dacă această noțiune este privită în sens larg (reciclarea în cascadă a căldurii, a apei sau realizarea unui adevărat flux al reciclării în cadrul unuia și aceluiași proces tehnologic: căldură, materiale secundare, gaze naturale etc.). Datorită avantajelor pe care le prezintă, se dovedește necesar ca această modalitate de valorificare repetată a resurselor naturale să însoțească cele mai intime faze ale proceselor economice, să fie generalizată la scara întregii economii, așa cum s-a relevat în ampla dezbateră organizată de „Revista economică”, privind organizarea unor „procese circulare active”.

Eficiența economică și socială a recuperării, a valorificării superioare a materialelor secundare este pusă clar în evidență de numeroase studii și cercetări întreprinse atît în țara noastră cît și în străinătate. Să analizăm, de pildă, una din operațiile relativ simple ale valorificării superioare a materialelor secundare: topirea în cupatoare. În cadrul unei șarje o tonă de

fier vechi care participă ca „încărcătură“ la elaborarea oțelului înlocuiește 2 tone minereu de fier, 2 tone cărbuni coesificabili și 0,5 tone calcar, în plus trebuie avute în vedere economiile obținute pe seama cheltuielilor de investiții și exploatare. Nu întâmplător, ci toamai avind în vedere asemenea considerente de economicitate, Japonia a devenit unul din principalii achizitori de automobile vechi de pe piața americană.

Într-un studiu recent experții arătau, de asemenea, că prin utilizarea materialelor secundare consumul energetic necesar obținerii anumitor categorii de metale se reduce în mod substanțial: de 20 de ori în cazul aluminiului, de 6,6 ori în cazul cuprului, de 6 ori în cazul fierului, de 3,6 ori în cazul zincului și de 2,25 ori în cazul plumbului. Reținem, de asemenea, că în cazul maselor plastice, dacă acestea sînt reutilizate consumul energetic poate fi redus cu circa 95%.

Economia de energie care ar rezulta de pe urma reciclării este un element central care dovedește eficiența reciclării materialelor secundare. Conform calculelor, reciclarea fierului, cuprului și aluminiului în S.U.A. la nivele care în prezent ar fi realizabile din punct de vedere economic ar economisi echivalentul a 3,3 miliarde galoane (1 galon = 3,785 litri) de benzină în fiecare an; reciclarea tuturor cutiilor goale de conserve ar economisi tot atîta energie cîtă ar putea produce 8 centrale electrice cu o putere instalată de 500 MW fiecare, iar reciclarea hîrtiei vechi în loc de a se utiliza lemnul ca materie primă ar putea, în principiu, să economisească o cantitate de energie electrică egală cu producția anuală a 16 centrale cu o putere de 500 MW fiecare. Dacă în economia americană ar fi refolosite de șase ori toate recipientele de sticlă în loc de a se produce de fiecare dată altele noi, ar putea fi economisită energia produsă de nouă centrale electrice de 500 MW fiecare.

Eficiență economică și socială

UN ALT ELEMENT esențial care definește eficiența economică și socială a reciclării îl constituie combaterea poluării. În fiecare an cele nouă țări ale Pieței comune, spre exemplu, „produc“ circa 1500 milioane tone de materiale secundare (90 mil. t. reziduuri casnice, 115 mil. t. reziduuri provenind din industria prelucrătoare și 150 mil. t. din industria extractivă, 950 mil. t. materiale secundare din agricultură, 200 mil. t. ape uzate industriale etc.). Această cantitate sporește cu circa 5% pe an și odată cu ea și costul depozitării materialelor respective, care erau pînă nu demult aruncate, degradînd mediul, în ciuda cantităților importante de materii prime și energie ce s-ar fi putut recupera prin trierea și prelucrarea lor. Conform unor calcule, din

procesul de producție pentru obținerea unei tone de oțel din minereu de fier rezultă 2,7 tone steril și deșeuri și este afectată nefavorabil o cantitate de circa 6700 galoane apă. Aceleași calcule evidențiază că reutilizarea fierului vechi în oțelării poate diminua cu pînă la 86% poluarea atmosferică și cu 76% pe cea a apei, paralel cu o reducere de 40% a consumului de apă și virtuala eliminare a deșeurilor solide.

Desigur, eficiența reciclării trebuie privită, mai ales în perspectivă, nu numai prin prisma simplei rentabilități financiare, ci mai ales avind în vedere efectele macroeconomice și sociale favorabile pe care le poate avea organizarea unui sistem rațional și optim de reciclare. În acest context, ca una din căile de combatere a risipei, reciclarea înseamnă adaptarea treptată a societății umane la o ofertă tot mai restrînsă de materii prime și energie, iar eficiența economică și socială a acestei acțiuni se traduce atît în evitarea unor viitoare fenomene de criză, cît și în atenuarea proceselor poluante.

Dacă asupra importanței și locului reciclării în structura economică a unei țări nu mai sînt divergențe de opinii, generalizarea acestei modalități de valorificare superioară a resurselor naturale poate înfîlîni — în unele cazuri — o serie de obstacole atît de ordin subiectiv (refînerea în fața noului, teama de complicațiile tehnologice) cît și de ordin obiectiv. Experiența acumulată în acest domeniu atît în țara noastră cît și la scară mondială demonstrează faptul că o apreciere realistă a eficienței activității de reciclare a materialelor secundare poate fi formulată numai țînînd seama și de efectele sale propagate (reducerea consumului de materii prime deficitare, limitarea poluării, economisirea resurselor energetice, evitarea scoaterii din circuitul agricol a unor întinse suprafețe etc.).

Unele țări au început să beneficieze de avantajele inerente ale reciclării, trecînd la organizarea unor sisteme de recuperare și prelucrare a materialelor secundare. În U.R.S.S., la Leningrad sînt reciclate în fiecare an 580 000 t de reziduuri solide, pentru a rezulta metal, produse chimice etc., prevăzîndu-se mărirea capacității acestei unități de reciclare de șase ori pînă în 1985. La Roma două uzine prelucerează de peste un deceniu circa 500 000 t de reziduuri menajere, valoarea materialelor obținute acoperind în bună parte cheltuielile pentru salubritatea orașului. În multe țări socialiste recipientele de sticlă sînt colectate, organizarea unor sisteme adecvate permițînd utilizarea de mai multe ori a sticlelor și borcanelor. În Republica Populară Chineză, la Uzina metalurgică din Șenyang s-a reușit recuperarea din materialele reziduale provenite de la furnale a unei cantități de aur, argint și alte metale rare în valoare de 2,7 milioane yuani. În Danemarca o mare uzină specializată în prelucrarea materialelor secundare chimice și petroliere, cu o capacitate de circa 80 000 tone/an, reușește

să reintroducă în circuitul productiv o cantitate importantă de materii prime necesare economiei. Peste 45% din producția de hîrtie a R. F. Germania și a Angliei se obțin în prezent prin reciclarea materialelor secundare. În Suedia, în fabricile de hîrtie se utilizează un procedeu de reciclare a materialelor secundare din lemn care duce, în final, la economii de energie de circa 25%. În unele fabrici de ciment din Europa se reciclează căldura — aerul cald rezultat din cuptoarele de ciment este recaptat pentru a preîncălzi stocul de rocă care intră în procesul prelucrării — ceea ce permite economii de peste 50% la consumul de energie. În general, reciclarea energiei — sau „procedeu în cascadă“ cum mai este denumit în literatura de specialitate — constituie o preocupare de actualitate în multe țări, inclusiv în țara noastră. Conform acestui procedeu, căldura care rămîne după o prelucrare industrială la temperaturi ridicate trebuie recaptată și folosită pentru alte utilizări în stadii termodinamice descrescătoare.

Remarcîndu-se importanța deosebită a recuperării și valorificării superioare a materialelor și resurselor secundare, într-o serie de state au fost constituite organizații guvernamentale menite să urmărească și să coordoneze această activitate. În Marea Britanie, de pildă, a fost înființat un comitet mixt al Departamentelor industriei și mediului ambiant în atribuțiile căruia intră examinarea mijloacelor de promovare a inițiativelor ce vizează reciclarea deșeurilor. Se apreciază că în această țară au fost investite pînă în prezent circa 23 milioane lire sterline în construirea unor unități specializate în reciclarea materialelor secundare.

Relevînd importanța crescîndă a problemei abordate, preocupările în direcția găsirii celor mai potrivite metode de reciclare, de valorificare superioară a materialelor secundare, a coordonării eforturilor naționale, a diversificării formelor de colaborare și schimb de informații tehnice se regăsesc și în organizarea — sub egida O.N.U. sau a organismelor sale specializate — a unor simpozioane pe această temă. În acest sens se înscrie și seminarul organizat recent sub egida Comisiei economice O.N.U. pentru Europa privind utilizarea resturilor de la prelucrarea polimerilor, în special mase plastice și fibre sintetice.

Devine tot mai limpede că nici un stat, oricît ar fi de bogat și de dezvoltat, nu își mai poate permite luxul — în condițiile actuale — de a încerca să ignore marile resurse de economisire a materiilor prime și energiei, ca și de reducere a poluării, pe care le oferă valorificarea resurselor secundare. Conștiința necesității de a recupera acest tezaur stă la baza tot mai multor acțiuni întreprinse pe toate meridianele în această direcție.

Gheorghe NISTOR
Mugur ISĂRESCU

**MOBILIZAREA SPIRITULUI GOSPODĂRESC
ȘI A ENERGIEI CREATOARE****PENTRU VALORIFICAREA SUPERIOARĂ A MATERIALELOR SECUNDARE**

PROBLEMA economisirii materiilor prime, a energiei și combustibilului a devenit extrem de acută, preocupând în egală măsură statele mari și mici, dezvoltate sau mai puțin dezvoltate, mai bogate sau mai sărace în resurse naturale. În acest deceniu s-au acumulat suficiente situații de criză și semnale pe plan mondial care au făcut să se întipărească tot mai profund în conștiința omenirii că gospodărirea rațională a materiilor prime și secundare, a combustibilului și energiei nu constituie un proces de conjunctură, pasager, subiectiv. Ea este o cerință obiectivă, globală, pe termen lung, definită de caracterul limitat al acestor resurse, de existența unor tipuri de creștere economică și tehnologii inadecvate, mari consumatoare de materii prime, combustibili și energie, a unei imense risipe de asemenea resurse, stimulate de o multitudine de cauze variate, pornind de la un consum insuficient controlat și uneori chiar și rău orientat, o gospodărire nerațională, de la un sistem de prețuri inadecvat sau de la un sistem de indicatori de comensurare a eficienței simplist și neconcludent și pînă la factorii cei mai subiectivi și inadmisibili, proveniți din lipsă de înțelegere, de preocupare, rutină, neglijență etc.

Existența unor imense cantități de produse secundare, utilizate parțial, dar care își păstrează calități sau posibilități de refolosire, a unor ambalaje etc., care în loc să constituie importante surse de materii prime au fost convertite în surse de poluare a mediului înconjurător, pune în evidență cît de iraționale și antieconomice pot fi unele din mijloacele și conceptele cu care operăm.

Însăși noțiunea de „deșeuri“, care s-a „strecurat“ în vocabularul și practica economică, ne dă o imagine asupra modului eronat de înțelegere a acestor aspecte, a necesității economisirii stricte a resurselor materiale, admițînd din capul locului o sursă de irosire a unor însemnate bogății.

Continuarea procesului de creștere accelerată a economiei românești pune cu acuitate problema preocupării continue și de fond pentru valorificarea optimă și operativă a modalităților imense și variate de economisire a resurselor de materii prime și secundare, de energie și combustibil în toate componentele și în toate fazele. Acest spațiu imens de mișcare, de inițiativă, de creativitate, de inovare în plan conceptual și operațional, nu se limitează numai la re-

ducerea consumului, la aducerea normelor de consum cît mai aproape de limita minimă posibilă într-un context anumit sau de eliminare a unor canale de risipă. Crearea unor noi sisteme de gîndire, de concepere, de proiectare și de prelucrare a materiilor prime și a celor secundare în cadrul unor procese de tip circular activ — așa cum au scos în evidență numeroasele dezbateri din „Revista economică“ pe temu „Procesului circular activ“ — capabile să utilizeze toate componentele active din materiile prime, secundare și energie intrate în procesele de producție, ca și promovarea largă a unor procese regenerative și de recondiționare menite să reintroducă în circuitul economic toate particolele active încă din produsele și energiile secundare, aduc realmente noi deschideri în planul economisirii și valorificării superioare a resurselor de materii prime, combustibil și energie.

În acest context, folosirea pe scară largă a materialelor secundare în economia noastră capătă o însemnătate deosebită. De altfel, programul de colectare și valorificare a materialelor secundare — care constituie o secțiune distinctă a planului național unic de dezvoltare pe 1979 — prevede ca acestea să participe cu ponderi din ce în ce mai mari, ajungînd, în unele cazuri, la 40% din totalul materiilor prime necesare realizării producției.

Recuperarea și valorificarea, pe scară din ce în ce mai largă, a materialelor secundare presupun un înalt spirit gospodăresc din partea fiecărui om al muncii, măsuri și acțiuni eficiente în întreprinderi care să ducă, pe de o parte, la diminuarea cantităților de materiale secundare prin ridicarea coeficientului de utilizare a materiilor prime de bază, iar, pe de altă parte, la reintroducerea în circuitul productiv a unor cantități cît mai mari de materiale secundare. În vasta acțiune de gospodărire și valorificare superioară a bazei de materii prime, în general a resurselor materiale ale țării, un aport însemnat sînt chemați să aducă specialiștii din instituturile de cercetare și inginerie tehnologică care, prin studii și cercetări minuțioase, prin elaborarea de soluții tehnice înaintate, trebuie să faciliteze reciclarea cît mai completă a materialelor secundare. Generalizarea indicatorului producției nete — ca factor de comensurare a efortului propriu al întreprinderilor în obținerea unei valori noi cît mai mari — creează un instrument eficient în sprijinul realizării unei mai

bune gospodării și a unei valorificări superioare a materiilor prime și combustibilului, stimulând și coînterzind colectivele de oameni ai muncii în perfecționarea continuă a activității în acest domeniu.

În această primă parte a grupajului REVISTA ECONOMICĂ a urmărit să analizeze și să pună în evidență imensele resurse de economii ce pot fi realizate printr-o mai bună valorificare a metalului,

cauciucului, uleiurilor minerale, a maselor plastice, a lemnului și hîrtiei. În etapele ulterioare revista va continua investigațiile în vederea dezvoltării posibilităților de corelare a eforturilor tuturor factorilor de care depinde valorificarea operativă a inițiativelor maselor și creației tehnice și care permit introducerea efectivă a acestor importante resurse în circuitul economic.

Nivelul recuperării metalului, în pas cu exigențele economiei

DEZVOLTAREA puternică a industriei siderurgice, crearea în cadrul acesteia a unor mari capacități de producere a oțelului electric solicită, de la an la an, cantități sporite de fier vechi. Cît de important este să se asigure cantități tot mai mari de asemenea materiale rezultă din faptul că oțelăriile electrice consumă, la elaborarea șarjelor, sută la sută fier vechi, cuptoarele Martin 30—50%, iar convertizoarele 20—30%. Dar însemnătatea utilizării în proporție ridicată a acestor materiale secundare în tehnologia de elaborare a metalului rezidă, mai ales, în aceea că

o tonă de fier vechi înlocuiește o tonă de fontă, care se obține din 2 tone de minereu (extrasă de un miner în subteran în timp de 13 ore) **și o tonă de cărbune coesificabil** (extrasă de un miner în subteran în timp de 2 ore și un sfert).

Pentru a ține pasul cu cerințele, unitățile specializate ale Centralei de colectare și valorificare a metalelor vechi acționează pe multiple planuri. Cantitățile cele mai mari de materiale secundare sînt achiziționate de la marile unități producătoare de metal, de la întreprinderi constructoare de mașini, din casări și colectări de la populație. Trebuie spus că, în prezent, toate aceste resurse reprezintă doar 40% din necesar. Ce alte posibilități există, cum trebuie acționat pentru atragerea lor în circuitul economic?

● **O importantă resursă o constituie valorificarea mai eficientă a șpanului și așchiilor de metal.** Este vorba, în primul rînd, de circa 700 000 tone șpan de oțel și peste 50 000 tone șpan de fontă ce rezultă, la nivelul unui an, îndeosebi în unitățile industriei constructoare de mașini. Pînă acum cea mai mare parte a acestor resurse era valorificată în cuptoarele înalte pentru producerea fontei, deși mai eficientă este utilizarea ca materie primă pentru oțelării. De ce totuși nu se valorifică acolo unde eficiența lor

este mai ridicată? Pentru că, în starea în care rezultă din procesele de fabricație, ele nu pot fi folosite în oțelării, întrucît au un volum mare și greutate specifică mică, consumîndu-se un timp lung în încărcare a cuptoarelor.

Pentru a se evita acest neajuns, **materialele secundare de metal trebuie balotate sau brichetate.** Din păcate, nu toate întreprinderile au în dotarea lor instalații care să execute aceste operațiuni. Nu s-au găsit pînă acum proiectanți și executanți care să realizeze asemenea instalații, deși Centrala de colectare și valorificare a metalului solicită aceasta de ani de zile Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini. Din pricina respectivă șpanul continuă să fie livrat întreprinderilor siderurgice în vrac și ca atare poate fi utilizat numai la producerea fontei. Trebuie însă spus că o asemenea practică conduce la pierderi de cel puțin 30% (provenite din arderi în furnale), în comparație cu folosirea brichetelor în cuptoarele de oțel. Factorii vizați, respectiv Ministerul Industriei Metalurgice și Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini ar trebui să urgenteze aplicarea măsurilor ce se impun, pentru a se asigura utilajele necesare pentru brichetarea și balotarea șpanului și a resturilor de table, astfel ca acestea să-și găsească cea mai eficientă utilizare.

● **Sortarea pe calități a resurselor secundare în unitățile care le produc.** Cu unele excepții, uni-

tățile furnizoare de materiale secundare („Vulcan“, „23 August“, „Electromagnetica“ din București, I.C.M. Reșița etc.) continuă să predea la colectare metal amestecat, de diferite calități și proveniențe. Se pierd în acest mod importante valori materiale de metal neferos, de aliaje prețioase etc. Printr-o gospodărire mai bună a acestor resurse — așa cum se procedează, de pildă, la Întreprinderea de mecanică fină Sinaia (toate resursele secundare sînt sortate pe calități chiar în locul unde se produc de către fiecare muncitor) — s-ar ajunge la obținerea unor sporuri de resurse prețioase, la o valorificare mai eficientă a metalului colectat.

Prezentînd situația respectivă trebuie să subliniem că **există, în majoritatea întreprinderilor, încă neinventariate mari cantități de metale vechi sub diferite forme.** Inventarierea corectă a acestora, determinarea precisă a structurii cît și a cantităților de materiale secundare rezultate pe diverse trepte de prelucrare, îndrumarea lor spre locurile de valorificare constituie o altă însemnată resursă pentru sporirea producției de metal. În acest context ar fi util să se întocmească anual, în fiecare întreprindere, bilanțuri ale produselor secundare, așa cum de altfel se procedează pentru utilizarea resurselor materiale pe economie.

● **Repartizarea unor materiale secundare de metal la unități numai pentru completarea balanței**

Nivelul recuperării unor materiale secundare în țara noastră

	1978	1979 plan
● fier vechi	8350 mii t	5450 mii t
● materiale refractare	32 mii t	42 mii t
● zgură de furnal	2800 mii t	3315 mii t
● mase plastice uzate	1,8 mii t	2,8 mii t
● cauciuc uzat	15 mii t	25 mii t
● anvelope pentru reșapare	150 mii buc.	330 mii buc.
● uleiuri minerale uzate	57 mii t	73 mii t
● materiale fibrocelulozice și maculatură	207 mii t	296 mii t
● materiale secundare din sticlă	215 mii t	217 mii t

● Creșterea cu un procent a volumului de materiale secundare prelucrate permite obținerea anuală, la nivelul economiei naționale, a unei cantități de materii prime suplimentare în valoare de peste 150 milioane lei.

● Un metru cub de gunoi menajer, în greutate medie de 340–360 kg, conține între 25 și 65 kg hirtie, 4–8 kg materiale plastice, peste 5 kg metal, 17 kg textile, aproximativ 240 kg resturi alimentare, cioburi de sticlă sau ceramică și altele.

● 1 000 tone maculatură colectată și valorificată pentru fabricarea hirtiei echivalează cu economisirea a 17 hectare de pădure de rășinoase.

lor de materii prime. Pentru a se asigura o bună și eficiență gospodărire a materiilor prime, este necesar ca unităților producătoare de resurse secundare de metal să li se repartizeze prin plan doar diferențele ce rezultă între cantitățile de materii prime planificate de aprovizionat și cantitatea de materiale secundare rezultate din propriile procese tehnologice. Aceasta deoarece pînă în prezent, indiferent de cantitățile de materiale secundare de metal ce apăreau în procesul tehnologic dintr-o întreprindere, aceasta primea metalul vechi prelucrat livrînd, la rîndul său, unităților colectoare, o parte din materialele secundare îndeobște de calitate slabă (strai-furi de tablă, span etc.).

● O mai bună valorificare a haldelor. Se știe că, în decursul anilor, în apropierea marilor centre siderurgice, prin depunerea zgurilor și resturilor de materiale nefolosibile, s-au creat adevărate dealuri, întinse pe suprafețe mari de teren. Dislocarea lor, prelucrarea zgurilor, selectarea metalelor și materialelor refractare permite readucerea în circuitul economic a însemnate valori materiale, concomitent cu restrîngerea perimetrului acestor halde. S-au și valorificat în anii din urmă zeci de mii de tone de metal vechi, mii de tone de materiale refractare, cantități însemnate de zguri care, măcinate, au asigurat o bună materie primă pentru industria cimentului, cît și pentru construcția de drumuri.

Sarcina de a valorifica materialele secundare din halde este încredințată fiecărei întreprinderi siderurgice de pe raza unde se află, deci celor ce le-au produs. Dar activitatea de valorificare se desfășoară încă lent și adesea nu cu suficientă răspundere. Dovadă este faptul că, în urma revalorificării materialelor secundare nefolosibile, lucrătorii de la unitățile Centralei de colectare și valorificare a metalului reușesc să mai colecteze mii de tone de metal.

Așa stau lucrurile în haldele de la combinatele siderurgice Hunedoara, Reșița, Galați etc.

● **Colectarea de la populație.** An de an, volumul metalelor vechi colectate de la populație a crescut, ajungînd în 1978 la peste 170 mii tone. Dar posibilitățile sînt mult mai mari, avînd în vedere că s-a extins mult la populație folosirea unor bunuri de metal de trebuință îndelungată, că însemnate cantități de produse se vînd în ambalaje metalice etc. De altfel, prevederile de plan pe 1979 stabilesc ca nivelul colectărilor de produse metalice vechi de la populație să se situeze la cel puțin 200 mii tone.

Pondere fierului vechi folosit în unele țări pentru producția de oțel

Țara	(%)
Anglia	52
S.U.A.	53
Italia	63
România	42

Pentru lărgirea cadrului de colectare a unor asemenea materiale de la populație am sugera **ideea posibilităților de valorificare mai bună și a resturilor menajere în care se află, după cum se știe, diverse materiale vechi, inclusiv cantități importante de metal.** Cu un efort organizatoric, prin îndrumarea comitetelor cetățenești, s-ar putea amplasa în toate cartierele, mai ales în cele nou construite (unde sînt organizate platforme speciale) cutii sau tumberoane în care populația să depună separat, diferitele materiale secundare. În acest mod resursele respective, care la scara economiei se ridică la sute de milioane lei anual, ar putea fi atrase mai activ în circuitul economic.

PENTRU ca activitatea de colectare și valorificare a metalelor vechi să se desfășoare mai bine, centrala de specialitate și unitățile sale au prevăzut o serie de măsuri organizatorice. Acestea se referă, înainte de toate, la reorganizarea centrelor de colectare și valorificare, astfel ca în județele cu pondere industrială mare să existe

depozite și baze dotate cu instalații de prelucrare, iar în celelalte — secții de colectare și expediere.

Dar, alături de astfel de măsuri, se impun și altele. Ar fi util, de pildă, ca în profil teritorial să se instituie și obligații precise de colectare și valorificare a materialelor secundare, inclusiv a fierului vechi. Pînă în prezent nu există asemenea sarcini, după cum nu s-a ajuns să se cunoască concret nici volumul sau cantitățile de resurse secundare existente anual în profil teritorial.

De asemenea, ar trebui inițiate **controale asupra modului în care se gospodăresc materialele secundare**, întrucît unele întreprinderi valorifică materialele neferoase și chiar feroase neeficient, ceea ce duce la irosirea unor însemnate valori prin nedisocierea unor materiale rare, scumpe. O asemenea practică trebuie evitată, cu atît mai mult cu cît la nivelul economiei există întreprinderi specializate în extragerea, din materiale vechi, a celor prețioase sau foarte rare.

În fine, o problemă nu mai puțin importantă este aceea a **transportării rapide a fierului vechi din fiecare zonă spre centrele siderurgice.** Din acest punct de vedere, atît unele întreprinderi, cît și depozitele Centralei de prelucrare și colectare a fierului vechi întîmpină serioase greutăți, în sensul că nu au asigurate la timp vagoanele necesare. Dintr-un număr de 1 000 vagoane necesare zilnic și prevăzute în contracte, C.F.R.-ul nu asigură unităților de colectare a metalului uneori nici 50%. În asemenea condiții, metalul rămîne stocat la întreprinderi sau în depozitele I.C.M., în timp ce unitățile siderurgice trebuie să găsească alte soluții pentru a înlocui fierul vechi. Iată, de ce, organele C.F.R. au datoria să transporte operativ, potrivit graficelor întocmite, fierul vechi, acordîndu-i același regim ca oricărei materii prime.

B. VASILE
T. LUDOVIC

Decalaj important între necesitățile și posibilitățile de regenerare a cauciucului, și dimensiunea actuală a acțiunilor

PENTRU valorificarea diferitelor materiale secundare, în unitățile producătoare de anvelope și articole tehnice de cauciuc au fost create instalații speciale de producere a cauciucului regenerat și pudretei, de reșapare a anvelopelor, ceea ce a permis obținerea unor cantități suplimentare de materii prime și produse finite (tabelul nr. 1).

1979 se prevede a se reșapa 8 la sută, ceea ce va permite economisirea de materii prime estimate la circa 60 milioane lei valută. Cu toate acestea se cuvine să subliniem că în economia noastră nu s-a ajuns pînă în prezent la un grad mai ridicat de valorificare a unei asemenea resurse.

Trebuie spus că multe dintre unitățile mari consumatoare de

nivelul anului trecut, aceasta echivalează cu necesarul pentru echiparea cu anvelope a unui număr de 15 750 camioane și 6 550 autocamioane și turisme. Tot din aceeași pricină, în primele trei trimestre din 1978 au fost realizate doar 4 670 tone cauciuc regenerat față de 9 000 tone cît prevedea sarcina de plan (ceea ce echivalează cu o pierdere de materie primă de 22,1 milioane lei).

Pentru impulsionarea activității în acest domeniu este necesar, după părerea noastră, să se acționeze în câteva direcții :

— aplicarea fermă a legii, care stipulează obligația întreprinderilor de a preda anvelopele uzate unităților specializate de colectare și numai pe această bază să li se livreze anvelopele noi prevăzute în balanțele materiale și reparabile ;

— utilizarea la capacitatea proiectată a celor 6 unități de reșapare a anvelopelor, prin asigurarea lor ritmică cu anvelope reșapabile în cantități și calități corespunzătoare.

Există însă și o altă categorie de resurse secundare, care provin din procesele tehnologice ale întreprinderilor specializate în fabricarea diferitelor articole tehnice din cauciuc. Astfel, numai în 1978, din prelucrarea materiilor prime la întreprinderile din Pitești, Brașov și Jilava-București au rezultat — din prelucrarea materiilor prime — peste 6 300 tone materiale secundare, în structura prezentată în tabelul nr. 2. Valorificarea lor a ridicat probleme dar în final, au fost găsite soluții de a se realiza din ele importante bunuri materiale. Astfel, introducerea materialelor secundare în amestecurile de cauciuc sub forma de pudră a permis fabricarea de plăci, covoare, dale pentru pardoseli și unele tipuri de acoperiri de șosele etc. Cu toate acestea, rămîn încă mari cantități de resurse secundare (mii de tone anual) nevalorificate, fiind livrate unor consumatori care le utilizează drept combustibil.

Cercetările efectuate de specialiștii din centrala industrială de resort și Institutul de cercetări prelucrare cauciuc și mase plastice, în vederea găsirii de soluții care să permită valorificarea integrală și complexă a materialelor

Tabelul nr. 1
Dinamica utilizării ca materii prime a produselor uzate din cauciuc prin regenerare și reșapare

	U/M	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Anvelope uzate folosite la fabricarea cauciucului regenerat din care rezultă :	t	5320	5600	6888	8300	15700	15700
— cauciuc regenerat din valorificarea anvelopelor uzate	t	3538	3966	5654	6670	13000	15000
— pudră	t	701	754	833	860	1000	1000
Anvelope uzate colectate și reșapate	mii buc.	140	186	182	141	330	350

Comparînd însă nivelele noastre de valorificare cu cele ale altor țări — în Anglia, S.U.A., R. F. Germania etc., gradul de reșapare a anvelopelor vechi se situează în prezent la 25—40% — rezultă că în viitorii ani preocupările de recirculate trebuie să crească în intensitate. Numai în primele 10 luni din 1978 s-au produs peste 6 600 tone cauciuc regenerat și pudră, aproape de 2 ori mai mult ca în 1975 și s-au reșapat peste 100 mii anvelope, care reprezintă însă numai 2,3 la sută din numărul anvelopelor pe care le furnizează consumul intern. În

produse de cauciuc nu respectă obligațiile stipulate prin lege de a preda unităților producătoare întreaga cantitate de anvelope și camere de cauciuc uzate. În asemenea situație se află, mai ales, unitățile aparținînd Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerului Industriei Ușoare. Acestea au rămas datoare pentru anul 1978, prin nepredare, cu cîteva mii de tone de anvelope și camere de cauciuc uzate. Evident, nerealizarea sarcinii de colectare s-a răsfrînt negativ asupra fabricării anvelopelor reșapate. La

Tabelul nr. 2
Volumul și structura unor materiale secundare în întreprinderile producătoare de articole tehnice din cauciuc (1978)

Categoriile de materiale secundare	Structura și compoziția	Total	din care :	
			valorificate	nevalorificate
Resturi vulcanizate sub formă de bavuri	Amestec de cauciuc natural și sintetic, de la benzi transport, garnituri, plăci și covor cauciuc	2770	700	2070
Resturi vulcanizate rezultate din procesele tehnologice a unor produse finite	Benzi transport, garnituri, furtun, curele, ebonită care conține amestec de cauciuc, fire viscoză, poliester, bumbac, sîrmă alămită și zincată	2030	400	1630
Resturi nevulcanizate	Țesături cauciucate din bumbac, fire viscoză și poliester, sîrmă alămită și armături metalice cauciucate	1500	—	1500
Total		6300	1100	5200

secundare, au condus, în ultima vreme, la unele progrese. Pe baza unor soluții puse la punct, se află în execuție și montare la „Danubiana“ o instalație (capacitate de 1 000 t/an) de valorificare prin măcinare a resturilor de cord textil gumat, pinze fricționate ne Vulcanizate și de amestec de cauciuc prevulcanizat provenite din procesele tehnologice. Pe această cale se va realiza un semifabricat

de tip pudră ce se va folosi apoi în compozițiile de amestec din cauciuc pentru fabricarea anvelopelor și a articolelor tehnice din cauciuc. Prin aceasta se va obține anual o reducere a costurilor de producție cu peste 5 milioane lei. De asemenea, se află în faza de cercetare valorificarea cauciucului uzat prin pirogenare.

Desigur, este necesar ca în toate întreprinderile prelucrătoare

din cauciuc să se producă o cotitură radicală în modul de abordare a problemelor valorificării resurselor secundare, astfel încât rezolvarea lor favorabilă să conducă la creșterea eficienței activității economice în ansamblu.

Ion VELICAN

director comercial,
Centră industrială
de prelucrare a cauciucului
și a maselor plastice

Efectul concret al regenerării uleiurilor minerale: economii de un sfert de milion de tone de țiței anual

O VALOROASĂ resursă secundară, care poate și trebuie să fie redată în cantități cât mai mari în circuitul economic, o constituie **uleiurile minerale uzate**. Se cunoaște faptul că, în procesul de funcționare a motoarelor sau diverselor agregate sau instalații, uleiurile minerale își pierd, după o anumită perioadă, din calitățile lor inițiale. Acestea nu devin însă inutilizabile; prin recondiționare, ele capătă calități identice cu uleiurile obținute direct din țiței.

Cît de important este ca întregă cantitate de uleiuri minerale uzate să fie recuperată rezultă din faptul că

prin regenerarea unei singure tone de ulei uzat, se pot economisi nu mai puțin de 3 tone de țiței.

În anii din urmă, ținându-se seama de cantitățile sporite de uleiuri minerale uzate, ce pot fi colectate, Ministerul Industriei Chimice a profilat activitatea Rafinării din Rîmnicu Sărat pe regenerarea acestora. Totodată, Centră de desfacere a produselor petroliere din același minister a stabilit un număr de depozite prin care să colecteze uleiurile de acest fel prin stațiile PECO și unitățile de autoservire din țară. În același timp, pentru automobiliștii din București, extragerea uleiului uzat din baia de ulei a motorului se face în mod gratuit; de asemenea, cele 63 de stații de acest fel care

Uleiurile minerale uzate recuperate pentru recondiționare — % —

Țara	Proportia de recuperare
R. F. Germania	50
S.U.A.	50
Franța	43
România	9

există în diferite localități ale țării și pe principalele artere de circulație (rețeaua respectivă urmează să se extindă în acest an) au aparatura necesară de extragere a uleiului uzat din motor și posibilități corespunzătoare de depozitare.

Cum se achită însă unitățile economice care posedă astfel de materiale secundare de sarcina de a le colecta și preda spre recondiționare? Unele își îndeplinesc în mod exemplar aceste obligații. De pildă, în 1978, Combinatul siderurgic Hunedoara, Combinatul chimic Tîrgu-Mureș, întreprinderile „Rulmentul“-Birlad și „Tehnofrig“-Cluj etc. au colectat și predat întreaga cantitate stabilită de uleiuri uzate.

La nivelul economiei naționale cantitatea de uleiuri minerale colectate în 1978 echivalează cu peste 170 000 tone de țiței economisit.

Desigur, dacă pretutindeni ar fi existat o preocupare susținută pentru colectarea cantităților planificate, economiile ar fi fost mult mai mari. Au fost însă unități,

printre care: Combinatul siderurgic Galați, întreprinderea „23 August“-București, Întreprinderea de foraj Craiova, întreprinderea „Hidromecanica“-Brașov și multe altele, care nu și-au realizat sarcinile planificate de colectare și predare a resurselor respective. În alte locuri se constată chiar lipsă de spirit gospodăresc în această direcție. De pildă, la Stația de utilaje a Trustului de construcții industriale București, uleiurile uzate sînt depozitate în butoaie fără bușoane, în care pătrunde praful sau apa.

Este imperios necesar ca fiecare întreprindere să înțeleagă că este în interesul ei și al economiei naționale să ia măsuri pentru a asigura, pe de o parte, o mai bună gospodărire și utilizare a produselor petroliere, iar, pe de altă parte, colectarea și predarea întregii cantități de uleiuri minerale uzate. Este totodată, necesar ca acțiunea respectivă să fie extinsă și în mediul rural, unde funcționează întreprinderi industriale, S.M.A.-uri și unde pînă în prezent s-au întreprins prea puține măsuri în acest sens.

Prin colectarea și regenerarea cantității de ulei uzat prevăzută prin plan la nivelul anului 1979 se poate economisi o cantitate de țiței echivalentă cu peste 220 000 tone.

P. ALEXANDRU

Reciclarea materialelor plastice și scăderea exponențială a consumului de energie

NATURA materiilor prime și tehnologia proceselor de producție specifice întreprinderilor de prelucrare a maselor plastice permit reciclarea materialelor secundare în producție, fără ca prin aceasta să scadă randa-

mentele în folosirea utilajelor și indicii de eficiență. Pe plan mondial s-a calculat că prin reciclarea materialelor plastice se economisește 95% din consumul de energie necesar producției respective. Prin reintroducerea în circuitul

productiv a acestor materiale la întreprinderile din Buzău, Iași și București s-a reușit ca circa 95% din volumul lor să-și găsească, prin diferite procedee tehnologice, o bună utilizare în realizarea unor produse finite (saci, folii, navete,

palete, cuve), care sînt la același nivel calitativ cu cele obținute direct din materia primă. Dinamica recuperării și valorificării unor resurse secundare din mase plastice în perioada actualului cincinal în comparație cu anul 1975 este redată în tabel.

Din materialele plastice secundare recuperate și valorificate în 1978 s-au obținut 1300 t de polietilenă și 150 t navete, iar în 1979 se vor obține peste 2500 t polietilenă, precum și 300 t navete.

Rezultatele obținute pînă acum, confirmînd pe deplin posibilitatea

masă a consumatorilor, cărora anual li se livrează sute de mii de tone de produse din materiale plastice sub diferite forme, nu au nici o modalitate de valorificare a celor uzate, acestea fiind stocate sau distruse. Pentru rezolvarea problemei se impune luarea unor măsuri și inițierea unor acțiuni care să se materializeze în principal prin:

● organizarea mai bună a activității de identificare și inventariere a materialelor secundare din mase plastice, atît în întreprinderile beneficiare, cît mai ales în rîndul populației consumatoare de

prindere producătoare a unor ateliere, linii tehnologice și mașini specializate în prelucrarea și valorificarea subproduselor din mase plastice;

● organizarea de expoziții pe tema valorificării resurselor secundare etc.

Desigur, în valorificarea maximă a resurselor secundare respective o răspundere deosebită revine unităților din Centrala industrială de prelucrare a cauciucului și maselor plastice. Aceasta a stabilit unele măsuri care au în vedere crearea unor capacități de producție specifice. Astfel, în afară secției de la I.P.M.P. — Buzău de reciclare a sacilor de polietilenă (capacitate 2500 tone), vor mai fi realizate altele noi la întreprinderile din Focșani, București, Iași, Orăștie. De asemenea, la Miercurea Ciuc urmează să intre în curînd în funcțiune o secție care va valorifica întregul volum de produse uzate de mase plastice colectate de la consumatorii din toate domeniile de activitate a vieții sociale. Ținînd seama de necesitatea elaborării unor tehnologii adecvate pentru valorificarea resurselor secundare au fost, de asemenea, prevăzute o serie de studii și cercetări în cadrul institutului de specialitate.

V. IOAN

Dinamica valorificării unor materiale secundare din mase plastice (1975—1980)

Materiale secundare recuperate și valorificate	U M	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Saci de polietilenă de la ambalarea îngrășămintelor chimice	t	1300	1450	1710	1730	2500	2500
Termoformate (navete)	t	—	136	182	229	500	500
	%	—	100	131	162	370	370

recuperării eficiente a materialelor plastice provenite din obiecte uzate, pun în evidență necesitatea perfecționării sistemului de organizare a colectării lor, a creșterii capacităților de prelucrare, precum și găsirii de noi domenii de utilizare a produselor obținute. În această direcție sînt încă multe neajunsuri. Majoritatea întreprinderilor consumatoare, cît și marea

asemenea produse, în scopul atragerii lor în circuitul economic;

● includerea distinctă a tuturor resurselor de materiale secundare în calculul de asigurare a necesarului de materii prime al întreprinderilor producătoare, astfel încît să nu se piardă nici o cantitate de substanță pe tot parcursul prelucrării maselor plastice;

● realizarea în fiecare între-

Valorificarea lemnului mărunt și maculaturii poate salva mii de hectare de pădure

INDUSTRIA hirtiei și celulozei folosește în procesul de fabricație mari cantități de lemn de bună calitate. Dar, așa cum a dovedit-o practica, se pot utiliza în același scop, cu rezultate bune, și materiale secundare din lemn.

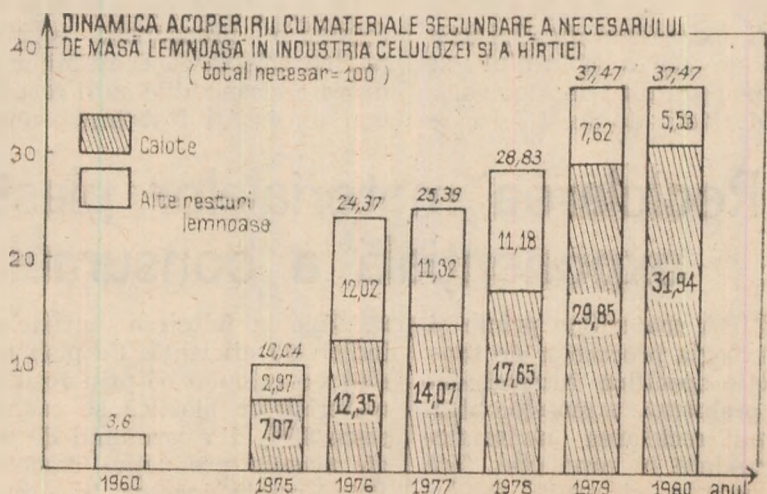
PRODUSELE secundare de rășinoase și foioase provenite atît de la fabricile de prelucrare, cît și din expoatările forestiere au cunoscut, an de an, o largă utilizare în industria celulozei și hirtiei. Ca urmare, procentul de acoperire a necesarului de masă lemnoasă cu resurse secundare (în special calote rezultate prin extinderea procedului de debitare a lemnului în sistemul „nordic”) a crescut considerabil (graficul).

Evoluția acoperirii necesarului de masă lemnoasă cu re-

surse secundare: 3,6% în 1960, aproape 29% în 1978 și 37,5% în 1979 (din care calotele, inexistente în 1960 ating 30% în 1979). În acest fel s-a ajuns ca, în prezent,

ponderea consumului de lemn bun folosit în fabricarea hirtiei și celulozei să fie diminuat cu circa o treime.

Modificările intervenite în structura masei lemnoase utiliza-

te în acest sector au impus îmbunătățiri ale rețetelor de fabricație pentru a menține caracteristicile de rezistență ale celulozei și hîrtiei speciale de ambalaje — principalele produse ce se realizează pe această bază.

Utilizarea optimă și eficientă a

zării maculaturii în rețetele de materiale fibroase.

Dar, pentru a crea condiții de valorificare maximă a maculaturii este necesar ca încă din faza de colectate aceasta să fie sortată pe clase și eliminate toate corpurile străine, în special cele metalice,

șa cum este și cel ce va intra în funcțiune în acest an la „Reconstrucția”-Piatra Neamț.

De asemenea, prehidrolizatul rezultat de la fabricarea celulozei chimice este transformat, prin diverse prelucrări, în furfurul. Dacă pînă nu de mult soluția reziduală era evacuată în apele curgătoare, conducînd la poluarea organică a acestora, instalația pusă în funcțiune anul trecut la Brăila valorifică 116 mii mc prehidrolizat, din care se obțin 1500 t/an furfurul, fapt care contribuie la reducerea efortului valutar cu peste 8000 mii lei valută/an. Asigurarea economiei naționale cu acest produs, utilizat ca solvent în industria petrolieră și la obținerea rășinilor furanice, este rodul aportului cercetătorilor și proiectanților de la institutul de specialitate de la Brăila.

Prelucrarea leșilor reziduale rezultate tot din procesele de realizare a celulozei permite, prin fermentare biologică, obținerea de drojdii furajere, produse cu mare valoare nutritivă pentru animale. Producția acestora atinge în prezent circa 11,5 mii tone. Sînt prevăzute, pentru generalizarea procedurii, o serie de măsuri care vor conduce la creșterea cantitativă a drojdiilor furajere obținute din leșiile reziduale de la întreprinderile de celuloză. Aceasta atrage după sine, numai la nivelul anului 1979, obținerea unei economii de cîteva milioane lei.

Valorificarea nămolurilor primare și secundare, rezultate din epurarea apelor reziduale constituie, de asemenea, o preocupare a cercetării, proiectării și unităților productive din cadrul sectorului. Totodată, se desfășoară cercetarea pentru stabilirea unor soluții eficiente de valorificare a nămolurilor biologice rezultate de la treapta secundară a apelor reziduale provenite de la fabricarea celulozei și hîrtiei. Orientările acestei cercetări sînt deosebit de interesante, întrevăzîndu-se soluții care depășesc stadiul mondial al rezolvării problemei.

ing. Cornelia PETRESCU
ing. Valenzina ENE
ing. Constantin STANCIU

Centrala celulozei și hîrtiei Brăila

Dinamica valorificării leșiei negre și economisirii de combustibil și săruri sodice

	U/M	1975	1976	1977	1978	1979
Leșie neagră consumată	mii mc	4300	4600	4690	4300	5000
Combustibil economisit	mii t cc	1740	1870	1950	1050	2030
Săruri sodice economisite	mii t	120	129	131	134	142

masei lemnoase — în altă structură decît cea pentru care au fost executate instalațiile consumatoare — este în funcție de realizarea unor dotări cu linii tehnologice corespunzătoare. Este de aceea necesar să se urgenteze asimilarea acestora, ca și înzestrarea unităților în care rezultă calote cu instalații de cojire a lemnului înainte de debitare.

UTILIZAREA, într-o proporție crescîndă, a hîrtilor și cartoanelor colectate din întreaga țară este o sarcină bine definită printr-un program național de valorificare a maculaturii. Prelucrată în mod corespunzător în pastă, maculatura poate substitui cantități echivalente de celuloză din lemn, deși are domenii de utilizare limitate la sortimente de hîrtii și cartoane cum sînt: mucavaua, hîrtia „miez” a cartonului ondulat, stratul de umplutură a cartoanelor duplex-triplex, hîrtilile sanitare.

Realizarea de noi obiective consumatoare de maculatură și amendamentele tehnologice aduse instalațiilor de prelucrare și utilizare a maculaturii au permis înregistrarea unor importante economii de masă lemnoasă.

Prin consumarea a peste 200 mii t maculatură, în 1978 s-au economisit circa 650 mii mc de masă lemnoasă.

Realizarea recentă la Drobeta-Tr. Severin și Petrești a noi linii de prelucrare a maculaturii pentru cartoane duplex și hîrtii sanitare, ca și punerea în funcțiune în 1979 a unor noi instalații de hîrtie de ambalaj pentru carton ondulat la Zărnești și Adjud, permit creșterea accentuată a utili-

care afectează buna funcționare a instalațiilor prelucrătoare și calitatea noilor produse. Pentru a înălțura unele dificultăți de prelucrare ce se mențin în prezent, sînt în curs cercetări pentru care se realizează o stație pilot „multiscop”.

ÎN CE PRIVEȘTE valorificarea resurselor secundare provenite din activitatea specifică industriei de celuloză și hîrtie, se poate spune că, deși s-au obținut realizări de seamă, problematica complexă nu este epuizată, fiind în curs studii menite să aducă noi rezolvări favorabile. Despre ce este vorba?

Leșia neagră, rezultată în urma solvării în mediu alcalin a compușilor de lignind ai lemnului în timpul fierberii, conține un procent important de săruri sodice, care se recuperează în circuit regenerativ și de substanțe organice; prin ardere, aceasta substituie o cantitate importantă de resurse energetice primare. Creșterea, an de an, a cantității de leșie neagră, sulfat și de săruri sodice recuperate și de combustibil convențional înlocuit rezultă din datele prezentate în tabel. Această creștere a fost posibilă prin utilizarea mai judicioasă a instalațiilor

Ponderea maculaturii în producția de hîrtie și cartoane

Țara	(%)
R. F. Germania	60
Anglia	43
Franța	40
România	21

lor și circuitelor regenerative, ci și prin realizarea de noi agregate de regenerare a sărurilor sodice

„Avem nevoie de rase de animale superioare, mai productive, care să asigure o producție mai mare de carne, lapte, lână. Practica demonstrează că este pe deplin posibil să realizăm rapid rase superioare în țara noastră”.

NICOLAE CEAUȘESCU

Posibilități și exigente ale valorificării superioare a potențialului din agricultură

ZOOTEHNIA — SECTOR CU ÎNSEMNATE REZERVE*)

IN CADRUL dezvoltării agriculturii noastre socialiste un loc de primă însemnătate îl ocupă **zootehnia**. Amplificarea activității în acest sector, în așa fel încât să contribuie la creșterea și îmbunătățirea calitativă a producției animaliere, nu numai că răspunde unor importante necesități ale economiei, ale consumului populației — ceea ce reprezintă neîndoiește scopul esențial al zootehniei — dar totodată oferă premise largi pentru creșterea gradului de industrializare al agriculturii, pentru diminuarea caracterului sezonier al activității din această ramură de bază a economiei, pentru asigurarea unor venituri tot mai ridicate țărănimii. Sînt rațiuni care justifică, pe deplin, accentul care se pune pe zootehnie în cadrul politicii agrare a partidului. Este semnificativ că în anii următori, ca efect al materializării unor însemnate programe de acțiuni, lărgirii bazei tehnico-materiale a zootehniei, în condițiile creșterii șep-telului, ale îmbunătățirii calitative a acestuia, ale aplicării întocmai a programului de ameliorare a animalelor la toate speciile și îndeosebi la bovine și ovine, ponderea zootehniei în cadrul producției agricole globale urmează să sporească de la circa 41% în 1976, la 44—45% în anul 1985.

Să urmărim ce loc ocupă anul 1979, prin prevederile de plan, în cadrul acestei dinamici, ce măsuri trebuie întreprinse în acest an pentru înfăptuirea exemplară a sarcinilor de creștere a efectivelor de animale și a producției animaliere.

Prevederi dinamice, în pas cu cerințele dezvoltării

POTRIVIT prevederilor planului național unic de dezvoltare economico-socială a României pe anul 1979, numărul de animale urmează să fie mai mare decît cel de la începutul cincinalului cu 20% la bovine, 41% la porcine, 30% la ovine și caprine și 41% la păsări ouătoare (vezi tabelul nr. 1). Realizarea acestor obiective a implicat o așezare mai rațională pe județe și unități a indicatorilor de plan — efective, indici de reproduc-

ție, bază furajeră, producție și valorificarea acestora la fondul de stat. Totodată, la stabilirea acestor sarcini s-a ținut seama de faptul că în primii trei ani ai actualului cincinal, ca urmare a unor deficiențe manifestate în conducerea proceselor de producție, s-au înregistrat nerealizări în ceea ce privește efectivele de animale, comparativ cu nivelurile din programul de dezvoltare al zootehniei. În aceste condiții, în fața tuturor unităților de stat și cooperatiste se ridică cerința de a asigura pe lângă realizarea prevederilor respective și **recuperarea rămănelor în urmă**, în așa fel încît să se creeze o corelație mai bună între sarcinile de sporire a efectivelor și livrarea produselor animaliere la fondul de stat.

Tabelul nr. 2

Producții medii	Dinamica producțiilor medii				
	1965	1970	1975	1978 prelim.	1979*)
Lapte de vacă — litri	1497	1559	1675	1779	2250
Lână (kg)	2,10	2,31	2,38	2,41	3,20
Ouă (buc)	88	93	139	147	149

*) plan

Sporirea efectivelor de animale va determina creșterea densității animaliere la 100 ha teren agricol. De exemplu, față de 41 bovine la 100 ha, cîte se înregistrează în 1975, se va ajunge în 1979 la circa 48 bovine, la circa 51 bovine în 1980 și la 53—56 în 1985. Evident, această creștere este deosebit de însemnată; cu toate acestea nivelul respectiv din țara noastră se află sub cel realizat în 1975 de unele țări cu agricultură dezvoltată sau foarte dezvoltată. Cît privește producțiile medii de lapte de vacă, lână și ouă, deși acestea înregistrează continuu **creșteri importante** (vezi tabelul nr. 2), totuși nivelul lor este încă nesatisfăcător, mai ales dacă ținem seama de realizările din unele țări cu grad mediu sau ridicat de dezvoltare. Din acest motiv sarcinile de plan trebuie considerate minime, impunîndu-se materializarea oricăror rezerve de creștere a producției.

Corespunzător sarcinilor de creștere a numărului de animale, a producțiilor medii, în planul pe acest an este prevăzută sporirea **producției alimentare**. Astfel, urmează să fie produse 2844 mii tone de carne în viu, 63 000 mii ha lapte de vacă, 48 100 tone lână, 6 909 mil. buc. ouă etc. De asemenea, în paralel cu accelerarea procesului de dezvoltare a zootehniei în unitățile agricole socialiste, statul stimulează sporirea producției animaliere în gospodăriile populației, prin acordarea de asistență zooveterinară, prin măsuri de ameliorare a raselor, prin organizarea unor acțiuni de îmbunătățire a pajiștilor, precum și prin sistemul de livrare a produselor pe bază de contracte în condiții avantajoase. Rezultatele obținute în anul trecut în sporirea efectivelor de animale în toate sectoarele agriculturii — cu 204.000 bovine, cu 592.500 porcine, cu 1.156.800 ovine

Tabelul nr. 1

Creșterea efectivelor de animale (la finele anului)

— mii capete —

Specia	1965	1970	1975	1979*)	1980*)
Bovine — total	4935	5216	6126	7350	7650
din care :					
— vaci și juninci	2328	2625	3028	3775	4000
Porcine — total	5365	6359	8813	12400	13000
Scroafe — total	461	682	821	1130	1185
Ovine și caprine					
— total	13932	14055	14310	18550	19550
Păsări ouătoare					
— total	—	38139	40116	56520	58430

*) plan

*) Studiul de față constituie o continuare a studiilor semnate de același autor în numerele 1 și 3/1979 ale revistei.

și caprine, cu 10.672.700 păsări, etc. — paralel cu acțiunile privind ameliorarea raselor confirmă că indicatorii ce revin zootehniciei în acest an **pe deplin realizabili**.

Parametri ai unei activități intensive

ÎN PROCESUL de îmbunătățire cantitativă și mai ales calitativă a activității în zootehnie un rol de însemnătate primordială revine **cercetării științifice** — institutelor și stațiilor specializate, cadrelor din învățământ și producției, care trebuie să se preocupe permanent de ameliorarea raselor de animale și îmbunătățirea tehnologiilor în scopul sporirii rapide a producțiilor, al valorificării cu maximă eficiență a bazei tehnico-materiale și experienței celor peste 9 600 de specialiști, cu studii superioare și medii, din zootehnie, a tuturor lucrătorilor din acest sector. Tot ca o problemă de mare actualitate se înscrie **asigurarea repartizării mai judicioase pe teritoriul a sarcinilor de plan privind sporirea efectivelor unor specii de animale**. Avem în vedere, cu deosebire, speciile bovine și ovine care, potrivit prevederilor, trebuie să reprezinte o pondere mai mare în unele județe de deal și munte în care suprafețele de pajiști naturale ocupă o pondere însemnată, asigurându-se o mai mare încărcătură pe unitatea de suprafață. În acest cadru un rol însemnat revine folosirii raționale a investițiilor pentru dezvoltarea complexelor zootehnice de tip industrial, cât și pentru modernizarea fermelor actuale, prin introducerea noilor tehnologii care să asigure condiții pentru sporirea productivității, creșterea prolificității și reducerea pierderilor, respectiv creșterea eficienței economice în domeniul zootehniciei.

În asigurarea acestor din urmă premise pentru realizarea în bune condițiuni a programelor stabilite în acest important sector al agriculturii noastre socialiste un rol activ pot — și trebuie să aibă — **deciziile organelor teritoriale ale agriculturii**, desigur, temeinic fundamentate pe realitățile concrete din unități.

Materializând asemenea orientări, și pornind totodată de la analiza rezultatelor obținute în anul 1978 în unitățile agricole de stat, cooperatiste și în gospodăriile populației, **programul privind dezvoltarea creșterii bovinelor pe anul 1979** stabilește un complex de măsuri tehnice și organizatorice care să contribuie la sporirea substanțială a efectivelor și, pe această bază, a producției de lapte și carne. În sectorul **creșterii bovinelor pentru lapte și carne** se preconizează continuarea acțiunii de concentrare și specializare a fermelor de vaci, în condițiile unei dimensionări optime, a acestora, în corelație cu posibilitățile de asigurare a necesarului de furaje și de valorificare economică a producției. Se urmărește astfel organizarea producției de lapte în ferme cu circuit închis, dimensionate la aproximativ 500—1 000 locuri, iar creșterea excedentului de tineret femel pentru reproducție în ferme specializate, dimensionate la aproximativ 3 000 locuri, precum și modernizarea fermelor și a spațiilor de creștere și producție existente, prin adoptarea unor soluții tehnologice de o productivitate ridicată. Se poate arăta în acest sens că în cadrul programului de generalizare până în 1980 a mulșului mecanic în toate unitățile agricole de stat și cooperatiste, în anul 1979 se vor executa și pune în funcțiune 2580 instalații de mulș mecanic. În paralel cu aceasta, se va desfășura o intensă activitate pentru ca toate cadrele care activează în zootehnie să participe la generalizarea monteii fecunde la vițele de vîrstă de 14—16 luni în I.A.S. și 17—20 luni în C.A.P.

O atenție deosebită se acordă acțiunilor ce asigură reducerea ieșirilor din turma de bază prin diminuarea

mortalității, a sacrificărilor de necesitate și reforma selectivă la maximum 14—16% din stocul de vaci. Indicele de natalitate va trebui să ajungă la 85% în medie pe unitățile agricole de stat și cooperatiste. O asemenea creștere are la bază programe lunare de montă la vaci și vițele, prin care se prevede atât programarea lunară a acțiunilor de reproducție, cât și recuperarea a 10 mii vaci infecunde în I.A.S. și a 70 mii în C.A.P.

Pentru realizarea obiectivelor propuse în sectorul creșterii bovinelor, o atenție specială trebuie acordată sporirii nivelului de cunoștințe, și îndeosebi de cunoștințe practice temeinice, a cadrelor, a întregului personal. Realitățile pretind imperios ca medicii veterinari de circumscripții din comune, din sate, să-și desfășoare cea mai mare parte din activitatea lor în cooperativele agricole de producție, preluând direct și integral răspunderile în legătură cu păstrarea sănătății animalelor, cu realizarea efectivelor, a producțiilor acestora.

În sectorul gospodăriei populației trebuie extinse însămintările artificiale ale vacilor, iar în zonele ne-cooperativizate se vor repartiza reproducători cu valoare zootehnică recunoscută. Pentru zonele de deal și munte se va urmări intensificarea activității consiliilor comunale și județene ale agriculturii din localitățile ne-cooperativizate, paralel cu înființarea — și asigurarea unei funcționări corespunzătoare — a asociațiilor crescătorilor de bovine din aceste zone.

În ceea ce privește **producția de carne de bovină** pe anul 1979, programul stabilește măsurile necesare pentru realizarea sporului de creștere în greutate la această specie în cadrul consumurilor materiale stabilite. Și în această direcție se are în vedere reducerea pierderilor datorate mortalităților și sacrificărilor de necesitate. Totodată, pentru o sporire a producției de carne de bovine și pentru realizarea livrărilor la fondul de stat este necesară concentrarea și zonarea producției pe complexe specializate, cu **responsabilitate unică pe zonă**. În acest sens, efectivele disponibile pentru carne se vor crește și îngrășa în unitățile specializate, pînă la posibilitatea de cuprindere în unități proprii; la unele C.A.P.-uri unde se relevă condiții și cerințe în acest sens, se impun acțiuni de cooperare cu sectorul gospodăriilor populației.

În mod concret, pentru sporirea eficienței economice a unităților, îngrășarea tineretului taurin trebuie să se realizeze la o greutate de peste 400 kg, care va asigura atât realizarea planului, cât și rentabilizarea fiecărei unități, urmărindu-se obținerea unui spor mediu zilnic de minimum 700 gr în complexe și de 600 gr. în restul unităților; se impune, de asemenea, decalarea planului de livrare pînă la atingerea greutateii medii de sacrificare de 400 kg, asigurându-se cu prioritate necesarul de hrană în faza finală a îngrășării.

Programul privind **dezvoltarea creșterii porcilor** pe anul 1979 are în vedere concentrarea procesului de producție și creștere a tineretului în complexe industriale în condițiile folosirii mai judicioase a spațiilor constituie, a utilajelor și tehnologiilor, a resurselor de orice natură în aceste unități. Preluarea în coordonarea lor a unor sectoare de tip gospodăresc asigură **creșterea răspunderii complexelor industriale în realizarea planului de livrare de carne la fondul de stat**. În sectorul porcilor din unitățile de stat și cooperatiste se urmărește totodată ridicarea procentului de natalitate prin respectarea tehnologiei și prin asigurarea unei recepturi de furaje combinate cu conținut de 13—13,5% proteină brută și complexe vitamino-minerale adecvate. În acest sens este de asemenea necesară ridicarea procentului de fecunditate la peste 70%, reducerea pierderilor prin mortalități la porci, sugari și tineret cu cel puțin 50%

și atingerea greutateii de 30 kg la vârsta de 100 zile ca și concentrarea producerii nutrețurilor combinate pentru marea de reproducție — porci, sugari, tineret și animale din unitățile de selecție — în fabrici specializate, asigurându-se continuitatea și ritmicitatea livrărilor, atât cantitativ cât și calitativ. Aplicarea permanentă a tehnologiilor zooveterinare privind vaccinările, tratamentele preventive și curative, cât și a dezinfecțiilor, în scopul reducerii pierderilor și sacrificiilor de necesitate, precum și respectarea integrală a greutății medii de livrare prevăzută în planul pe 1979 sînt obiective deosebit de importante în acest sector.

În sectorul **ovin**, ca urmare a intensificării creșterii ovinelor în zonele de deal și munte, paralel cu acțiunile de îmbunătățire a raselor existente, cât și prin aducerea din import a unor rase de mare valoare productivă, se asigură condițiile necesare pentru realizarea și chiar depășirea efectivelor, a producției de lapte și carne — de la aceeași specie. Este însă necesar ca și în acest sector să se asigure o urmărire permanentă a respectării tehnologiilor de creștere și îngrășare — în special în complexele de tip industrial — intensiv, urmărirea sporirii natalității prin eșalonarea fătărilor în tot cursul anului, acordîndu-se o atenție deosebită asigurării condițiilor corespunzătoare de microclimat în sezonul rece. De asemenea, pentru reducerea pierderilor, a sacrificărilor de necesitate la greutatea mici, este necesar să se asigure o concentrare a efectivelor de ovine în unitățile specializate de îngrășare, destinate pentru producția de carne, îmbunătățindu-se, în același timp, asistența sanitar-veterinară la toate fermele de ovine.

În domeniul **creșterii păsărilor**, pentru obținerea nivelurilor prevăzute în program, se are în vedere intensivizarea procesului de creștere a păsărilor în sectorul socialist în cadrul complexelor de tip industrial, pe baza folosirii intensive a spațiului construit, prin introducerea de baterii — tehnologie care, paralel cu o furajare îmbunătățită față de anul 1978, asigură realizarea unui kg. de carne de pasăre în maximum 60 de zile.

Eficiența utilizării bazei furajere

AVIND ÎN VEDERE dimensionarea necesarului de furaje urmînd a se constitui din recolta anului 1979, sînt necesare măsuri pentru **buna organizare a producerii furajelor**: obținerea unor recolte superioare de pe suprafețele de pajiști și teren arabil destinate culturilor furajere în ogor propriu ori culturi succesive, valorificarea integrală a subproduselor furajere — paie, coceni, ciocălăi, borhoturi etc. Este de menționat că pentru culturile furajere în ogor propriu au fost destinate 240 000 ha în I.A.S. și 630 000 ha în unitățile agricole cooperatiste. Aceste suprafețe sînt prevăzute a fi cultivate numai cu culturi care să asigure un număr mediu de unități nutritive la hectar de cel puțin 6 800 în I.A.S. și de 5 300 în C.A.P., numai astfel putîndu-se realiza îmbunătățirea furajării animalelor, condiții pentru o hrănire rațională și echilibrată a acestora. Va trebui sporită, totodată, producția de unități nutritive ce se va obține în acest an din culturi duble ca și din folosirea producției secundare — aceasta din urmă acoperind peste 40% din necesarul de unități nutritive.

Întreprinderile agricole de stat vor semăna cu culturi duble furajere 117 000 ha, iar cooperativele agricole de producție 800 000 ha, obținîndu-se pe această cale 298 mil. unități nutritive și respectiv 1630 mil. unități nutritive. Pentru obținerea resurselor de furaje prevăzute pe suprafețe de culturi duble, se vor lua măsuri de însămințare a lor imediat după recoltarea plantei pre-

mergătoare, în pat germinativ bine pregătit și fertilizat. Aceasta se poate realiza numai prin cultivarea cu prioritate a plantelor de mare productivitate, prin extinderea și generalizarea, în zonele cu regim pluviometric ridicat, a sfeclii furajere, a guliei furajere, a amestecurilor de graminee cu leguminoase. Urmează să se extindă în continuare suprafețele cu raigras italian, care, în condițiile din țara noastră, s-a dovedit deosebit de productiv. O sursă importantă pentru creșterea producției de furaje o constituie și cele peste 4 mil. ha de pășuni și fînețe naturale, pe care trebuie aplicate măsuri pentru a obține randamente cât mai mari.

Recoltarea, transportul și depozitarea furajelor trebuie desfășurate cu o mai mare atenție, urmărindu-se concret stadiile de vegetație care asigură cea mai mare cantitate de substanță nutritivă și cel mai ridicat indice de digestibilitate. De asemenea, în agricultură se așteaptă în continuare sprijinul industriei în ce privește introducerea în fabricația de serie și realizarea unor utilaje de mare productivitate și cu randamente îmbunătățite, care să permită recoltarea la timp și fără pierderi a furajelor. Este necesară, totodată, valorificarea integrală a fondului pastoral din zonele colinare și de munte, luîndu-se măsuri de deplasare pe aceste pășuni a unor categorii de animale din tineretul taurin, ovin.

Practica de pînă în prezent demonstrează neîndoiește că alături de o bună organizare și desfășurare a activităților din zootehnie, asigurarea integrală a balanței furajere pentru fiecare unitate constituie elementul fundamental în vederea realizării efectivelor, a producțiilor de lapte, carne, lînă și ouă, la nivelul obiectivelor stabilite prin plan pentru acest an. Materializarea oportună a măsurilor amintite acționează esențial astfel.

O problemă de stringentă actualitate în zootehnie o constituie **reducerea cheltuielilor materiale ca factor hotărîtor în acțiunea de sporire a eficienței economice**. Analizele efectuate la aproape toate speciile și categoriile de animale arată că, în totalul cheltuielilor materiale aproximativ 80% revin furajelor. Stabilirea unui raport cât mai eficient între producție, cheltuieli totale și materiale este, deci, direct condiționată de măsurile ce se aplică în domeniul producerii și valorificării raționale a furajelor, de găsirea și aplicarea celei mai bune corelații între cantitatea de furaje consumată și producția de carne, lapte, lînă, ouă, obținută concomitent cu producerea nutrețurilor la costuri cât mai scăzute. În condițiile țării noastre, această problemă își găsește soluționarea și în valorificarea superioară a celor peste 4 milioane de hectare de pășuni și fînețe naturale, la care se adaugă un volum imens de produse secundare vegetale — paie, vrej, coceni, frunze, colete care trebuie adunate, depozitate și folosite cu randament maxim. Deopotrivă, pregătirea în bune condiții a nutrețurilor, aplicarea tehnologiilor moderne de preparare acestora trebuie să contribuie la optimizarea structurii sortimentale, la amplificarea condițiilor pentru o mai bună echilibrare a balanței furajere, care să determine folosirea unei părți cât mai reduse pentru rația biologică de întreținere și a celei mai mari părți din furaje pentru producție.

Unităților agricole de stat și cooperatiste, tuturor specialiștilor zootehniști și medicilor veterinari le revine datoria să lucreze cu toată răspunderea profesională, într-un spirit de disciplină și ordine desăvîrșit, urmărind ridicarea calitativă a muncii în zootehnie la nivelul sarcinilor complexe din acest sector deosebit de însemnat al agriculturii românești.

dr. ing. Alexandru IGNAT

EVIDENȚA ECONOMICĂ ÎN SPRIJINUL GOSPODĂRIII RAȚIONALE A FONDURILOR

ÎN PERIOADA actuală, cînd se aplică noile măsuri de perfecționare a mecanismului economico-financiar, care pun la îndemîna organelor de conducere colectivă mijloacele necesare îndeplinirii în cele mai bune condiții a rolului lor în conducerea întregii activități economico-sociale, evidenței economice îi revin sarcini sporite.

Unul dintre obiectivele urmărite prin perfecționarea mecanismului economico-financiar este gospodărirea mai judicioasă a mijloacelor circulante materiale. Aprovizionarea la timp cu materiale în cantitățile și sortimentele necesare, diminuarea cheltuielilor de aprovizionare și a pierderilor pe timpul transporturilor și depozitării, evitarea formării de stocuri supra-normative sau cu mișcare lentă, mai buna depozitare și păstrare a materialelor, reducerea consumurilor specifice etc, sînt numai cîteva dintre modalitățile care au menirea să conducă la folosirea cit mai eficientă a mijloacelor circulante, obiectiv care trebuie să se concretizeze în creșterea valorii nou create în producția de bunuri materiale, în creșterea eficienței economice în general.

Evidența economică, prin conținut, aria de extindere și mijloacele care îi stau la dispoziție poate și trebuie să-și aducă o contribuție majoră la economisirea de mijloace circulante în producția materială. Paralel cu continuarea acțiunilor inițiate ca urmare a hotărîrii conducerii de partid *) privind raționalizarea sistemului informațional, eliminarea paralelismelor în culegerea și transmiterea

*) Hotărîrea C.C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea sistemului informațional economico-social, introducerea sistemelor de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor și dotarea economiei naționale cu tehnica de calcul în perioada 1971—1980, aprilie 1972.

datelor, adaptarea treptată a evidențelor la cerințele prelucrării datelor cu mijloace moderne de calcul, trebuie întreprinse măsuri energice pentru găsirea unor noi metode și procedee ale evidenței economice de urmărire a folosirii raționale, eficiente, a mijloacelor materiale.

Documente primare tipizate

RESPECTAREA întocmai a indicațiilor metodologice în vigoare cu privire la folosirea **documentelor primare tipizate**, în sensul evitării întocmirii lor într-un număr de exemplare mai mare decît necesitățile concrete și a circuitelor inutile sau prea greoaie, constituie una din căile de simplificare a evidenței economice. Consecințele negative ale nerespectării, în toate cazurile, a acestor cerințe dorim să le relevăm doar printr-un singur exemplu. Potrivit indicațiilor actuale ale direcției de specialitate din Ministerul Finanțelor, operația de recepție a materialelor se consemnează, în cazurile în care nu se constată diferențe față de cantitățile furnizorului, direct pe documentele de livrare, fără să se întocmească un alt document în acest scop. Cu toate acestea, multe unități întocmesc în toate cazurile un document separat pentru recepția materialelor, care în mare parte reprezintă o copie a documentului de livrare a acestora, practică care e nejustificată și chiar dăunătoare prin erorile ce se pot ivi în întocmirea unui al doilea document de recepție, consum inutil de imprimare și de muncă.

În etapa actuală se impune creșterea rolului **fișei de magazie** în furnizarea datelor cu privire la existența și mișcarea valorilor materiale. Dintre documentele prin care se realizează evidența

analitică a materialelor, cel mai mult solicitată este fișa de magazie, deoarece este ținută permanent la zi și prezintă un grad de exactitate sporit, ea fiind întocmită la locul de depozitare a materialelor și, în general, de persoanele care cunosc cel mai bine materialele vehiculate. În prezent, asemenea fișe de magazie se întocmesc manual, necesitînd un mare volum de muncă. De aceea, dotarea cu mașini adecvate pentru completarea lor ar fi foarte oportună și necesară, asimilarea și producerea lor în țară fiind pe deplin posibilă.

Pentru asigurarea unui control suplimentar privind conducerea fișelor de magazie, credem că ar fi util ca personalul compartimentului de contabilitate să se deplaseze întotdeauna la depozite pentru preluarea documentelor de intrări și ieșiri de materiale, precum și pentru verificarea operațiilor din fișele respective. Semnătura acestuia, în ultima coloană a fișei de magazie, ar înlocui și întocmirea actualului borderou de predare a documentelor, care în prezent răpește din timpul gestionarului sau ajutoarelor sale.

Concentrarea evidenței operative la depozitele de materiale

CREȘTEREA rolului evidenței operative privind urmărirea contractelor cu furnizorii de materiale s-ar putea obține prin **concentrarea** la un singur loc, și anume la **depozitele de materiale, atît a fișelor de magazie, cit și a fișelor de urmărire operativă a aprovizionării**. Avantajele acestei măsuri ar fi: simplificarea circuitului documentelor de intrare a materialelor; impulsionearea decantărilor față de furnizori prin faptul că viza de certificare a plă-

ții s-ar putea face mai mult operativ; evitarea întârzierii completării fișei de urmărire operativă a aprovizionării, operația respectivă putându-se face concomitent cu operația de completare a fișelor de magazie și de către aceeași persoană.

Extinderea folosirii documentului „fișa limită de consum” pentru materialele date în consumul productiv, față de celălalt document utilizat la ieșirile de materiale pentru producție (bon de consum), prezintă o serie de avantaje printre care amintim: creează posibilitatea normării consumurilor de materiale pentru un anumit lot de produse lansat în producție; obligă factorii interesați din producție să se încadreze în consumul normat, deoarece gestionarul nu eliberează materialele decât pînă la limita stabilită de organele de lansare și înscrisă în document; secțiile de producție pot urmări permanent și operativ modul în care se încadrează în consumul normat pentru lotul de produse aflat în curs de fabricație prin compararea limitei de materiale înscrise în document cu cantitățile primite de la magazie, redat atît parțial cît și cumulativ în fișa limită; face posibilă actualizarea pe parcurs de către organele competente a consumurilor normate de materiale prin modificarea în același formular a limitei de materiale ce urmează a fi utilizată; furnizează elemente foarte necesare pentru controlul operativ al materialelor folosite prin stabilirea cu mare ușurință a abaterilor sau economiilor de materiale față de consumurile normate; duce la economii de imprimare și de muncă; reduce posibilitatea erorilor în munca aparatului contabil, îndeosebi prin evitarea diferitelor centralizatoare care apar în cazul utilizării bonurilor de consum de materiale etc.

Un alt domeniu susceptibil de îmbunătățiri din punct de vedere al evidenței îl constituie cel al consumurilor de materii prime și materiale. Astfel, propunem **introducerea unui document tipizat distinct pentru restituirile de materiale din producție ca economii la consumurile specifice.** Actualul document utilizat, „Bon de predare, transfer, restituire”, se mai utilizează și pentru alte restituiri de materiale din producție, el nefiind adecvat, prin structura sa, materialelor economisite efectiv în producție și restituite la magazie.

Noul document pe care îl propunem este necesar să conțină și alte date de identificare și fundamentare a economiilor la consumurile specifice cum sînt: comenzile sau produsele la care se referă, formația de lucru care a contribuit la realizarea economiilor, consumurilor înregistrate comparativ cu cele normate etc.

Pentru prevenirea formării de stocuri supranormative și a evitării golurilor în aprovizionare, credem că ar fi utilă obținerea la intervale de 5—10 zile a unor extrase a materialelor fără stocuri ori cu stocuri sub cele normate, precum și a materialelor cu stocuri supranormative.

Cunoașterea de către compartimentele interesate a informațiilor respective și corelarea lor cu planurile de producție curente și contractele cu furnizorii de materiale ar putea duce la evitarea situațiilor nedorite generate de apariția golurilor în aprovizionare și a stocurilor supranormative de materiale. În mod similar se poate proceda și pentru produsele finite ce urmează a fi livrate beneficiarilor.

În prezent, unele unități, mai ales cele care utilizează mijloacele moderne de prelucrare a datelor, au trecut la informarea unor compartimente interesate asupra stocurilor de materiale existente. Această informare nu se face întotdeauna selectiv și la perioade scurte de timp.

Extinderea „metodei valorice” la locurile de depozitare

O **PONDERE** din ce în ce mai mare în cheltuielile materiale de producție o au și cheltuielile de aprovizionare a materialelor. Pentru reducerea lor și evitarea efectuării unor cheltuieli neeconomice apreciem că trebuie realizată o evidență riguroasă a acestora. Actuala desfășurare analitică a contului sintetic „Cheltuieli de transport-aprovizionare” este depășită, motiv pentru care se impune revederea și îmbunătățirea structurii acestor cheltuieli.

La revederea detalierei evidenței analitice a acestor cheltuieli ar trebui să se aibă în vedere: formarea unor categorii de cheltuieli omogene în ce privește conținutul lor; corelarea structurii lor analitice cu diferitele faze ale procesului de aprovizionare cu materiale; posibilitatea delimitării

cheltuielilor materiale de cele privitoare la munca vie în procesul aprovizionării cu materiale.

O ultimă problemă la care dorim să ne referim este promovarea unor metode mai eficiente, operative și puțin costisitoare, pentru evidența analitică a materialelor. Dintre acestea se impune, după părerea noastră, **metoda valorică** la locurile de depozitare. Ea constă în îmbinarea evidenței operative de la magazie cu contabilitatea analitică de la biroul contabilității. Locul unde se conduce evidența analitică ar fi magazia de materiale, iar formularul cu ajutorul căruia se realizează este „fișa de magazie cu valori pentru mișcări”.

Metoda indicată mai sus prezintă următoarele avantaje față de metoda fișelor valorice de la contabilitate, care în prezent este cel mai frecvent folosită: elimină dubbele operări în ce privește intrările, ieșirile și stocurile de materiale care apar în „fișa de magazie” și în „fișa de cont analitic pentru valori materiale”; toate datele de identificare a materialelor: mișcări cantitative, mișcări valorice etc. se regăsesc într-un singur formular, respectiv „fișa de magazie cu valori pentru mișcări”, și la un singur loc de muncă, respectiv la magazie; prin suprimarea „fișelor de cont analitic pentru valori materiale” de la contabilitate se creează timp disponibil lucrătorilor contabili pentru deplasări la magazinele de materiale pentru verificarea modului cum s-au făcut înregistrările în „fișa de magazie cu valori pentru mișcări” și, eventual, pentru ridicarea documentelor de intrări și ieșiri; se suprimă operațiunea de confruntare între fișele de magazie și fișele cantitativ valorice de la contabilitate, întrucît cele două formulare s-au contopit. Avantajele respective se concretizează în economii de forță de muncă și imprimare.

În cele prezentate mai sus au fost relevate, succint, câteva considerente care pot să contribuie la sporirea rolului evidenței economice în gospodărirea judicioasă a mijloacelor circulante materiale. Desigur, în afara acestora pot și trebuie găsite și alte posibilități care să conducă la perfecționarea evidenței valorilor materiale aflate în patrimoniul unităților economice.

conf. dr. **PETRU PÂNTEA**
Cluj-Napoca

În sprijinul îndeplinirii Programului de creștere a nivelului de trai

PERFEȚIONAREA SISTEMATICĂ A STUDIULUI CERERII DE CONSUM A POPULAȚIEI (III)

Janos FAZEKAS

viceprim-ministru al guvernului,
ministrul comerțului interior

Treptele sistemului unitar de studiere a cererii

ÎN ACTUALUL CINCINAL și în special în ultimul an au fost luate, în cadrul sistemului comerțului socialist, o serie de măsuri privind perfecționarea structurii cererii populației pe diferite nivele organizatorice.

La nivelul magazinului și al unității de alimentație publică se face analiza comenzilor efectuate, a justei lor dimensionări, respectiv a măsurii în care acestea au fost în concordanță cu cererile reale de consum și se examinează sugestiile, observațiile și sesizările consumatorilor — consemnate în condica de sugestii și sesizări, precum și însemnările din registrul-jurnal al șefului de magazin, privind cererile de consum ale populației; de asemenea, se efectuează sondaje (pe bază de chestionare) în rândul consumatorilor, privind aprovizionarea magazinului, structura sortimentală etc. În ideea de a se asigura o maximă receptivitate față de semnalele consumatorilor, în fiecare unitate comercială cu amănuntul și de alimentație publică, s-a introdus registrul-jurnal de zi al șefului de unitate. Pentru ca acest instrument de consemnare a tot ce este mai important în evoluția cererii să dobândească un real caracter de lucru, în cazul magazinelor care au în structura lor mai multe raioane, el este ținut de șefii de raioane. O deosebită însemnătate are faptul că în raportul lunar al șefului de unitate să se arate nu numai aspecte privind cererea de mărfuri, ci mai ales tendințele și schimbările intervenite în nivelul și structura cerințelor, reflectate în jurnal.

La nivelul întreprinderii comerciale cu amănuntul se efectuează analiza vânzărilor de mărfuri pe produse și grupe de produse; se organizează, mai ales în preajma contractărilor, expoziții de mărfuri cu și fără vânzare; se fac analize asupra modificărilor ce intervin în factorii care influențează cererea populației din aria teritorială a întreprinderii respective (dinamica și structura populației totale, a populației ocupate, a veniturilor bănești ale populației, dezvoltarea de obiective economice și sociale etc.). Potrivit unei alte măsuri luate, în toate întreprinderile comerciale cu amănuntul și de alimentație publică s-a înființat consiliul șefilor de unități, care are ca președinte pe directorul întreprinderii și care, în domeniul studiului cererii de consum a populației, efectuează analize periodice cu privire la îndeplinirea planului de desfășurare a aprovizionării și procesului de vânzare, satisfacerea cererii de mărfuri a populației prin unitățile respective. Pentru a se asigura un grad ridicat de eficiență activității consiliului, la lucrările sale sînt invitați să participe și reprezentanți ai furnizorilor (întreprinderi ale comerțului cu ridicata, întreprinderi industriale și agricole cu sediul în județul respectiv).

La nivelul întreprinderii de comerț cu ridicata se fac analize — pe perioade scurte sau mai îndelungate și pe sezoane — ale evoluției vânzărilor cu ridicata și ale mișcării stocurilor în depozite, într-o structură detaliată. În cadrul unora dintre întreprinderile de comerț cu ridicata, aceste analize se realizează pe baza unor sisteme informatice. În condițiile funcționării camerelor de mostre, se face o analiză mai adîncită a gradului de satisfacere a comenzilor date de comerțul cu amănuntul. În colaborare cu întreprinderile de comerț cu amănuntul și cu producătorii, întreprinderile cu ridicata organizează expoziții de mărfuri, cu și fără vânzare.

La nivelul direcțiilor comerciale județene se fac analize privind aprovizionarea populației, tendințele în desfășurarea de mărfuri și orientări în cererea populației, modificările ce intervin în factorii de influență a cererii populației din județ sau din municipiu — după aceiași indicatori ca la întreprinderile comerciale cu amănuntul (respectiv dinamica populației, a veniturilor bănești ale populației în structură, dezvoltarea economică și socială, economisirile etc.).

Pe baza indicațiilor conducerii partidului și statului, personal ale tovarășului secretar general Nicolae Ceaușescu, s-a stabilit ca la nivelul fiecărui județ, ca și în municipii și orașe, să se constituie consilii ale reprezentanților consumatorilor, pe lângă direcțiile comerciale. Formate dintr-un număr variabil de membri (150—200 la județe, 450—500 în municipiul București, 100—150 la celelalte municipii și 50—100 la orașe), consiliile reprezentanților consumatorilor au ca principală atribuție participarea la lucrările de alegere și de contractare a fondului de mărfuri alimentare și nealimentare (la contractări, jumătate din delegații fiecărei direcții comerciale trebuie să fie membri ai consiliilor reprezentanților consumatorilor). Este vorba de

Prima parte a articolului a apărut în nr. 3 din 19 ianuarie 1979 al revistei.

a asigura o cât mai mare apropiere între structura fondului de mărfuri contractat și cerințele de consum ale populației din toate categoriile socio-profesionale, din toate categoriile de vîrstă și zonele geografice ale țării.

La nivelul direcțiilor comerciale și funcționale din Ministerul Comerțului Interior se fac analize și studii privind tendințele vânzării de mărfuri și ale mișcării stocurilor, privind realizarea planului de desfacere cu amănuntul, în raport direct cu balanța de venituri și cheltuieli ale populației.

Probleme referitoare la diferite aspecte ale cererii populației sînt, de asemenea, cuprinse de regulă în informările și analizele ce se prezintă la Consiliul pentru coordonarea și îndrumarea activității de aprovizionare și prestare de servicii, la Consiliul de coordonare a producției bunurilor de consum, precum și la organele centrale de sinteză.

O activitate specializată în cercetarea cererii — prin folosirea unor metode științifice moderne, practicate pe scară largă și în alte țări — se desfășoară în cadrul **Institutului de economia comerțului interior și a turismului**, unitate componentă a Institutului central de cercetări economice, aflată însă în subordonarea directă a Ministerului Comerțului Interior. Institutul realizează, pe bază de contracte de cercetare încheiate cu beneficiarii din comerț și industrie, o gamă cuprinzătoare de lucrări, cum sînt: ● cercetări selective efectuate în rîndurile populației, prin intermediul unor eșantioane permanente sau nepermanente (spre exemplu, institutul a organizat funcționarea unui eșantion permanent care cuprinde circa 75 000 de gospodării din mediul urban și rural, pe baza cărora se realizează variate sondaje reprezentative, la nivel național și în profil teritorial); ● sondarea opiniilor preferințelor și motivațiilor populației cu privire la produsele prezentate la târgurile de mostre și expoziții, cu sau fără vînzare; ● studii de prospectare complexă a pieței pentru grupe de produse sau produse care prezintă o deosebită importanță în consum și pentru care economia națională dispune de posibilități de satisfacere a cererii, de extindere și diversificare a producției; ● studii de prognoză privind perspectiva vânzării de mărfuri cu amănuntul — pe termen scurt, mediu și îndelungat — pe total de țară, județe și întreprinderi comerciale; ● studii de fundamentare a dezvoltării, dimensionării, profilării și amplasării rețelei comerciale cu amănuntul în cadrul unor centre urbane și la nivel de județ.

Concomitent cu acțiunile de contractare a fondului de mărfuri, în cadrul târgului anual de mostre de bunuri de consum se realizează, sub îndrumarea științifică a institutului, o amplă acțiune de sondare a cererii și preferințelor populației pentru variata gamă sortimentală de mărfuri pusă la dispoziția comerțului de către industria și agricultura noastră socialistă. Exponatele la ultima ediție, în 1978, au însumat peste 160 mii de sortimente, grupate pe domenii și pe destinații; ele au permis evidențierea în cele mai bune condiții a modului cum se îndeplinesc prevederile „Programului cu privire la producția și desfacerea bunurilor de consum către populație în perioada 1976—1980”, aprobat de conducerea de partid și de stat, precum și a celorlalte programe speciale de diversificare sortimentală a articolelor electrocasnice, de uz gospodăresc etc. Cu acest prilej vizitatorii și-au exprimat opiniile, prin intermediul chestionarelor, asupra a circa 60 grupe de

produse și produse principale. Vastul material informațional obținut din cele aproximativ 100 mii de chestionare completate a fost prelucrat după metode moderne și cu maximă operativitate, fiind folosit direct la fundamentarea contractelor încheiate între comerț și diferiții săi furnizori. De o deosebită atenție s-au bucurat, în cadrul târgului, activitățile desfășurate cu membrii consiliilor reprezentanților consumatorilor din toate județele țării. Prezența eșalonată a acestora la târg s-a concretizat în vizitarea organizată a diferitelor pavilioane, audierea unor conferințe de mare actualitate pe teme de educare și orientare a consumatorilor, precum și, în mod deosebit, în participarea la dialogurile „consumatori—producători—comerț”.

Dezvoltarea și perfecționarea în continuare a dialogului cu consumatorii

ÎN LARGA și complexa activitate desfășurată pe tărîmul studierii cererilor de consum ale populației există încă o serie de insuficiențe și lipsuri. Astfel:

— la nivelul unităților comerțului cu amănuntul și de alimentație publică avem încă de-a face cu o slabă preocupare pentru valorificarea sistematică a informațiilor despre cerere obținute de personalul comercial, în cadrul contactului nemijlocit cu consumatorii; nu se valorifică corespunzător semnalările cuprinse în condicile de sugestii și sesizări, rapoartele controlului oamenilor muncii și ale inspecției comerciale, scrisorile și sesizările oamenilor muncii care privesc cererea de mărfuri, iar formularea necesarelor de mărfuri, alcătuirea concretă, în structură a fondului de mărfuri — astfel că acțiunile de contractare industrie—comerț se bazează încă într-o insuficientă măsură pe opiniile consumatorilor;

— diferitele activități și acțiuni de cercetare a cererii nu sînt cuprinse într-un sistem unitar, integrat, atotcuprinzător; este mult întîrziată elaborarea, de către institutul de specialitate al comerțului, a unei metodologii care să stabilească valorificarea în cadrul unui sistem informațional integrat a tuturor informațiilor obținute, începînd de la veriga de bază care este unitatea comercială și continuînd pe treptele piramidei (întreprinderi comerciale cu amănuntul și cu ridicata, magazinele de desfacere ale centralelor industriale, direcții comerciale și pînă la Ministerul Comerțului Interior);

— întreprinderile cu ridicata nu sînt suficient de active în studierea cererii de consum a populației, considerînd în mod greșit că aceasta este o atribuție în primul rînd a întreprinderii comerciale cu amănuntul; în egală măsură se resimte preocuparea insuficientă din partea direcțiilor comerciale în studierea cererii de consum a populației în profil județean, orășenesc, comunal.

Este neîndoios că, în acest context, ridicarea la un nivel superior a activității de studiere a cererii de mărfuri a populației, de cercetare a pieței bunurilor de consum reprezintă o direcție de majoră importanță, care implică, în primul rînd, o participare activă și sistematică a tuturor factorilor ce concură la producția și comercializarea mărfurilor pentru populație. Într-o expunere sintetică, avem în vedere perfecționarea activității de studiere a cererii prin acțiuni consecutive, sistematic organizate, în vederea fundamentării — de

către toate verigile organizatorice ale comerțului — a necesarelor de mărfuri, a contractelor și comenzilor, pe baza cunoașterii aprofundate a cerințelor reale ale populației. În fapt, punctul de vedere al consumatorilor trebuie să se regăsească în permanență în activitatea comerțului, concomitent cu luarea în considerare a necesității orientării populației către ceea ce este rațional în consum și dotare.

Ca surse de informații se impun :

- utilizarea sistematică a jurnalului-registru de zi al șefului de unitate, a propunerilor formulate de consiliile șefilor de unități și consiliile reprezentanților consumatorilor ;

- dezvoltarea cercetărilor complexe de piață, extinderea ariei lor tematice, diversificarea metodelor de culegere, prelucrare și analiză a informațiilor, prin promovarea unor variate tehnici de investigație a cerințelor, gusturilor și preferințelor populației, prin utilizarea metodelor moderne de prognoză — ca element de fundamentare în perspectivă a producției și vânzării de mărfuri. Avem în vedere, printre altele, introducerea metodei testului de opinie, cercetare bazată pe antrenarea specialiștilor din comerț (cadre de conducere, economiști, merceologi etc.), care în mod periodic să furnizeze institutului de specialitate motivații asupra diferitelor situații ce apar în procesul de circulație a mărfurilor, precum și aprecieri cu privire la evoluția în perspectivă pe termen scurt a cererii de consum ;

- cercetarea sistematică a pieței unor produse, pe tot parcursul ciclului de viață al acestora ; testarea — prin variate forme și metode — a produselor noi, ceea ce implică o activitate susținută, atât din partea creatorilor și producătorilor de bunuri de consum, cât și din partea comerțului ;

- organizarea, conform Legii producției bunurilor alimentare, de către producători (împreună cu întreprinderile comerciale, institutele de cercetare ale industriei și comerțului, Inspectoratul general de stat pentru controlul calității produselor etc.), a unor teste privind opiniile consumatorilor asupra caracteristicilor nutritive, gustative, de prezentare, preț, porționare etc., ale produselor ; asupra produselor dietetice și pentru copii, prin Ministerul Sănătății și organisme ale acestuia, completate cu elaborarea unor studii de piață privind perspectivele de consum și de cumpărare ale produselor respective : extinderea metodelor de testare și la alte grupe de bunuri de consum, prin diverse forme ca punerea în vânzare pe „piețe de probă“, în locuri experimentale, de produse obținute pe linii pilot — așa cum s-a procedat la ultima ediție a Tîrgului de mostre de bunuri de consum — în sensul punerii la dispoziția populației a „primelor șarje“ ale unui sortiment variat de noi produse alimentare și nealimentare, prin unitățile din incinta tîrgului și prin marile magazine universale din București, și din alte orașe mari.

- organizarea în mod sistematic — pe plan central și, îndeosebi, pe plan local — a unor expoziții de mărfuri, în cadrul cărora atenția principală să fie acordată sondării preferințelor consumatorilor, pe bază de chestionare judicioase elaborate și prin efectuarea de cercetări care să motiveze tendințele cererii de mărfuri ;

- atribuirea unui loc deosebit în cercetarea de piață, problemelor consumului rațional și dotării raționale a populației — sarcină de prim ordin pusă în fața noastră de partid — prin efectuarea unor cercetări complexe în rîndul diferitelor categorii de populație și din diferitele zone ale țării, cu privire la : nivelele existente și cele ce trebuie atinse în consum și dotare, obiceiuri și tradiții de consum și de cumpărare, durata de folosință și înnoire a îmbrăcăminte, încălțăminte și a altor bunuri din dotare etc. De asemenea, revine cercetătorilor sarcina ca, în colaborare directă cu specialiștii din variatele domenii implicate în realizarea consumului și dotării populației, să elaboreze norme științifice fundamentate, care să permită corelarea judicioasă a volumului și structurii fondului de marfă cu cerințele consumului rațional ;

- organizarea tîrgului republican de mostre trebuie să fie precedată de organizarea pe plan județean a unor tîrguri-expoziții cu vânzare, prin care să se efectueze consultarea populației locale asupra preferințelor de consum — acțiuni care să fie realizate în comun de direcțiile comerciale județene, întreprinderile din județ, care produc bunuri de consum, cooperăția meșteșugărească, cooperăția de consum și cooperativele agricole de producție ;

- creșterea importanței funcției de cercetare a pieței în cadrul magazinelor universale, avînd în vedere rolul pe care-l îndeplinesc în aprovizionarea populației ele constituind adevărate centre de atracție ale cumpărătorilor ; magazinele universale să devină astfel în fiecare județ verigi de bază în studierea cererii de consum a populației, după o metodologie adecvată ;

ȚININD SEAMA de complexitatea și caracterul independent al cererii de consum a populației, a fost elaborat și supus spre examinare cadrelor din comerț, prețum și diverselor instituții de resort — urmînd a fi definitivat pe baza acestei largi consultări — „sistemul unitar de studiere a cererii de consum a populației“. Se are în vedere ca fiecare treaptă organizatorică de conducere a activității comerciale să promoveze acele metode și tehnici de cercetare care să permită reflectarea cît mai exactă a cererii de consum a populației, în condițiile concrete ale factorilor de influență de pe raza de activitate a organizației comerciale respective. Valorificarea rezultatelor acestor cercetări vizează fundamentarea științifică a planului de desfacere cu amănuntul, contractarea fondului de marfă cu toți furnizorii, repartizarea mărfurilor pe teritoriu și analiza realizării planului de aprovizionare și desfacere de mărfuri. În acest fel caracterul unitar al cererii de mărfuri va rezulta din diversitatea situațiilor existente pe teritoriu, ca dezvoltare economico-socială și cerințe față de activitatea comercială, iar rezultatele cercetării pieței vor fi valorificate mai eficient în fundamentarea deciziilor privind activitatea comerțului interior.

Realizările de pînă acum și acțiunile ce se vor desfășura în direcțiile arătate — la care adăugăm, în mod firesc, necesitatea formării și perfecționării cadrelor care participă la activitatea de studiere a cererii — ne dau certitudinea că prin eforturi susținute ale întregului personal din comerțul interior, se vor obține progrese însemnate, noi valențe calitative în fundamentarea judicioasă a producției și comercializării bunurilor de consum pe cerințele consumatorilor, exprimate în mod nemijlocit și în concordanță cu progresul rapid economico-social al țării.

Experiențe în actualitate: ADUNĂRILE GENERALE ALE OAMENILOR MUNCII

DINAMISM, CREATIVITATE ȘI EFICIENȚĂ, PARAMETRII ESENȚIALI AI AUTOCONDUCERII

16 ianuarie : prima adunare a oamenilor muncii pe secție.

19 ianuarie : încheierea adunărilor pe secții. Se triază problemele ridicate, se stabilesc responsabilități și termene pentru rezolvarea celor de competența secțiilor. Cele de competența forurilor ierarhic superioare sînt cuprinse în darea de seamă a consiliului oamenilor muncii.

22 ianuarie : adunarea generală a reprezentanților oamenilor muncii pe întreprindere. Considerînd și consultarea de la nivelul secțiilor, numărul propunerilor făcute se ridică la aproape 50.

25 ianuarie : un colectiv însărcinat de C.O.M. și comitetul sindicatului prezintă „nota de probleme”, în care sînt selectate și sistematizate propunerile făcute de participanții la adunări.

26 ianuarie : ședința biroului executiv al C.O.M. Se stabilesc acțiuni operative pentru rezolvarea celor mai presante dintre aceste probleme.

29 ianuarie : prima ședință din 1979 a consiliului oamenilor muncii. Participă, ca invitați, șefii de secții, ateliere, servicii funcționale care nu sînt membri ai C.O.M. Se prezintă „nota de probleme” și se hotărăsc măsuri corespunzătoare.

ÎN OPINIA președintelui consiliului oamenilor muncii, **Ion Voinescu**, recenta adunare generală a fost cea mai rodnică din toate cîte au avut loc la întreprinderea de piele și încălțăminte „Flacăra Roșie”-București, de la instituirea acestui organ suprem de conducere a unităților. „Foarte exigentă, foarte sinceră, impregnată de maturitate și eficiență. Oamenii, conștienți de importanța și dificultatea sarcinilor încredințate colectivului în acest an decisiv al cincinalului, nu s-au ferit să spună lucrurilor pe nume, să arate ce trebuie ameliorat și ce să facă pentru îndreptare, și-au luat angajamente concrete.”

Multipla motivație a participării

MATURIZARE firească, decurgînd din înțelegerea intimă a mecanismului autoconducerii și a obligațiilor colective și individuale pe care el le incumbă. Maturizare stimulată de o puternică și multiplă motivație :

● **afirmarea capacității de autodepășire**, reflectată în rezultatele din 1978, cînd s-au realizat peste plan 8,2% la producția netă, 4,7% la producția marfă vîndută și încasată, 4,5% la producția globală, 23% la export, 7,6% la livrările pentru fondul pieței, 2,8% la beneficii — în condițiile depășirii sarcinilor fizice la toate sortimentele și ale reducerii supli-

mentare cu 0,10 lei a cheltuielilor la 1 000 de lei producție marfă ;

● **grija cu care organul de conducere valorifică inițiativa oamenilor muncii**. Anul trecut, propu-

nerile din adunările generale au completat planul în deplină măsură, rezultînd un total de 45 de prevederi, care au fost îndeplinite integral, obținîndu-se beneficii suplimentare în valoare de 600 mii de lei.

● **spiritul combativ imprimat dezbaterilor prin însăși darea de seamă** care, fără a neglija sublinierea meritelor colective, a pus accentul pe diagnosticul lucid, critic și autocritic al activității consiliului oamenilor muncii, a fiecărei secții în parte, a întregului personal muncitor, relevînd cauzele și efectele neajunsurilor și demonstrînd că fără înlăturarea hotărîtă a acestora nu pot fi abordate obiectivele de deosebită însemnătate ale planului pe 1979 ;

● **confruntarea cu problemele autogestunii**, conștiința faptului că de calitatea muncii fiecărui om depinde îndeplinirea obiectivelor stabilite. Adunarea generală a

adoptat primul buget anual de venituri și cheltuieli, care prevede repartizarea din beneficii a 4350 mii de lei pentru dezvoltarea economică, a 850 mii de lei pentru fondul acțiunilor sociale, constituirea unui fond de participare a oamenilor muncii la beneficii în valoare de peste 1,5 milioane de lei ; iată un argument peremptoriu al preocupărilor și acțiunilor pentru ridicarea pe o treaptă superioară a activității de producție, economice și financiare.

Inventarierea și evaluarea strictă a rezervelor existente, a celor ce pot fi create prin valorificarea superioară a hărniciei și inițiativii colectivului s-au tradus cifric în **angajamentele luate** ca răspuns la chemarea la întrecere lansată în industria ușoară de către întreprinderea „Libertatea”-Sibiu :

Indicatorul	Plan pe 1979, în % față de realizările din 1978	Angajament de depășire a planului
Producția globală	107,9	6 mil. lei
Producția marfă	109,3	6 mil. lei
Producția netă	109,0	—
Producția pentru export	146,3	2%

Depășirea planului de producție se va concretiza în livrarea suplimentară a 5 000 perechi de încălțăminte, 25 000 mp de piei prelucrate și articole speciale în valoare totală de 4 milioane de lei.

O idee insistent subliniată în cadrul dezbaterilor în adunarea generală a fost aceea că dimensiunile sarcinilor cantitative impun în mod obiectiv îmbunătățirea indicatorilor calitativi. Creșterea producției se va obține pe aceleași capacități (cu excepția tăbăcăriei minerale, unde se va pune în funcțiune o investiție) ; livrările suplimentare vor trebui realizate în limitele cantităților totale de materiale repartizate la nivelul planului ; lărgirea piețelor externe va implica noi progrese pe linia calității și diversității produselor. Această orientare se regăsește în structura planului unic de măsuri ce a fost adoptat :

Obiective ale planului unic	Nr. de măsuri	Eficiența economică (mii lei)
Reducerea cheltuielilor materiale	13	7 183
Creșterea productivității muncii	19	2 543
Îmbunătățirea calității produselor	7	772

Faptul că majoritatea acestor măsuri au termen de punere în aplicare în primele două trimestre demonstrează dorința de a aduce cât mai repede mecanismului de producție îmbunătățirile capabile să declanșeze efectele scontate.

Valorificarea superioară a materiilor prime

PRODUCTIA de încălțăminte și alte articole din piele este în mare măsură tributară importului de materii prime și materiale, în condițiile când pe piața mondială, prețurile pieilor crude sînt în creștere. La „Flacăra roșie“, pentru reducerea efortului valutar, ca și pentru micșorarea cheltuielilor materiale, se insistă deopotrivă pe raționalizarea consumurilor, valorificarea superioară a materiilor prime, extinderea gamei de înlocuitori.

Adunarea generală a apreciat pozitiv inițiativa comitetului sindical de a organiza întrecerea pe profesii pentru cîștigarea titlurilor de „cel mai bun croitor în piele“ și „cel mai bun ștanțor în talpă“. Anul trecut, cîștigătorii acestei întreceri au înregistrat în conturile personale de economii cantități de pînă la 440 mp de piei pentru fețe și 4100 kg de talpă. În același timp însă, unii muncitori au depășit normele de consum, ceea ce impune intrarea într-o fază superioară, aceea de generalizare a metodelor muncitorilor fruntași.

Bilanțul pe 1978 consemnează economii la materiile prime de bază în valori ce depășesc 2 milioane de lei la secția încălțăminte și un milion la secția de articole tehnice, avînd ca sursă emulația amintită, elaborarea pe baze științifice a consumurilor specifice și urmărirea zilnică a respectării lor, utilizarea materiilor prime secundare rezultate din procesul de producție. Cu reduceri notabile ale consumurilor — 200 MWh energie electrică, 103 t combustibil convențional — s-a aliniat acestui succes și colectivul secției mecano-energetic.

Primirea bună pe care consumatorii au făcut-o celor peste 500

de modele de încălțăminte din articole textile în combinație cu înlocuitori de piele, puse în fabricație anul trecut, obligă la continuarea eforturilor de creație pe această linie, așa cum economiile obținute prin asimilarea de înlocuitori interni ai materialelor pentru prelucrarea pieilor lac trebuie să stimuleze găsirea de noi soluții prin care să se elimine importul de chimicale necesare la tratarea pieilor crude. Comisia pentru probleme de aprovizionare și desfacere a C.O.M. a fost însărcinată să colaboreze în acest sens cu institutul de cercetări de profil.

Cerințele unei înalte productivități

PROGRESUL TEHNIC în această întreprindere a căpătat constanța unui factor de producție permanent stimulat al cărui evantai a fost continuu extins. Această opțiune se materializează în mod organizat, cu contribuția colectivelor și subcolectivelor de cadre tehnice și economice organizate de către consiliul oamenilor muncii și comitetul sindicatului pentru rezolvarea unor probleme legate de modernizarea tehnologiilor de fabricație, mecanizarea și automatizarea unor operații etc. Au fost introduse tehnologii noi pentru prelucrări speciale ale pieilor; aplicarea unor teme studiate de comisia inginerilor și tehnicienilor — transformarea unor mașini pentru executarea de operații complexe, crearea unor dispozitive electrice de retușat etc. — a avut o eficiență economică de sute de mii de lei; alte 5,7 milioane reprezintă aportul antecalculat al inovațiilor. Prin calificarea și perfecționarea profesională a peste 650 de muncitori s-a asigurat baza de masă a aplicării acestor îmbunătățiri, realizîndu-se anul trecut, numai la secția de articole tehnice, o economie de manoperă în valoare de un milion de lei. Sporul de productivitate a permis trecerea în bune condiții la reducerea duratei săptămîinii de lucru.

Pentru 1979 însă, planul prevede, la indicatorul productivitatea muncii, o sarcină de creștere ce necesită o serioasă încordare:

+ 25%. Ea a fost abordată frontal în adunarea generală, găsindu-se numeroase soluții parțiale care, însumate, să asigure rezultatul cerut.

În primul rînd, este necesar să se elimine cauzele ce duc la ne folosirea integrală a capacităților de producție: golurile în aprovizionare, întreținerea și exploatarea necorespunzătoare a unor utilaje, insuficiența testare — de către compartimentul de proiectare — a unor produse noi înainte de introducerea lor în fabricație etc. Printr-o mai bună pregătire a fabricației se poate elimina lucrul în asalt, dăunător și productivității și calității. Există rezerve și pentru creșterea gradului de mecanizare, mai ales la ștanțarea încălțăminte și la marochinărie, unde în prezent se consumă încă prea multă muncă manuală. Potrivit unei propuneri făcute în adunarea generală, s-a hotărît extinderea folosirii mașinilor de lipire a tălpii cu termociment, care înlocuiește 4—5 oameni la fiecare linie tehnologică.

Angajamentul pe acest an prevede ca ponderea produselor noi și reproiectate în producția marfă să ajungă la 55% (plan = 50%). În legătură cu aceasta s-a stabilit să se elaboreze sau reexamineze normele și normativele de muncă locale, cu fundamentare tehnică, pentru 18 lucrări sau operații.

Respectarea tehnologiilor este, de asemenea, o cale importantă de economisire a muncii sociale. Deși volumul refuzurilor de calitate la beneficiari este infim, trezește totuși atenția creșterea numerică a remaniierilor cerute de controlul intern. Va trebui, deci, să se întărească asistența tehnică din partea maștrilor, controlul interfazic, autocontrolul.

Modul de lucru al organelor de conducere colectivă din întreprinderea „Flacăra roșie“ poate fi definit prin atribute ca: dinamism, eficacitate, căutare, perseverență și efervescență creatoare, semnificînd dezvoltarea unui stil de muncă, capabil să antreneze și să mobilizeze energiile tuturor compartimentelor, a întregului personal muncitor în rezolvarea sarcinilor curente și de perspectivă, să contribuie la creșterea rolului și amplificarea conținutului și eficienței actelor de decizie ale autoconducerii muncitorești, la afirmarea în practică a valențelor unui concept de largă perspectivă.

Dan CONDREA

REPARTIȚIA DUPĂ MUNCĂ – LEGE ECONOMICĂ A SOCIALISMULUI

Continuăm publicarea consultațiilor pentru candidații la examenul de admitere în învățămîntul economic superior, elaborate pe baza Programului Ministerului Educației și Învățămîntului, de către cadrele catedrei de economie politică de la Academia de Studii Economice din București, sub conducerea prof. univ. dr. docent N.N. Constantinescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

CA SFERĂ A REPRODUCȚIEI SOCIALE, repartiția cuprinde în structura ei și distribuția fondului de consum individual, destinat satisfacerii necesităților personale ale membrilor societății. Natura și forma specifică a repartiției bunurilor și serviciilor de consum personal sînt determinate de conținutul relațiilor de proprietate dominante într-o anumită orînduire socială. Odată cu instaurarea proprietății socialiste produsul muncii aparține membrilor societății, dar, obiectiv, acesta nu poate fi repartizat în întregime și direct oamenilor muncii.

Astfel, pentru satisfacerea tuturor necesităților sociale, produsul rezultat din producția socială este destinat pentru:

- acoperirea cheltuielilor materiale de producție consumate în procesul de producție anterior;
- lărgirea producției și formarea fondurilor de rezervă și de asigurare;
- constituirea fondului de consum social în vederea satisfacerii unor nevoi generale ale societății — învățămînt, cercetare, ocrotirea sănătății, cultură, artă, sport-turism, administrația de stat etc.;
- constituirea fondului de consum individual.

Această parte a produsului muncii se repartizează direct membrilor societății pentru satisfacerea nevoilor lor personale, materiale și spirituale.

În socialism, repartiția fondului de consum individual se înfăptuiește în funcție de contribuția efectivă a fiecărui om al muncii la producția socială, în raport direct cu cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii prestate. Acest mod de repartizare este determinat de nivelul dezvoltării forțelor de producție, al productivității muncii sociale (care în prezent nu poate asigura încă un belșug de produse care să permită repartizarea după nevoi) și de menținerea deosebirilor esențiale între munca fizică și intelectuală, grea și ușoară, calificată și mai puțin calificată, industrială și agricolă, care se reflectă în contribuția diferită a membrilor societății la dezvoltarea producției sociale în faptul că munca nu a devenit încă o necesitate vitală pentru toți membrii societății.

Necesitatea obiectivă a distribuției masei principale de bunuri și servicii de consum individual în funcție de aportul fiecăruia la producția socială este reflectată de legea repartiției după muncă, lege economică specifică socialismului. Utilizarea conștientă a acțiunii acestei legi economice își găsește concretizarea în principii socialist al repartiției, a cărui esență este „de la fiecare după capacitățile sale, fiecăruia după munca sa”. În aplicarea sa, se respectă următoarele cerințe: la muncă egală — retribuție egală; retribuție diferențiată în funcție de calitatea muncii prestate, de calificarea lucrătorilor, de importanța economico-socială a muncii, de condițiile în care se desfășoară munca.

Repartiția după muncă constituie principala cale de înfăptuire a cointeresării materiale personale, reprezintă o pirghie economică importantă pentru armonizarea intereselor generale ale societății cu cele personale ale oamenilor muncii. Cu ajutorul ei se asigură stimularea și răspunderea materială a lucrătorilor pentru dezvoltarea și perfecționarea producției, sporirea eficienței economice, singurele în măsură să permită creșterea sistematică a nivelului de trai al întregului popor. Cel care muncește este remunerat potrivit activității depuse și rezultatelor obținute, evitîndu-se astfel nivelarea retribuției cît și apariția unor decalaje disproporționate între veniturile oamenilor muncii. Stimularea materială implică și răspunderea materială. Retribuirea fiecărui om al muncii se face în funcție de îndeplinirea sarcinilor de producție și de serviciu în schimb, neîndeplinirea lor atrage diminuarea retribuției. Pentru producerea de daune persoanele vinovate sînt obligate să despăgubească unitatea sau instituția unde lucrează.

Sistemul socialist de retribuție a muncii

— **REPARTIȚIA FONDULUI DE CONSUM** individual se realizează prin forme specifice fiecărei orînduiri sociale, determinate de natura proprietății dominante. Astfel, în orînduirea capita-

listă repartiția se înfăptuiește, în principal, prin intermediul salariului, care reprezintă expresia bănească a valorii mărfii forță de muncă, respectiv prețul ei. În socialism, repartiția principalei părți a fondului de consum individual se realizează prin retribuția pentru muncă. Retribuția pentru muncă reprezintă o parte a venitului național (valoarea nou creată) care se repartizează oamenilor muncii în raport cu cantitatea, calitatea și importanța economico-socială a muncii prestate. Munca depusă de oamenii muncii din întreprinderile și instituțiile de stat, precum și cooperativele meșteșugărești și de consum este retribuită sub formă de bani.

Retribuția după muncă este privită sub două aspecte: retribuția nominală și retribuția reală. **Retribuția nominală**, reprezintă suma de bani pe care o primește chenzinal sau lunar, personalul muncitor, potrivit muncii prestate. **Retribuția reală**, reprezintă cantitatea de bunuri și servicii ce poate fi obținută în schimbul retribuției nominale. Mărirea retribuției reale depinde direct proporțional de nivelul și dinamica retribuției nominale și invers proporțional de al prețurilor și tarifelor serviciilor.

Potrivit Programului de creștere a nivelului de trai în anii 1976—1980, aprobat de Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1977, retribuția medie netă va fi la sfîrșitul anului 1980 cu 40,3 la sută mai mare decît în 1975, iar cea reală cu 32,2 la sută. Aceste ritmuri înalte de sporire a retribuției nominale și retribuției reale se fundamentează pe realizarea unor ritmuri superioare de sporire a productivității muncii sociale, condiția hotărîtoare a majorării lor. În mod legic, productivitatea muncii trebuie să crească într-un ritm superior creșterii retribuției medii nominale.

Diferențierea retribuției după muncă în funcție de cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii se înfăptuiește prin sistemul socialist de retribuție după muncă. În legătură organică cu acesta, societatea elaborează și sistemul de normare a muncii. Potrivit Legii retribuției după cantitate și calitatea muncii, sistemul de retribuție a muncii cuprinde următoarele componente: sistemul tarifar; formele de retribuție; sistemul de sporuri; participarea la beneficii; sistemul de premii.

Pe baza sistemului tarifar se determină nivelul retribuției în toate ramurile economiei naționale și pentru toate categoriile de personal muncitor. Partea principală a retribuției o constituie retribuția tarifară, ponderea ei ridicîndu-se la circa 90 la sută la muncitorii și personalul operativ, la 88 la sută la muncitorii din construcții-montaj și între 90—95 la sută la personalul tehnic economic și de altă specialitate, diferența reprezentînd sporuri, premii și alte drepturi bănești.

Legarea retribuției de rezultatele muncii se realizează prin anumite forme de retribuție, în funcție de specificul diferitelor sectoare de activitate, de gradul de înzestrare tehnică a muncii. În țara noastră se practică: retribuția în regie; retribuția în acord; retribuția pe baze de tarife sau cote procentuale.

Retribuirea în regie (pe unitate de timp) înseamnă remunerarea personalului muncitor după timpul efectiv lucrat (oră, zi, lună) luîndu-se în considerare nivelul calificării, gradul de complexitate a muncii și răspunderea în muncă.

Retribuirea în acord (pe unitate de produs) înseamnă remunerarea oamenilor muncii în raport cu cantitatea de bunuri sau operațiuni executate în unitatea de timp. În practică, în funcție de specificul ramurilor și locurilor de muncă, de interesul stimulării mai accentuate a unor laturi ale activității, acordul se aplică prin mai multe modalități.

Acord direct, cînd retribuția se stabilește pe baza unui tarif constant, mărirea ei fiind direct proporțională cu numărul produselor sau al operațiunilor executate.

Acord progresiv, cînd la un anumit nivel de realizare a sarcinilor de plan tariful se majorează, în anumite proporții, fie pentru partea de producție care depășește nivelul planificat, fie pentru întreaga producție obținută.

Acordul global, cînd o formație de lucru își desfășoară activitatea pe baza unui contract-angajament, mărirea retribuției depinzînd de gradul de îndeplinire a sarcinilor asumate.

Acordul indirect practicat pentru remunerarea personalului care servește pe muncitorii retribuiți în acord, mărimea retribuției fiind proporțională cu nivelul mediu de realizare a normelor de către muncitorii de bază.

Retribuirea pe bază de tarife sau cote procentuale se utilizează în comerț, în activitatea de achiziții sau prestări de servicii, mărimea retribuției fiind direct proporțională cu gradul de realizare a sarcinilor. În comerțul cu amănuntul, alimentația publică și unitățile hoteliere se aplică retribuirea prin remiză.

Potrivit hotărârilor plenarei C.C. al P.C.R. din 22—23 martie 1978, în afara retribuției de bază, personalul muncitor va primi **venituri suplimentare din beneficiile realizate** de întreprinderi, în raport cu contribuția fiecăruia la dezvoltarea întreprinderii, cu activitatea depusă și vechimea în unitate. (vezi schema)

SURSE	FONDUL DE PARTICIPARE A OAMENILOR MUNCII LA BENEFICIU	DESTINAȚIE
1. Din beneficiul planificat pînă la 3% ←		1. Cel puțin 85% pentru personalul muncitor al unității.
2. Din beneficiul peste plan		2. Pînă la 5% pentru stimularea frunțășilor în întrecere.
● Pînă la 25% din beneficiul suplimentar obținut pe scama reducerii cheltuielilor de producție		3. Pînă la 5% pentru acoperirea costurilor excursiilor colective în cadrul fondurilor în valută alocate.
● Pînă la 14% din beneficiul suplimentar obținut prin depășirea producției nete.		4. Pînă la 5% pentru completarea fondului destinat acțiunilor sociale.
● Pînă la 8% din beneficiul suplimentar realizat pe alte căi		
● Pînă la 10% din beneficiul peste plan obținut prin depășirea exportului		

Participarea la beneficii constituie o formă superioară de stimulare a oamenilor muncii, ea fiind o expresie a aplicării consecvente a principiului eticii și echității socialiste în domeniul repartitiei fondului de consum. **Fondul de participare a oamenilor muncii la beneficii** se constituie, în diferite proporții, din următoarele surse: beneficiul planificat și beneficiile peste plan obținute pe seama reducerii cheltuielilor de producție, a depășirii producției nete și alte căi. Acest fond se repartizează anual de către adunarea generală a oamenilor muncii, partea principală fiind destinată sporirii veniturilor bănești ale întregului personal.

Stimularea materială personală se asigură și prin utilizarea **sistemului de sporuri și diferite premii**. În sistemul de sporuri locul principal îl ocupă **sporul de vechime**, care se acordă în cote procentuale în funcție de vechimea neîntreruptă în aceeași unitate. De asemenea, în raport de rezultatele obținute, oamenii muncii primesc și **premiu**: pentru realizări deosebite în muncă; pentru economii de materiale și forță de muncă; alte premii.

Retribuirea după muncă în cooperativele agricole de producție

ÎN AGRICULTURA COOPERATISTĂ, îndeplinirea cerințelor legii repartitiei după muncă se realizează prin modalități specifice, determinate de particularitățile proprietății cooperatiste. Specific sectorului cooperatist al agriculturii este faptul că nivelul retribuției diferă de la unitate la unitate, în funcție de gradul de dezvoltare a fiecăreia, de mărimea venitului global obținut; mărimea retribuției pe care o primește un cooperator depinde, pe de o parte, de efortul personal depus în cadrul cooperativei agricole, iar pe de altă parte, de efortul comun al masei de cooperatori. Potrivit Legii, în unitățile agricole cooperatiste, sistemul de retribuire cuprinde: retribuția de bază; retribuția suplimentară; sporul de vechime.

Retribuirea de bază constituie partea principală a retribuției totale, nivelul acesteia stabilindu-se diferențiat pe activități, în funcție de importanța lor, iar în interiorul lor, pe categorii sau grupe de lucrări. Retribuirea de bază, se realizează prin următoarele **forme de retribuire**: acord global; acord direct; tarife pe norme de muncă; în regie (sau în timp); cote procentuale.

Acordul global constituie forma principală de retribuire a cooperatorilor, prin care mărimea veniturilor lor se află în raport direct cu rezultatele obținute în muncă. Retribuirea în acord global se practică prin două forme **acord global cu tarif**

constant pe unitatea de produs sau la 1 000 lei producție obținută și **acord global cu tarif constant pe unitatea de produs sau 1 000 lei producție pînă la nivelul producției planificate**, pentru surplusul obținut utilizându-se **retribuția suplimentară**.

Acordul direct se folosește pentru retribuirea cooperatorilor care activează în sectoarele de producție industrială, de construcții și prestări de servicii.

Retribuirea pe baza tarifului pe normă de muncă se practică pentru lucrările ce nu pot fi executate în acord global, mărimea ei determinându-se în funcție de nivelul tarifului pe normă de muncă rezultat din planul de producție și financiar al cooperativei agricole.

Retribuirea în regie se utilizează pentru retribuția cooperatorilor care execută produse sau lucrări de serie mică, unicate, în cadrul sectoarelor de producție industrială, de construcții sau prestări de servicii.

Retribuirea prin cote procentuale din producție sau din valoarea acesteia se practică pentru retribuția cooperatorilor care participă la lucrările de întreținere și recoltare a finețelor naturale și cultivate, a diverselor culturi intercalate etc., precum și celor din sectoarele neagricole, care primesc o anumită parte din valoarea prestațiilor de servicii.

Asigurarea cooperatorilor cu venituri permanente și sigure se realizează printr-o formă specifică de retribuire — **venitul garantat**, care se aplică la întreaga unitate sau numai pe anumite sectoare de activitate, culturii, categorii de animale. Plata venitului garantat este condiționată de îndeplinirea sarcinilor de producție planificate, nivelul acestuia depinzând de importanța sectorului de activitate.

Remunerarea cooperatorilor pentru munca prestată se face **în bani sau în bani și natură**. În cooperativele sau sectoarele de activitate unde se aplică numai forma bănească, pentru satisfacerea nevoilor de cereale ale cooperatorilor, unitatea poate vinde acestora, la preț de contractare, anumite cantități de grâu și porumb.

Retribuirea cooperatorilor se face lunar, sub formă de **avansuri**, în proporție de 80—90 la sută din mărimea retribuției cuvenite, cu condiția îndeplinirii integrale a sarcinilor de producție planificate. După recoltarea produselor se acordă **avansuri în natură**, în proporție de 50 la sută din drepturile stabilite. Diferențele de venituri — în bani și natură — se achită la sfârșitul anului, după stabilirea fondului total de retribuire realizat și a volumului total de muncă efectuată.

Din depășirea producției planificate, cooperatorii care lucrează în producția agricolă, cei care îndeplinesc funcții de conducere și de execuție tehnică, economică și de altă specialitate și care sînt retribuiți prin acord global cu tarif constant pînă la nivelul producției planificate, pe bază de tarife pe norme de muncă și în regie, primesc o parte din surplusul de producție sau de venituri sub formă de **retribuție suplimentară**. Fondul pentru retribuția suplimentară se constituie din cel mult 50 la sută din producția sau valoarea producției obținute peste plan.

Continteresarea materială personală a cooperatorilor se realizează și prin practicarea **sporului de vechime**. De asemenea cooperatorii care îndeplinesc funcțiile de președinte, vicepreședinte scos din producție, șef de fermă sau brigadă, primesc de la stat o **indemnizație lunară**.

În conformitate cu Programul de creștere a nivelului de trai pe anii 1976—1980, adoptat la Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1977, în 1980 veniturile reale ale țărănimii urmează să crească, comparativ cu 1975, în medie, pe o persoană activă, cu circa 30 la sută. Totodată, venitul garantat va crește cu 24—28 la sută.

prof. dr. Sandu COSTACHE

INTREBĂRI

1. Enumerați principalele destinații ale produsului muncii în socialism.
2. De ce în socialism munca proprie, utilă societății, constituie unicul criteriu de participare a membrilor societății la repartizarea fondului de consum individual?
3. Enumerați cerințele aplicării principiului socialist al repartitiei.
4. De ce repartitia după muncă constituie principala formă de îndeplinire a continteresării materiale personale?
5. Ce se înțelege prin retribuție pentru muncă?
6. Ce se înțelege prin retribuție nominală și retribuție reală?
7. Explicați conținutul formelor de remunerare a muncii practice în țara noastră.
8. Cum se realizează participarea oamenilor muncii la beneficii? Care sînt sursele și destinațiile fondului de participare a oamenilor muncii la beneficii?
9. În ce constă esența acordului global în cooperativele agricole de producție?
10. Enumerați formele de retribuire prin care se realizează retribuția de bază în cooperativele de producție.
14. Explicați esența venitului garantat în C.A.P. și condițiile de aplicare a acestuia.

Puncte de vedere

CONSIDERAȚII PRIVIND O INDUSTRIE DE PROGRAME PENTRU CALCULATOARE ELECTRONICE

ROLUL ȘI IMPORTANȚA sistemelor de programe (software) sînt unanim recunoscute în prezent, în tehnica de calcul, constatîndu-se un amplu efort pentru dezvoltarea acestui sector de activitate. În lume crește continuu cheltuielile pentru programare. În S.U.A., de exemplu, se apreciază că 2 la sută din PNB se cheltuiește pentru programarea calculatoarelor electronice, la costuri care oscilează între 50—70 mii dolari pentru un om-an. Productivitatea muncii în acest sector se consideră a fi încă relativ scăzută, nedepășind în medie 3 000 linii—sursă¹⁾, pentru un om-an de programare.

Deoarece sistemele de programare depășesc curent dimensiuni de mii de linii-sursă, costurile pentru realizarea lor sînt considerabile. Dacă apreciem pentru stadiul de dezvoltare a tehnicii de calcul în țara noastră, un cost mediu de 100 000 lei pentru un om-an de programare și considerăm că sînt ocupați în această activitate peste 15 000 oameni cu calificare înaltă, rezultă un efort uman și material însemnat, a cărui tendință în anii următori va fi de creștere rapidă.

În aceste condiții preocupările privind transformarea în industrie a programării calculatoarelor electronice devin și necesare și de actualitate. **Trecerea pe baze industriale a programării nu poate fi un proces simplu și nici extrem de rapid.**

În continuare se vor prezenta unele considerații privind această trecere, arătîndu-se și dificultățile inerente creării unor noi industrii, dar mai ales caracteristicile unei industrii dintr-o ramură în care materia primă este inteligența umană transformată în programe ale calculatoarelor electronice, adică o materie primă care cu greutate poate fi măsurată sau chiar evaluată.

Sisteme de programare

PÎNĂ DE CURÎND era larg acceptată o împărțire simplistă a programelor în trei categorii :

a) programe de bază ; b) pachete de programe de aplicații generale ; c) programe de aplicații specifice.

Dezvoltarea din ultimul deceniu a sistemelor de programare face ca această clasificare, care a generat în țara noastră și anumite specializări ale instituțiilor de profil (I.T.C., I.C.I., I.P.A., centre de calcul), să nu mai corespundă cerințelor utilizatorilor și cerințelor trecerii la o activitate de programare pe baze industriale.

Literatura de specialitate consemnează puncte de vedere diferite privind structura sistemelor de programe, dar unanime în constatarea că această structură a suferit mutații în ultimii ani. Astfel Madnick²⁾, consideră partea de software dintr-un sistem informatic ca fiind compusă din :

a) sistem de operare propriu-zis ; b) sistem de gestiune a datelor ; c) sistem de gestiune a teleprelucrării ; d) programe sau pachete de programe de aplicații ; e) programe de dispecerizare a sistemului informatic.

Firma „CAP — Gemini-Sogeti”³⁾ merge chiar mai departe și consideră programe de bază :

a) asamblare, compilatoare, utilitare, monitoare de teleprelucrare, sisteme de gestiune a bazelor de date, sisteme de operare ; b) produse-program de sistem sau aplicații generale ; c) sisteme speciale care necesită tehnici de elaborare caracteristice programelor de bază (rețele de calculatoare, sisteme de rezervare, sisteme în timp real, etc.), adică și o serie de programe considerate pînă în prezent aplicative.

Mai mult, în sfera informaticii descentralizate, mai ales cea bazată pe minicalculatoare, sînt cerute cu precădere sisteme cu specificații funcționale („la cheie”), în care utilizatorul solicită un sistem unitar și complet de programe⁴⁾, nefiind receptiv la diviziunea sarcinilor și specializările impuse de producător.

O industrie de programe trebuie, deci să țină seamă atît de considerentele minimizării efortului național de programare cît și de optimizarea satisfacerii cerințelor utilizatorilor.

Situația actuală a producerii de programe

ÎN PREZENT este greu să apreciem că există o producție de programe. În majoritatea țărilor cu industrie de tehnică de calcul avansată se fac eforturi pentru a se da un caracter industrial producerii și desfacerii pachetelor de programe.

Tendința a fost amplificată și datorită adoptării de către firma IBM, care domină piața mondială a calculatoarelor, a politicii de separare a echipamentelor de programe („unbundling”), ceea ce a determinat apariția în mod evident a unei noi mărfi,

adică a sistemelor de programe, oferite atît de marile companii producătoare de calculatoare cît și de noi și noi case de software, adevărați germani ai noii industrii de programe. Putem aprecia că prin crearea unei piețe de software, în paralel cu cea de echipamente, s-a făcut pasul decisiv spre apariția industriei de programe pentru calculatoarele electronice.

Pași însemnați s-au făcut pe linia dezvoltării de **tehnici de inginerie a programării**. S-au dezvoltat metode ca : echipa programatorului șef ; programarea structurală ; metoda de proiectare și documentare grafică (HIPO) ; dezvoltarea de sus în jos (top — down) ; biblioteca de asistare a dezvoltării ; care urmăresc în principal ridicarea productivității programării (prin mărirea numărului de linii sursă elaborate într-un an-om de programare), și reducerea numărului de erori de programare, deci creșterea calității programelor.

Aceste tehnici de inginerie a programării au avut și au un rol pozitiv. Ele au condus la scăderea costului programării și ridicarea calității acesteia, cu toate că în ultimele decenii s-a produs și creșterea costului manoperei și a complexității programelor, care fără apariția acestor tehnici ar fi scumpit fără îndoială programarea.

Ca rezultat se consideră că, deși unele din elementele prețului de cost au crescut (manopera, utilitățile diverse, etc.), în ansamblu costul producerii programelor a scăzut de 3 ori în ultimii 20 de ani. Este de remarcant însă că în aceeași perioadă costul echipamentelor ce intră în componerea calculatoarelor a scăzut în medie de 100 de ori, în principal prin scăderea vertiginosă a costului circuitelor electronice.

O analiză a avantajelor tehnicilor de inginerie a programării trebuie să țină seama numai de aspectele globale ale problemei, nu de cele particulare (locale).

Este evident că în comparație cu mica manufactură, marea industrie are și dezavantaje, printre care și acela al unei oarecare inflexibilități, dar nimeni nu poate gîndi că mica manufactură mai poate în secolul XX concura industria de serie.

Industria înseamnă, **standardizare, modularizare, prefabricate**. Fără aceste elemente nici o industrie de programe nu va deveni cu adevărat industrie. De asemenea, o industrie înseamnă reproductibilitate de serie, costuri reduse de fabricație, durată de viață a produselor suficientă pentru amortizarea cheltuielilor de organizare a fabricației și specializare (respectiv cooperare și tipizare).

Industria de programe

TEHNICILE de inginerie a programării sînt numai un element al constituirii unei industrii de programe.

Cu toate particularitățile ei față de alte industrii și industria de programe trebuie să răspundă la cerințele fundamentale ale unei industrii : orientare spre satisfacerea cerințelor utilizatorilor (marketing) ; fundamentare tehnico-economică a producției ; planificare ; cercetare-dezvoltare produse (C+D) ; specificare a produsului (caiet de sarcini) ; proiect ; normă de fabricație și desfaceri (normă internă) ; omologare ; pregătire de fabricație (cicare de SDV) și alte echipamente de fabricație, inclusiv seria zero de fabricație ; fabricația de serie și desfaceri ; asistența tehnică în garanție și post-garanție.

O industrie se consolidează abia cînd își creează și o ramură proprie de mijloace de producție.⁵⁾

Analizînd industria de programe în comparație cu cerințele generale ale unei industrii de echipamente constatăm identități și deosebiri importante.

(1) **Elementele de studiu pieței** pentru produsele software se apropie în prezent considerabil de cele caracteristice produselor materiale. Utilizatorii definesc din ce în ce mai precis cerințele lor pentru noile produse software. O dificultate majoră în calca trecerii la industria de programe rămîne modificarea frecventă a cerințelor (specificațiilor) după începerea fazei de C+D, ceea ce lungeste considerabil timpul de elaborare. Putem aprecia că pe măsura dezvoltării industriei de programe și aceste cerințe vor deveni din ce în ce mai exacte. Mai ales, să nu uităm că pentru a ajunge la gradul de dezvoltare de azi industria de echipamente a străbătut 2 secole de existență ;

(2) **fundamentarea tehnico-economică** se poate face pentru produsele software doar cu un oarecare grad de aproximare introdus pe de o parte de inexactitatea definirii produsului și pe de altă parte de frecvența depășire a cheltuielilor **estimate pentru dezvoltare**. În realitate, aceeași aproximare se face și pentru produsele hardware și putem spune că fundamentarea tehnico-economică se poate asimila pentru cele 2 grupe de produse ;

(3) **planificarea** în industria de programe este posibilă și necesară. Ea asigură în termenele necesare produsele software cerute de economia națională și permite punerea la dispoziția industriei

de programe a resurselor necesare. Perfecționarea planificării în industria de programe este una din premisele importante ale creării la noi a unei industrii de programe.

Un plan unic de realizare și implementare de produse software va trebui să prevadă cu exactitate produsele (programe de bază și de aplicații) necesare la nivel de economie națională, elaboratorii, implementatorii, termenele și resursele necesare. El ar trebui să aibă o structură similară cu planurile actuale pentru echipamente (plan de stat și departamental pentru cercetare și introducerea progresului tehnic, plan de producție pentru implementare și service). Aceste planuri nu pot să nu aibă o structură pe ramuri ale economiei naționale. Se simte necesitatea însă ca având în vedere elementele de noutate ale industriei de programe aceste planuri să fie avizate și controlate de un organism unic din economie.

Ar fi ireal să presupunem că întreaga activitate de programare din economie ar putea fi urmărită printr-un plan centralizat. În special în cazul diverselor aplicații ale calculatoarelor mari (de exemplu în domeniul tehnico-științific) este greu de urmărit o activitate cu extrem de mare arborescență și nici nu este util. Este însă absolut necesar pentru a consolida o industrie de software ca principalele produse de interes național să fie urmărite prin mecanismul planului și extinderea acestui plan să nu fie mai mare decât o cerc stadiul de dezvoltare al industriei de programe, în momentul planificării.

(4) **cercetarea — dezvoltarea de produse software.** Deși ciclul C+D este similar cu cel al produselor hardware el are particularități importante. Astfel datorită caracteristicilor activității de programare și virstei fragede a industriei de programe specificațiile de definiție (caiețele de sarcini) se modifică frecvent pe parcursul fazei de C+D, așa cum s-a mai menționat. Faza C+D în programare se caracterizează prin operația de testare (validare) mult mai complexă decât la produsele materiale. Operația de validare are și rol de verificare a caracteristicilor funcționale, dar mai ales este introdusă pentru a maturiza accelerat produsul și a elimina majoritatea anomaliilor înainte de lansarea produsului⁶⁾.

Crearea în țara noastră a unei industrii de programe presupune acțiuni organizatorice importante pentru perfecționarea fazei de cercetare-dezvoltare; a) crearea pentru fiecare unitate producătoare de programe de bază industrială de structuri în care activitățile de planificare, elaborare, validare, implementare (asistență tehnică) să fie asigurate de compartimente independente. b) adoptarea de metodologii în care fazele de elaborare minime să fie următoarele: specificații de definiție, specificații de realizare provizorii (proiect) program nevalidat, program validat (omologat), implementare service (inclusiv repararea anomaliilor).

Fazele respective sînt valabile și pentru produsele ce se elaborează în versiuni succesive.

c) adoptarea de norme interne pentru produsele software, care să fie aprobate ierarhic la nivele diferite în dependență de aria de utilizare a produselor.

d) omologarea produselor prin metodologii similare produselor hardware (echipament) cu care ocazie să se certifice calitatea produselor, conformitatea cu normele interne, existența documentațiilor necesare, etc.

(5) **pregătirea de fabricație** este de fapt în industria de programe perioada de asimilare a produsului de către echipele de implementare și este de regulă foarte scurtă, dacă echipa de implementare participă și la o parte din fazele de C+D.

(6) **fabricația propriu-zisă** este total diferită de faza corespunzătoare în industria de echipamente. Ea constă în adaptarea la configurația specifică a utilizatorului a produsului și implementarea lui. Deși există larg părerea că această fază este foarte puțin costisitoare, programul fiind același pentru toți utilizatorii, realitatea arată că pentru fiecare implementare în parte apar cheltuieli materiale ca de exemplu: ore calculator pentru crearea de suport magnetic a produsului în forma ce se livrează și care adesea este puternic influențată de configurația calculatorului; suporturi magnetice pentru transfer; multiplicare documentație de utilizare sau însoțire produs; manoperă de specialitate pentru cele de mai sus la care se mai adaugă o cotă de amortizare a cheltuielilor generale de cercetare. În prezent în țară acest mecanism este implementat pentru programele de bază ale I.T.C.

(7) **Asistența tehnică în garanție și post-garanție** poate fi eficientă numai dacă este prestată de compartimente specializate din unitățile producătoare de programe. Practica actuală de a se apela la colectivele de elaboratori, care de regulă lucrează deja la alte produse este caracteristică unei perioade preindustriale.

Desigur organizarea unei industrii de software înseamnă, în primul rînd, crearea de structuri de cercetare și producție care să permită realizarea de produse software la prețuri de cost cît mai scăzute, cu un înalt nivel de calitate și răspunzînd cît mai mult cerințelor utilizatorilor. Acest lucru este posibil prin crearea de mijloace proprii de producție, de unele hardware și software care să permită automatizarea a cît mai multe faze atât în activitatea de C+D cît și de producție, implementare și asistență tehnică. În țară s-au obținut succese importante în special pentru crearea de compilatoare diverse ca unele de programare și de sisteme de dezvoltare programe pentru toate tipurile de calculatoare. În paralel cu eforturile de creare a industriei de programe este deci necesar și un efort de concepere, planificare și dezvoltare a unei industrii de mijloace de producție pentru software.

Premise ale creării unei industrii de programe în țara noastră

CONSTITUIREA unei industrii de programe nu poate fi un

act legal numai de crearea unor centre de elaborare și implementare de programe. Astfel de centre puternice există în prezent: I.C.I., I.T.C., I.P.A., centrele teritoriale de calcul electronic, centrale de calcul de ramură, departamentale, ale centralelor, ale unor întreprinderi sau institute de cercetare etc. În general un producător de software pe bază industrială se poate crea cu un minim de 25—30 programatori. În același timp putem avea un producător artizanal de programe cu sute de programatori. Pentru a avea o industrie de programe este necesar să se adopte structuri corespunzătoare unei producții industriale.

Pe de altă parte nu se va putea vorbi cu adevărat de o industrie de software fără adoptarea unor măsuri de legiferare în procesul perfecționării **mecanismului economic** care să dea consistență unei asemenea industrii. Mecanismul economic ar trebui să rezolve următoarele probleme:

a) recunoașterea în economie ca mărfuri a produselor industriale software. (În R.P.P. acest lucru s-a făcut de la 1 ianuarie 1976); b) definirea unei producții de produse software cu indicatori specifici; c) determinarea clară a surselor de finanțare a produselor software și a versiunilor acestora; d) stabilirea de norme privind calitatea produselor software (norme interne, omologări, organe de control a calității ierarhizate); e) stabilirea de norme privind circulația produselor software (relație contractuală furnizor-utilizator, garanția producătorului, asistența tehnică și service al producătorului, asigurarea de utilizator a integrității produsului, drept de autor asupra produsului software și/sau perfecționărilor acestuia); f) adoptarea unui sistem de vânzare care promovează producerea de programe de bună calitate și eficiență.

De exemplu se pot analiza două variante:

1) Centrele de calcul să achiziționeze programele plătiind un preț determinat care ține cont de toate obligațiile furnizorului (produs, documentație, formare cadre, reparare anomalii, etc.) și să recupereze acest cost printr-o cotă pe care o percepe pentru fiecare minut de calculator în care se folosește programul respectiv. Acest sistem întărește rolul centrelor de calcul în promovarea tuturor programelor, dar ascunde la nivel de centru ineficiența unor programe prin eficiența altora.

2) Centrele de calcul să achiziționeze produsul software plătiind numai un cost minim (documentație, formare cadre, reparare anomalii) urmînd ca totalul cotelor-preț percepute pentru fiecare minut de calculator de folosire a celui program să-l plătească pe bază anuală sau semestrială producătorului programului. Un astfel de mecanism stimulează interesul unităților producătoare de programe pentru promovarea produselor proprii și demonstrează mai clar viabilitatea unor produse în raport cu altele. Desigur sînt posibile și alte variante care trebuie explorate pentru a se crea baza economică a funcționării unei industrii de programe. Oricum nu ni se pare natural ca o industrie de programe să funcționeze pe principiul schimbului gratuit de programe.

CELE DE MAI SUS reprezintă unele considerații privind crearea unei industrii de programe. Această creere trebuie privită ca un proces continuu și nu un act brusc, deoarece nu este posibil ca de azi pe mâine să se creeze o nouă industrie și mai ales una de tip nou pe plan mondial. **Este necesară stabilirea unei ponderi crescînde a produselor industriale de software în ansamblul producției de programe** care va continua încă mult timp să se dezvolte și pe căile actuale. Chiar dacă în producția de echipamente marea industrie a triumfat de mult, mai avem însă și azi o producție neindustrială care acoperă unele necesități pe care marea industrie nu le poate satisface. O industrie software este foarte necesară și pentru promovarea exportului de astfel de produse, premisele fiind foarte favorabile. S-a discutat des în trecut și se mai discută uneori și azi dacă programarea este artă sau știință și deci dacă o putem transforma în industrie. Programarea este artă în măsura în care cercetarea în general este sau nu artă. Procesul de dezvoltare a programelor implică aceleași însușiri de intuiție, talent, experiență, creativitate ca oricare alt domeniu. **Valorificarea pentru economia națională a rezultatelor acestui act creator trebuie să se facă însă după criterii industriale.**

dr. ing. Vasile BALTAC

director adjunct științific Institutul de Cercetări pentru Tehnica de Calcul, București

1) Walston, C. E. și Felix, G.P. A method of programming measurement and estimation, IBM Systems Journal, vol. 16, Nr. 1, 1977.
2) Madnick, S.E. Trends in Computers and Computing CISR Report No. 29. M.I.T. Sloan School of Management, 1977.
3) *** CAP-GEMINI-SOGETI, Raport anual, 1977.
4) Baltac V. Informatica distribuită și sistemele de programare (software) ale calculatoarelor electronice, Sesiunea de Comunicări, Secția de Științe tehnice, Academia R.S.R., 15 noiembrie 1978.
5) Drăgănescu M. Sistem și civilizație. Editura politică, 1977.
6) Baltac V. Optimizarea sistemelor de operare ale calculatoarelor numerice, Ed. Facla, 1974.

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

MULTE DIN ȚARILE ce și-au cucerit independența în ultimele decenii au optat pentru planificarea procesului dezvoltării economico-sociale. Unul din specialiștii africani în problemele planificării, S.N. Sinkam, relevă în acest sens că încă din deceniul al șaptelea majoritatea țărilor în curs de dezvoltare „au adoptat, într-o manieră sau alta, o metodă de planificare pentru procesul dezvoltării”. Printre promotorii preocupărilor pentru dezvoltarea economico-socială planificată în aceste țări se înscriu economiști de prestigiu ca P.C. Mahalanobis, S. Amin, C. Furtado și mulți alții, la care se adaugă experți din țările dezvoltate ca, de exemplu, R. Frisch, G. Myrdal, S. Ichimura, A. Cotta etc.

În gândirea economică din țările în curs de dezvoltare problemele planificării ocupă astfel un loc de frunte. Desigur, se întilnesc numeroase deosebiri cu privire la metodele și formele planificării, atât concepțiile, cât și practicile și experiențele sînt diferite. Caracteristică este însă recunoașterea aproape unanimă a necesității și utilității planificării dezvoltării economico-sociale, chemată să asigure conceperea și înlăturarea unor schimbări care să permită evoluția rapidă sub toate aspectele.

În gândirea economică din Republica Senegal, odinioară „țară a arahidelor”, asemenea preocupări se manifestă cu evidentă, economia fiind amplu angrenată în procesul planificat de lichidare a subdezvoltării. Realizarea acestui însemnat obiectiv este concepută în perspectiva unor transformări și mutații profunde în toate domeniile vieții economico-sociale. La Congresul al VIII-lea al Uniunii Progresiste Senegaleze, președintele L.S. Senghor, sublinia astfel că „Noi am definit întotdeauna dezvoltarea drept țelul su-

Evoluții în gândirea despre planificare din țările în curs de dezvoltare (I)

prem al tuturor activităților noastre umane, personale sau colective... Aceasta înseamnă că este vorba de o dezvoltare globală care cuprinde toate domeniile particulare: politic, cultural, economic și social, și că este vorba de un umanism african și modern în același timp”.)

Se poate spune că pentru mulți gânditori din Republica Senegal, ideile planificării, dezvoltării și socialismului sînt considerate de mult conexe, interdependente. Aceasta exprimă nu numai aspirația maselor populare senegaleze pentru eliberarea de sub vestigiile colonialismului și de sub structurile economico-sociale moștenite de la acesta, dar și dorința firească pentru realizarea unei societăți mai bune și mai drepte, semnifică încă o dată prestigiul și ascendența continuă a ideilor socialismului în lume.

În gândirea social-economică senegaleză se remarcă o concepție de dezvoltare echilibrată a economiei, avînd la bază o planificare globală a acesteia,²⁾ recuzîndu-se tot mai net abordările limitative, înguste.³⁾ Fără a nega utilitatea tehnicilor de planificare zonale, microeconomice (prin proiecte), principala tendință existentă în gândirea economică senegaleză despre

planificare, cea de inspirație socialistă, subordonează, în mod realist, tehnicile microeconomice metodelor de planificare globală, încorporînd întreaga structură la nivel macroeconomic. Acest proces este strîns legat de înseși evoluțiile în concepțiile despre planificare petrecute în Senegal. În primii ani ai planificării senegaleze cel mai adesea se puteau consemna concepțe de planificare suplă (de natura celor inițiate de Pierre Massé și Pierre Bauchet) de planificare indicativă, urmărindu-se utilizarea planificării mai mult ca o cale de acomodare la mecanismele pieței moderne, la cerințele dezvoltării forțelor de producție într-o viziune modernă, fără schimbarea însă și a structurilor economice și sociale. La aceasta se adaugă în anii '60 și relativ largă circulație în gândirea senegaleză a ideii potrivit căreia „Senegalul este o țară de vocație agricolă”. Se evoca prea adesea așa cum se arată în revista senegaleză „Le Soleil” – rolul determinant al arahidelor în economia țării. S-a ajuns chiar să se afirme că în Senegal „cînd sînt arahide, sînt de toate”.⁴⁾

Ținîndu-se însă seama de realitatea monoculturii, a existenței unor structuri economico-sociale deteriorate, de faptul real că 70% din populația activă a țării trăiește la sate, iar agricultura participă cu circa 30% la formarea produsului intern brut al Senegalului, de posibilitățile efective de dezvoltare a economiei, în gândirea senegaleză despre dezvoltare și planificare s-a conturat recomandarea ca în primele planuri să se dea prioritate agriculturii, dar în contextul unei alte strategii, după care agricultura constituie „sectorul care asigură esențialul intrărilor de devize și materii prime necesare dezvoltării industriei

FIȘE

ECONOMIA AGRICULTURII ȘI VALORIFICAREA PRODUCȚIEI AGRICOLE

● *Lucrarea, a cărei copertă o reproducem, este un manual, elaborat de prof. univ. dr. Pantelimon Avramescu – pentru a răspunde cerinței formării de specialiști cu un profil larg și, în consecință, conceput la nivelul strict al nevoilor acestor specialiști, mai restrîns ca volum (240 p.) și ca tematică. Relevînd obiectivele de bază ale disciplinei economia agriculturii – formele concrete de manifestare a legilor economice, stabilirea căilor și metodelor de utilizare tot mai productivă a mijloacelor de muncă, a investițiilor, a forței de muncă, evidențierea avantajelor economice ale dezvoltării producției pe principii industriale, perfecționarea căilor și metodelor de îmbunătățire a ritmicității pro-*

ducției și, pe această bază, a aprovizionării populației, studierea căilor de creștere a productivității muncii, de reducere a cheltuielilor materiale și de forță de muncă – autorul se ocupă de metodele ei de cercetare, precum și de interferența cu metodele altor științe și discipline. Lucrarea tratează, pe larg, în afara problemelor principale, problemele specifice ale ramurilor producției animale și vegetale.

Simpozion Unirea Principatelor Române

● *Între numeroasele manifestări consacrate împlinirii a 120 de ani de la Unirea Principatelor Române – eveniment cu semnificații deosebite în istoria statului și poporului român – se înscrie și simpozionul științific desfășurat miercuri 24 ianuarie la Academia de Studii Economice,*

S-au prezentat comunicările: „Unirea Principatelor – moment crucial în afirmarea și dezvoltarea României moderne” de Gheorghe Zaharia și Gheorghe Surpat; „Poziția marilor puteri europene față de Unirea Principatelor” de Mircea Mușat și Vir-

gil Smârcea, „Unirea din 1859 – prima etapă a formării statului național unitar român” de Vasile Bozga; „Unirea Principatelor în tradițiile mișcării muncitorești și socialiste din România” de Aurică Simion și Constantin Unguru; „România socialistă – apărătoare consecventă a principiilor unității, independenței și suveranității naționale a popoarelor lumii” de Brîndușa Ștefănescu și Petre Ignat; „Condițiile social-economice premergătoare Unirii Principatelor” de Nicolae Marcu; „Perspectivele economice deschise de Unirea Țărilor Române de la 1859” de Ilie Puia; „Obiective economice ale Unirii Principatelor” de Gheorghe Ciulbea, „Influența Unirii Principatelor asupra dezvoltării gândirii economice românești”, de Vasile Iota.

Despre unele legități ale progresului tehnico-științific

● *Revista EKONOMICESKIE NAUKI (nr. 12/1978) publică articolul Obscie zakonomnosti naucino-tehniceskogo progressa (Legitățile generale ale progresului tehnico-științific), de A. Kvas. Autorul argumentează tezele: 1) după atingerea punc-*

tului culminant în dezvoltarea tehnicii existente, continuarea perfecționării ei nu mai este eficientă; 2) unitatea suplimentară de energie utilizată la o anumită tehnică asigură o sporire mai substanțială a coeficientului acțiunii utile, dar posibilitățile unei atari utilizări sînt, la o tehnică dată, tot mai îngreunate; 3) tendința de scădere a capacității de perfecționare a tehnicii date este contrară de trecerea accelerată la un nou tip („familie”) de tehnici; 4) oricît de progresiv ar fi, la un moment dat, un tip („familie”) de tehnică, el nu se poate desăvîrși fără încetare; 5) întrucît fiecare familie sau tip de tehnică dispune de un coeficient de acțiune utilă natural, există și o limită a cheltuielilor de muncă socială pentru perfecționarea tehnicii existente, adică un „coeficient natural al eficienței” (raportul dintre efectul util obținut și cheltuielile pentru perfecționarea și producerea tehnicii respective).

În prezent, revoluția tehnico-științifică ar implica îndeosebi trecerea de la tehnica mașinistă la cea nemașinistă automată. Problema nu mai este – spune A.K. – de a înlocui funcțiile logice și de control ale omului, ci de a folosi mijloace de prelucra-

naționale"). Accentul a fost pus, deci, nu unilateral. Dezvoltarea viza „modernizarea și diversificarea agriculturii, paralel cu punerea bazei unei industrii senegaleze”. S-a susținut o asemenea prioritate tocmai în vederea dezvoltării treptate a unei economii proprii, încheiate, de sine stătătoare, pentru lichidarea structurilor moștenite de la colonialism în sectorul de bază al economiei – agricultura.

Prin modificările preconizate în agricultură și industrie, primul plan (1960–1964) oferea o bază certă pentru o dezvoltare neocolonială a economiei senegaleze, pentru înfăptuirea unor mutații capabile să asigure un progres economico-social susținut, diminuarea și eliminarea subdezvoltării. În condițiile în care adevăratul tip de plan „suplu” era oficială, orice proiect sectorial era aprobat numai în măsura în care el intra în prevederile cifrelor centralizate prevăzute pentru sectorul respectiv și, în general, în planul național. Statului i se acordă un rol activ, important în procesul planificării și dezvoltării. În acest plan ca, și mai târziu, este vorba de o planificare „care încearcă să integreze piața” în obiectivele mai largi ale dezvoltării.

O asemenea orientare a planificării ține seama de insuficiența fondurilor financiare centralizate, de incompleta penetrație a dezvoltării în toate enclavile cu economie închisă, ca și de caracterul indirect imperativ al obiectivelor urmărite în sectorul privat, de necesitatea unor reajustări pe parcurs a planurilor. Sint argumente care determină pe un critic al modelelor africane de creștere – S.N. Sinkam, să încadreze al III-lea plan senegalez (1969–1973) ca fiind bazat pe un „model global original, special conceput pentru condițiile țării”¹⁾.

Caracterul global și original al ultimelor planuri senegaleze cvadriennale reiese nu numai din nivelul agregativ al modelelor, ci și din luarea în considerare în plan a unor indicatori specifici la nivel macroeconomic cum sînt: nivelul de trai, creșterea gradului de independență financiară și economică a țării, creșterea cantitativă și valorică a rezultatelor obținute în sectorul primar, secundar și terțiar, nivelul forței de muncă ocupate (îndeosebi formarea profesională și de specialitate), înlăturarea dezechilibrelor dintre regiuni, creșterea și diversificarea industriei de prelucrare, volumul exporturilor și importurilor, nivelul producției la culturile alimentare, diversificarea culturilor destinate exportului, acumularea internă. Faptul că o politică economică fiscală și financiară sprijină coordonat obiectivele stabilite de plan, că s-a reușit creșterea acumulărilor interne și că 2/3 din sursele financiare pentru investiții, în actualul plan cvadrienal, sînt asigurate de stat – toate acestea diferen-

țiază mult planificarea senegaleză de vechia accepție a planificării elastice, parțiale. În plus, planul este conceput ca o tranșă cvadrienală a unui plan de dezvoltare pe termen lung – 30 ani, cel mai lung termen prospectat la începutul acestui deceniu în Africa.

Departee de a rămîne o planificare tehnocrată, planificarea senegaleză este concepută să fie o „planificare democratică, prin participarea tuturor grupurilor social-profesionale” și în care stabilirea orientărilor generale și priorităților derivate „rămîn în ultimă analiză, politice”, după cum apreciază L.S. Senghor. Toate aceste atribute relevă în gîndirea de inspirație socialistă senegaleză despre planificare un caracter realist, un caracter în egală măsură global, centralizat și democratic.

dr. Mircea ROZOREA
dr. Dumitru MUREȘAN

¹⁾ L. S. Senghor, Priorități în dezvoltarea Senegalului, în „Era Socialistă” nr. 4/1973, p. 48.

²⁾ Samir Amin, Mark Franco, Samba Sow, La planification du sous-developpement. Editions Antropos – Idep, Paris, 1975, p. 91.

³⁾ Exprîmînd, de regulă, interese ale unor pături ale burgheziei legate de vechile structuri economice coloniale, ale unor exponenți ai tipului de economie închisă, cu deosebire în deceniul trecut nu au lipsit nici unele încercări de a subordona planificarea, implicit sau explicit, fie unor modele de dezvoltare a vechilor structuri, fie unor modele care exacerbează economia de piață, fie chiar unei mixturi ale acestora, unele încercări de a contrapune conceptele de socialism și planificare. Asemenea încercări reflectau în fond aderența la o concepție de dezvoltare dezarticulată a economiei, urmărind utilizarea unor tehnici de planificare exclusiv micro-economice; pe bună dreptate, în 1974, la Dakar, economiștii africani Samir Amin, Mark Franco și Samba Sow conchideau că astfel de modele – prezente nu întimplător și în unele proiecte elaborate de specialiști și instituții occidentale (Norbert Beyrard, Senegal Consult, Cinam Seresa etc.) – corespund de fapt „unui tip de planificare a subdezvoltării și nu a dezvoltării”.

⁴⁾ „Le Soleil” Dakar, Juillet 1973, p. 33.

⁵⁾ Adrien Senghor: Les problemes de l'autosuffisance vivriere. In „Europe outre mer” nr. 560, sept. 1976, p. 43.

⁶⁾ S. Nana-Sinkam, Pays candidats au processus de developpement, Mouton, Paris, 1975, p. 191.

re (de ex., de tip laser, maser, dispozitive cu plasmă ș.a.), a căror dirijare să fie de la început imposibilă fără mașini electronice de calcul.

Industrializarea lumii a treia și țările dezvoltate

● Revista PROBLEMES ECONOMIQUES (20.XII.1978) reproduce, după „Défense nationale”, articolul prof. J. G. Merigot A propos de l'industrialisation du Tiers Monde (Cu privire la industrializarea lumii a treia). Referindu-se la o serie de documente, îndeosebi la Raportul întocmit de un grup de lucru de pe lângă Comisariatul General al Planului cu privire la „evoluția economiilor lumii a treia și la aparatul productiv francez”, autorul consideră că economiile lumii a treia vor avea o influență crescîndă asupra evoluțiilor țărilor industrializate. Economii acestor țări se dezvoltă, afirmă J.G.M., datorită a) dorinței lor de a se industrializa; b) estompării obstacolului tehnologic și de know-how prin cumpărarea de brevete și licențe și realizarea în acest fel a creșterilor de productivitate; c) finan-

țării întreprinderilor din țările în curs de dezvoltare de către băncile internaționale pentru a-și asigura rambursarea datoriilor. Deși, ca urmare a cursului spre industrializare al țărilor lumii a treia, concurența se agravează, recurgerea la protecționism – afirmă autorul – ar fi o eroare, deoarece ar compromite exportul, mai important ca volum și valoare, al țărilor industrializate. În articol se consideră însă că industrializarea țărilor în curs de dezvoltare pune țărilor dezvoltate probleme de restructurare a aparatului productiv.

Petty și inflația

● În MONTHLY ECONOMIC LETTER (dec. 1978), revistă editată de Citibank, a apărut un prim studiu dintr-un ciclu destinat „părinților” gîndirii economice – de astădată consacrat lui William Petty și purtînd titlul Contributions of a founding father (Contribuțiile unui întemeietor). Evidențîndu-se aportul lui W. Petty în diferite domenii ale științei economice, revista se referă și la faptul că Adam Smith este creditat de obicei cu „introducerea principiului diviziunii

muncii”. Autorul nu neagă dezvoltarea acestuia de către Adam Smith dar, spune el, Petty a remarcat acest principiu cu a-proape 100 de ani înaintea „Adevuției Națiunilor” – subliniînd că diviziunea muncii, implicînd specializarea, asigură produse mai bune și mai ieftine. Referindu-se la cantitatea de bani necesară circulației, Petty a dezvoltat conceptul de „viteza a circulației” monetare. Banii ar fi în concepția sa un element energetic și economistul englez ar fi militat în consecință pentru o Bancă în stare să furnizeze cantitatea necesară pentru desfășurarea comerțului mondial. Dar părintele economiei clasice, se conchide în articol, știa că banii sînt și „grăsimea” corpului politic și că prea mulți stîngheresc agilitatea sa, tot așa cum prea puțini îl îmbolnăvesc. Se consideră că nu ar fi rău ca unii economiști actuali, care propovăduiesc inflația, să recitească opera lui Petty.

Analiză critică a „societății de consum”

● În lucrarea La société de consommation (Paris, Gallimard, 1978, 318 p.), Jean Baudrillard

FIȘE

intenționează, pe baza unei analize mai mult sociologice, să dezvăluie nocivitatea cultului formal al obiectelor în societățile occidentale, considerate ca aparținînd așa-numitului tip al „societății de consum”. Centrul de greutate al demersului cade asupra faptului că, în societățile respective, bunurile de consum sînt încărcate cu anumite „semnificații”, prin persuasiunea publicitară a unui sistem de producție confruntat neîncetat cu problema defacerii unor produse care nu răspund în întregime nevoilor reale. Corelativ acestui punct de vedere, se dezvoltă aspecte ale ceea ce autorul numește „liturgia formală a obiectului”, „teoria consumației”, precum și rolul pe care mass-media îl joacă în contextul acțiunii sociale vizînd consumația. Concluzia finală evidențiază ideea că, în virtutea unui anumit consum, în societățile amintite s-a instalat o formă de alienare contemporană, dăunătoare existenței umane, care este „denunțată” îndeosebi de către tineret.

SUCCESELE FIECĂREI ȚĂRI SOCIALISTE, FACTOR HOTĂRÎTOR ÎN AFIRMAREA SUPERIORITĂȚII SOCIALISMULUI ÎN LUME (II)

Socialismul și pacea, componente ale unei indisolubile unități

ESTE UN FAPT al contemporaneității că în lume există țări industrializate, pe de o parte, și țări în curs de dezvoltare, pe de altă parte. Analiza realităților arată că majoritatea țărilor socialiste sînt încă rămase în urmă față de o serie de țări economic avansate. Este evident că decalajele economice respective nu pot fi lichidate decît prin realizarea unui astfel de ritm de dezvoltare a producției, a venitului național, care să ducă în mod constant la diminuarea decalajelor absolute.

Experiența construcției socialiste a demonstrat că socialismul nu-și realizează superioritatea de la sine sau printr-o forță exterioară, ci numai prin mobilizarea tuturor resurselor materiale și umane de care dispune fiecare țară, prin înfăptuirea unei politici economice temeinic fundamentate, care să țină seama atît de condițiile și nevoile interne cît și de tendințele pe plan mondial, prin orientarea prioritară a întregii dezvoltări economice spre ramurile de vîrf ale revoluției tehnico-științifice contemporane, prin accentuarea laturilor calitative ale întregii dezvoltări economice.

Pe baza propriei noastre experiențe, precum și pe baza experienței altor țări socialiste sau nesocialiste, se poate aprecia că factorul hotărîtor pentru a se asigura progresul necontenit al economiei naționale, creșterea continuă a nivelului de trai, lichidarea stării de înapoiere și a decalajelor față de țările dezvoltate îl constituie mobilizarea la maximum a factorului intern, a întregii capacități de care dispune fiecare țară. Acest lucru se poate realiza numai în condițiile unei rate înalte de acumulare, ale promovării cu perseverență a științei și tehnologiei moderne.

În prezent, tot mai mulți economiști din cele mai diverse țări recunosc că este de neconceput o economie dinamică, modernă, înfăptuirea programelor de industrializare a țărilor în curs de dezvoltare fără o rată înaltă de acumulare. Studii prestigioase, elaborate sub egida O.N.U., apreciază că lichidarea subdezvoltării se poate realiza numai în condițiile mobilizării efortului propriu, ale alocării între 30—40 la sută din venitul național pentru dezvoltare. Este meritul Partidului Comunist Român, al secretarului său general, de a fi sesizat cu peste un deceniu în urmă necesitatea stringentă pentru țara noastră de a stabili o rată înaltă a acumulării, care să asigure creșterea accelerată a forțelor de producție, apropierea de nivelul țărilor dezvoltate din punct de vedere economic, ridicarea bunăstării poporului.

Asigurarea unei corelații optime între fondul național de dezvoltare economică și socială și fondul de consum, menținerea unei rate înalte a acumulării, constituie o latură esențială a concepției partidului nostru privind industrializarea socialistă a țării, o componentă de bază a strategiei dezvoltării economice a țării noastre pentru o perioadă îndelungată de timp, o condiție pentru dezvoltarea în ritm susținut a tuturor ramurilor economiei naționale, și în primul rînd a industriei. Experiența țării noastre din ultimul deceniu demonstrează clar că între nivelul ratei de acumulare și ritmul de creștere a forțelor de producție precum și sporirea nivelului de trai există o relație directă. Pentru partidul și statul nostru este clar că depășirea de către România, la finele cincinalului 1981—1985, a stadiului de țară în curs de dezvoltare, parcurgerea în deceniu următor a etapei de țară cu un nivel mediu de dezvoltare și situarea sa, la orizontul anilor 1990—2000, în rîndul statelor industrializate ale lumii, obiectiv strategic al Programului P.C.R., se pot realiza numai prin alocarea unei însemnate părți din venitul național pentru dezvoltare.

O asemenea orientare de durată confirmă o dată mai mult că socialismul și pacea sînt părțile componente ale unei indi-

solubile, indestructibile unități. Nevoia de liniște, de securitate și pace exprimă pe acest fond mai mult decît o aspirație generală. Consolidarea păcii și a securității internaționale, a cursului spre destindere și colaborare rodnică între națiuni este o premisă materială a însăși posibilității de a susține efortul constructiv al popoarelor prin alocarea unei părți corespunzătoare din venitul național în acest scop.

Pentru țara noastră, care are de recuperat o mare rămî-nere în urmă, este deosebit de important să asigure — o dată cu un fond de consum în continuă creștere, cu mijloacele necesare pentru nevoile raționale de apărare a țării — acea rată înaltă a acumulării care este singura capabilă să conducă România pe culmile civilizației spre care o ghidează Programul Partidului Comunist Român. „Fiecaruia dintre noi, spunea secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la plenara C.C. al P.C.R. din 29 noiembrie 1978, îi este, cred, evident faptul că orice alocare suplimentară din venitul național pentru înarmare nu se poate face decît pe seama reducerii alocățiilor pentru dezvoltare și, în același timp, a prevederilor pentru ridicarea nivelului de trai material și spiritual al poporului. Ar fi just să mergem pe această cale? Este aceasta o necesitate determinată de situația internațională actuală? Nu există decît un răspuns — acela că nu este just să mergem pe această cale, că situația internațională nu ne îndreptățește cu nimic să acționăm în această direcție“.

Cu atît mai mult cu cît tocmă dezvoltarea economică și pe această bază creșterea continuă a nivelului de trai material și spiritual sînt cele care dau forță și tărie fiecărei țări socialiste, întăresc neîncetat coeziunea poporului în jurul partidului comunist. Tocmă de aceea în Hotărîrea plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 29 noiembrie 1978, relevîndu-se că plenara și-a însușit pe deplin punctul de vedere al secretarului general al partidului potrivit căruia actuala situație internațională nu face necesară sporirea cheltuielilor militare peste limitele raționale și prevederile stabilite anterior, se arată: „Comitetul Central împărtășește pe deplin convingerea exprimată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la întîlnirile sale recente cu reprezentanți ai diferitelor categorii de oameni ai muncii, după care cu cît vor fi mai mari succesele pe care le vom obține în dezvoltarea industriei și a agriculturii, a întregii economii naționale, în înflorirea științei, culturii, învățămîntului, în creșterea bunăstării întregului popor și a conștiinței sale socialiste, revoluționare, cu atît poporul va lupta mai ferm pentru a apăra orînduirea socialistă, va înfrînge mai ușor orice agresiune imperialistă, pe oricine va încerca să se atingă de cuceririle sale revoluționare, de libertatea, independența și suveranitatea patriei“. Partidul Comunist Român, se arată în Hotărîre, va milita și în viitor cu toată fermitatea pentru renunțarea la folosirea forței sau amenințarea cu forța în relațiile internaționale, pentru reglementarea pașnică pe calea tratativilor a tuturor problemelor litigioase dintre state, pentru trecerea la măsuri concrete în domeniul dezarmării, în primul rînd la dezarmarea nucleară.

Raportul dialectic dintre efortul propriu și colaborarea internațională în edificarea economiei socialiste

ATAȘAMENTUL neabătut al socialismului la cauza păcii în lume, a dezarmării, a consolidării cursului destinderii și colaborării între toate națiunile pe baza principiilor de egalitate și echitate joacă un rol considerabil în demonstrarea superiorității noii orînduirii pe planul relațiilor internaționale, după cum alocarea pentru construcția pașnică a celei mai mari părți a mijloacelor societății care nu sînt destinate fondului

de consum și, pe această bază, pentru dezvoltarea economică și socială în ritmuri înalte, este de natură să contribuie la demonstrarea superiorității sale în planul construcției interne. Marea diversitate a condițiilor în care este edificată noua orînduire nu știrbește cu nimic acest adevăr ci, dimpotrivă, îl întărește prin multiplicitatea confirmărilor.

Așa cum rezultă din analiza datelor statistice și a prevederilor planurilor cincinale și anuale, majoritatea țărilor socialiste alocă în jur de 25—30 la sută din venitul național pentru dezvoltare, și-au mobilizat toate forțele și mijloacele pentru progresul multilateral al economiei, acordă o atenție prioritară dezvoltării industriei, ramurilor de vîrf ale acesteia, progresului tehnic, creșterii competitivității produselor proprii pe piața mondială, ridicării nivelului de trai al populației.

Drept rezultat, a crescut continuu nivelul de trai al tuturor categoriilor de oameni ai muncii. În perioada 1960—1977 retribuirea medie nominală și reală a personalului muncitor a evoluat astfel în unele țări socialiste membre ale C.A.E.R. *) :

(în coeficienți 1960 = 100)

	Retribuție medie nominală	Retribuție medie reală
Bulgaria	1,93	1,67
Cehoslovacia	1,79	1,56
Polonia	2,02	1,78
România	2,13	1,97
Ungaria	2,10	1,58
U.R.S.S.	1,93	1,69

*) Calculat după Anuarul statistic C.A.E.R. 1978.

Totodată, avînd în vedere interdependența crescîndă dintre economiile naționale în condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane, trebuie apreciat, la întregă sa valoare, rolul colaborării și cooperării dintre state, care constituie un factor de multiplicare a efortului național. În cadrul politicii sale externe țara noastră acordă prioritate dezvoltării colaborării și cooperării cu țările socialiste, acționează ferm pentru lărgirea și dezvoltarea continuă a relațiilor de prietenie, colaborare și solidaritate cu Uniunea Sovietică, cu celelalte țări membre ale C.A.E.R., cu toate țările socialiste. Precizînd poziția partidului și statului nostru privind participarea României la colaborarea și cooperarea internațională, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că „lărgirea colaborării, deci a interdependenței pe plan mondial, nu trebuie să fie opusă politicii de independență, ci, dimpotrivă, aceste două aspecte ale activității fiecărei națiuni constituie o strînsă unitate. Cu cît un popor este mai independent, se dezvoltă mai rapid, cu atît el poate să participe mai activ la colaborarea internațională. Colaborarea internațională nu trebuie să limiteze, ci, dimpotrivă, trebuie să contribuie la afirmarea personalității fiecărei națiuni și popor“.

Nu mai în condițiile subordonării factorului internațional celui național și nu invers colaborarea și cooperarea economică dintre țările socialiste pot contribui activ la creșterea economică a fiecărei țări socialiste, la accelerarea progresului economic și social, la apropierea și egalizarea nivelurilor de dezvoltare a economiilor lor naționale. Totodată, dezvoltarea economică accelerată a țărilor socialiste, diversificarea fiecărei economii naționale sînt tot atîtea condiții pentru intensificarea și lărgirea pe toate planurile a colaborării și cooperării economice între ele.

Rezultatele obținute de România în industrializarea socialistă a țării, în dezvoltarea unei economii multilaterale sînt evident legate și de colaborarea și cooperarea țării noastre cu țările membre ale C.A.E.R., cu celelalte țări socialiste, cu toate statele lumii, după cum, pe măsura dezvoltării economiei naționale, a creșterii potențialului economic al țării, se creează și condițiile necesare extinderii relațiilor economice ale României cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu țările capitaliste dezvoltate.

Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea la Sesiunea solemnă comună din 1 decembrie 1978, „în scopul creșterii forței socialismului trebuie să se acționeze intens pentru perfecționarea continuă a raporturilor de colaborare eco-

nomică dintre țările socialiste, promovîndu-se forme superioare de cooperare în producție și cercetarea științifică, adoptarea de programe pe termen lung. În cadrul colaborării și conlucrării dintre țările socialiste, un rol de cea mai mare însemnătate are, fără îndoială, afirmarea tot mai puternică a principiilor de egalitate, respect reciproc și înțajutorare tovarășească ce trebuie să ofere lumii un model înaintat de raporturi internaționale“. În acest spirit, arăta secretarul general al partidului, țara noastră acordă o atenție deosebită dezvoltării colaborării în cadrul C.A.E.R., care, la ultima sa sesiune, de la București, a adoptat programe speciale de colaborare în domenii de importanță economică deosebită. România acționează pentru intensificarea colaborării și cooperării cu țările membre ale C.A.E.R. pe baza egalității în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, interesului fiecărei părți și avantajului reciproc, în scopul apropierii și egalizării nivelului lor de dezvoltare, al accelerării înfloririi fiecărei economii naționale, al creșterii forței și prestigiului socialismului. În același timp, România acționează susținut pentru promovarea largă a relațiilor economice, tehnico-științifice și culturale cu toate țările socialiste, după cum promovează o colaborare largă cu țările în curs de dezvoltare, cu țările capitaliste dezvoltate.

Raportul dialectic dintre factorul intern — efortul propriu — și cel extern — colaborarea internațională în construcția economică, raport care stă la temelia colaborării și cooperării internaționale dintre țările socialiste, cere în mod obiectiv ca la stabilirea direcțiilor și criteriilor desfășurării acestui proces să se aibă în vedere interesele economice ale fiecărui stat socialist, necesitatea punerii în valoare cu maximă eficacitate a întregului potențial material și uman al fiecărei țări, crearea unei economii moderne, complexe și competitive pe plan internațional în toate țările socialiste. Trebuie arătat că, cu toate progresele realizate în dezvoltarea social-economică a țărilor socialiste, între ele continuă să existe inegalități mari în privința nivelului de dezvoltare a forțelor de producție. Unele țări socialiste se află deja în rîndul statelor industrializate, altele în cel al țărilor industrial-agrare sau agrar-industriale, iar în unele abia se pun temeliile industrializării țării, ceea ce face din apropierea și egalizarea nivelurilor lor de dezvoltare o cerință cu caracter legic a dezvoltării sistemului mondial socialist. Superioritatea relațiilor care caracterizează sistemul economic mondial socialist constă tocmai în aceea că el creează cadrul necesar pentru dezvoltarea complexă și multilaterală a fiecărei economii naționale, pentru lichidarea decalajelor economice care mai există între statele socialiste.

Ritmul dezvoltării țării noastre, rezultatele obținute în industrializarea socialistă a țării, progresele realizate în crearea unei economii moderne, succesele obținute în domeniul științei și tehnicii și în domeniul social, inclusiv în dezvoltarea democrației socialiste, politica sa internațională care a dobîndit un larg și înalt prestigiu în întreaga lume reprezintă o însemnată contribuție la dezvoltarea sistemului mondial socialist, la sporirea prestigiului socialismului în lume.

România are în vedere în întreaga sa politică internă și externă adevărul evident că forța sistemului socialist mondial este determinată de forța fiecărei țări socialiste în parte, că prestigiul și capacitatea de influențare a socialismului asupra evoluției mondiale depind de măsura în care socialismul se afirmă nu numai ca un mod superior de organizare a societății, ci și ca expresie a unor relații de tip nou între state și națiuni, mai echitabile decît cele generate de capitalism. Tocmai de aceea, Partidul Comunist Român, făcînd totul pentru dezvoltarea economico-socială a țării, pentru sporirea potențialului ei economic și, pe această bază, pentru creșterea bunăstării generale a națiunii, militează neabătut pentru dezvoltarea raporturilor de prietenie cu toate țările socialiste, fără excepție, pe baza egalității depline, respectului independenței naționale, neamestecului în treburile interne, principiilor socialismului științific și înțajutorării tovarășești, cu toate popoarele ce construiesc noua orînduire. România socialistă demonstrează astfel că este pe deplin conștientă de faptul că modul în care este edificată noua orînduire în țara noastră, ca dealtfel în fiecare țară, exercită influența sa asupra afirmării și creșterii prestigiului socialismului în lume, că prin aceasta, construcția socialistă în fiecare țară, pe baza unei politici proprii, adecvată condițiilor și intereselor propriului popor, constituie o sarcină de cea mai mare răspundere, atît națională cît și internațională.

prof. dr. Mihai PĂRĂLUȚĂ

Perspective economice în țările nordice

CREȘTEREA ECONOMICĂ a țărilor nordice în acest an se va apropia de cea preconizată pe ansamblul statelor membre ale O.C.D.E. (3,5%), astfel se în vedere că — în medie — Finlanda, Norvegia, Danemarca și Suedia anticipează o rată de creștere medie de 3% a P.N.B. Prognoza realizată de „Nordic Economic Outlook” apreciază că înviorearea față de ultimii doi ani a situației economice a țărilor vizate trebuie pusă în legătură cu o serie de factori, printre care: menținerea ratei inflației, în 1979, sub media prevăzută pentru O.C.D.E.; subvențiile guvernamentale în sprijinul dezvoltării industriale; creșterea în Norvegia și Suedia a investițiilor în bunuri de echipament; reducerea deficitelor din balanța comercială externă, mai ales pe seama diminuării volumului importurilor.

Somajul va rămâne, însă, în continuare ridicat, dezvoltarea industrială urmînd a se realiza fără crearea de noi locuri de muncă.

Pe țări, studiul citat apreciază că Suedia va înregistra cel mai ridicat nivel de creștere a P.N.B. (4%) în rîndul țărilor nordice. În cazul Finlandei (3% rata de creștere anticipată a P.N.B.) se are în vedere majorarea consumului particular — deși în

condițiile unui somaj ridicat — și păstrarea trendului ascendent al industriei forestiere. Se așteaptă ca Norvegia să fie singura țară în grupul nordic care va înregistra o diminuare a ratei de creștere a P.N.B., previziunile sursei citate punînd aceasta pe seama măsurilor de austeritate economică ale guvernului norvegian, dat fiind datorită externe ridicate ale țării.

Un sondaj privind bursa internațională în 1979

COTIDIANUL economic francez „Les Echos” a organizat, la sfîrșitul anului trecut, un sondaj internațional de bursă menit să selecteze hîrțile de valoare presupuse a realiza cele mai bune performanțe în 1979. Potrivit rezultatelor sondajului, valorile americane și franceze au fost preferate de 38% și respectiv 35% din cei anchetați, urmate de valorile britanice (5%), rest-germane și japoneze, fiecare cu cîte 4% din opțiuni.

În funcție de domenii mari de activitate, alegerea investitorilor internaționali se îndreaptă în primul rînd către informatică (în special firmele Amdahl, I.M.B.), urmată de transporturi, chimie, și altele (firmele franceze Luchaire, Matra). Nu au fost exprimate opțiuni pentru industria alimentară, bunuri de consum, inclusiv automobile.

Producția de automobile în unele țări socialiste

ÎN ACEST AN în Uniunea Sovietică vor fi fabricate peste 2 milioane autoturisme și autocamioane. Astfel, uzinele Togliatti vor produce circa 700 000 autoturisme de mic litraj „Jiguli” („Lada”), iar uzinele din Moscova și Ijevsk (Ural) — peste 200 000 autoturisme „Moskvici”. Uzina de autocamioane de mare tonaj din Kamsk va ajunge la o producție de 150 mii mașini anual.

Polonia va realiza 600—700 mii automobile în 1985, iar la sfîrșitul deceniului viitor — circa un milion de mașini anual. În prezent, industria poloneză fabrică peste 350 mii de autoturisme, 90 mii de autocamioane, 7 mii autobuze, în mai mult de 150 tipuri și variante.

Industria de transport auto a R.P. Ungare va înregistra o producție valorică estimată la 40 milioane forinți în 1980 și 56 milioane în 1985 (dublu față de 1975), din aceasta mai mult de jumătate urmînd să fie destinată exportului, inclusiv pe piețele occidentale. În prezent, uzinele „Ikarus” dețin locul patru în lume, producția de autobuze a acestora fiind prevăzută să ajungă la 60 000 în actualul cincinal, față de 40 000 în perioada corespunzătoare anterioară.

Orientări în dezvoltarea economică

Bolivia: preocupări sporite pentru industrie

BOLIVIA, unul din principalii producători de cositor din lume, dar, cu toate acestea, cea mai săracă țară din America de Sud (P.N.B. pe locuitor este în jurul a 400 dolari) își pune cu acuitate problema atenuării dependenței economice externe în primul rînd prin dezvoltarea și diversificarea industriei. Această preocupare este justificată de faptul că industria minieră, realizînd aproximativ 75% din veniturile provenite din export (Bolivia exportă cositor, plumb, zinc, antimoniu, cupru, bismut, cadmiu, argint, wolfram), nivelul încasărilor este dependent de fluctuațiile prețurilor pe piața internațională, în condițiile în care dificultățile de exploatare a zăcămintelor determină costuri de producție ridicate.

Principalele orientări ale politicii în domeniul industriei vizează, paralel cu extinderea cercetărilor pentru descoperirea de noi zăcăminte de minerare și de hidrocarburi, dezvoltarea capacităților de prelucrare primară a minerurilor, crearea unor ramuri ale industriei grele, creșterea capacităților energetice. Industriei extractive îi sînt alocate investiții pentru realizarea de noi obiective, printre care inițierea exploatarei la zăcămintele de fier de la Mutun (rezerve estimate la 40 miliarde tone) prin construirea, pînă în 1984, a unui combinat siderurgic cu o capacitate inițială de 450 tone oțel pe an.

Bolivia, care în 1970 exporta producția minieră numai sub formă de minerare, a început construirea de capacități de prelucrare astfel că, în 1977, metalele reprezentau peste 25% din valoarea producției miniere exportate, cu intenția ca în 1980 ponderea respectivă să ajungă la 60—65%. Se are în vedere mărirea sau construirea de noi capacități pentru prelucrarea cositorului, zincului, antimoniului, wolframului. Se intenționează valorificarea zăcămintelor de fier de la Mutun (rezerve estimate la 40 miliarde tone) prin construirea, pînă în 1984, a unui combinat siderurgic cu o capacitate inițială de 450 tone oțel pe an.

Bolivia, ca membră a Grupului andin, participă la realizarea programelor de dezvoltare industrială adoptate în cadrul acestei grupări. Industria boliviiană va dispune pînă în 1981 de uzine pentru producerea de etilenă, polietilenă de înaltă și joasă densitate, polipropilenă, fenol. Va începe asamblarea de autocamioane ușoare echipate cu motor Diesel, precum și de autoturisme prin asimilarea rapidă a producției, urmînd ca, în 1981, să fie produs primul autovehicul cu piese fabricate în țară.

Pentru realizarea obiectivelor propuse, Bolivia se preocupă de amplificarea colaborării economice cu partenerii externi.

M. DESMIREANU

EVOLUȚII MONETARE

DOLARUL S.U.A. a înregistrat în săptămîna 22—26 ianuarie 1979 o consolidare moderată față de restul valurilor occidentale, în perspectiva măsurilor cu caracter economic pentru anul curent prezentate Congresului, de președintele S.U.A. Observatorii au evidențiat influența exercitată asupra dolarului, pe piața de schimb, de încetirea creșterii productivității în sectorul privat în ultima perioadă a anului trecut, cît mai ales de revizuirea estimărilor deficitului preliminar pe anul 1979 al balanței comerciale a S.U.A., în sensul reducerii lui cu 9 miliarde dolari, în condițiile creșterilor anunțate ale prețurilor produselor petroliere.

Lira sterlină a continuat să resimță efectele nefavorabile datorate conflictelor de muncă din unele ramuri ale economiei țării, înregistrînd o depreciere de circa 0,7% la un curs de închidere de aproximativ 1,9950 dolari / 1 liră față de cel de 2,0075 dolari / 1 liră la finele săptămîinii precedente. Francul elvețian a deschis la 1,6675 franci / 1 dolar, nivel ușor superior închiderii anterioare, după care a înregistrat un recul mai accentuat în final cînd s-a situat la circa 1,6900 franci elvețieni. Marca vest-germană a realizat o depreciere de circa 1% față de săptămîna precedentă în raport cu dolarul S.U.A., la un curs de 1,8550 mărci / 1 dolar. Datorită ritmului său de depreciere mai lent în raport cu dolarul, marca a început să riștege teren în raportul de schimb cu francul elvețian. Francul

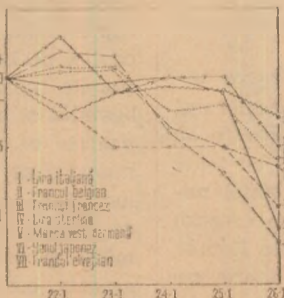
belgian a oscilat în acest interval între 29,00 și 29,25 franci / 1 dolar.

După ce în prima parte a intervalului s-a menținut la un nivel relativ apropiat închiderii de referință, francul francez a regresat la circa 4,2550 franci / 1 dolar. Lira italiană a înregistrat un recul de circa 0,3% față de săptămîna precedentă, la un curs de aproximativ 836,75 lire / 1 dolar, nefiind afectată în mod deosebit de declanșarea crizei guvernamentale din Italia. Yenul japonez a înregistrat în final un recul de circa 1,1% față de săptămîna precedentă, cotînd la circa 200,09 yeni / 1 dolar.

Pe piața eurodepozitelor la 6 luni s-a înregistrat o reducere mai importantă a dobînzilor la euro-dolarul S.U.A., care au fost cotăți în final la circa 11,375%, o reducere lejeră a dobînzilor la euromărcile vest-germane la circa 11,25%, în timp ce euromărcile elvețiene s-au tranzacționat la un nivel de dobîndă relativ constant de 0,3125%.

Piața aurului a continuat să înregistreze fluctuații zilnice importante, menținîndu-se tendința de creștere a prețului metalului galben care a realizat pe ansamblul săptămîinii o majorare de peste 5 dolari / uncie. La ultimul fixing la Londra al perioadei, prețul a fost stabilit la 235,45 dolari/uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Evoluția principalelor valute occidentale în raport cu dolarul S.U.A. în perioada 22—26.I., luîndu-se ca bază cursurile din 19.I. a.e.

Franța : politica electroenergetica in fața reconsiderării

EXAMININD cauzele graveri întreruperi a curentului electric, care — în ziua de 19 decembrie 1978 — a determinat ample perturbări ale activității industriale, de transport, casnice etc. pe cea mai mare parte a teritoriului Franței, revista *L'Usine Nouvelle* ajunge la concluzia că un rol de primă importanță a jucat aici politica de investiții care a fost orientată în măsură crescândă către înzestrarea cu echipament a producției de energie electrică și distribuția finală a acesteia, pe seama scăderii ponderii investițiilor pentru dezvoltarea rețelei de transport de înaltă tensiune și pentru asigurarea funcționării sale în condiții de securitate.

O altă cauză majoră a constituit-o politica preșurilor, care a determinat creșterea mai rapidă a consumului energiei electrice de joasă tensiune decât a celei de înaltă tensiune. În acest cadru a fost favorizată extinderea așa-zisului încălzit electric (casnic) „de completare”. Se apreciază că punerea concomitentă în funcțiune, într-o zi friguroasă, a milioane de radiatoare electrice a constituit „picătura” care a determinat blocarea întregului sistem de alimentare cu energie electrică. Atrăgând atenția asupra necesității revizuirii orientărilor menționate, revista pledează în același timp și pentru accelerarea realizării programului energetic nuclear din Franța.

Gaze naturale — dependența de import

O PROGNOZĂ relativ recentă asupra necesarului de gaze naturale al principalelor țări capitaliste dezvoltate și a gradului de acoperire a acestuia (vezi tabelul) relevă că dependența lor de importul de gaze se va accentua în viitor.

Țara	(mil. t.c.p.)		
	1980	1990	2000
Statele Unite			
— cererea	434	561	754
— oferta	391	465	562
— necesarul de import	43	96	192
Europa occidentală			
— cererea	225	310	417
— oferta	191	180	132
— necesarul de import	34	130	285
Japonia			
— cererea	28	93	125
— oferta	—	—	—
— necesarul de import	28	93	125

Sursa : „Chemical Economy and Engineering Review”, octombrie 1978

fînd totală în cazul Japoniei, de aproape 70% din necesar în anul 2000 (față de 15% în 1980) în cazul Europei

occidentale și de 25% (față de 10%) în cel al Statelor Unite. După aprecierea specialiștilor, resursele de gaze naturale din țările nesocialiste și dezvolta-

rea în perspectivă a comerțului internațional cu gaze lichefiate vor asigura satisfacerea cererii tot mai mari din partea țărilor capitaliste dezvoltate.

Canalul Suez — creșterea continua a traficului

CANALUL SUEZ, a cărui închidere temporară a provocat transportului maritim internațional pierderi evaluate la 13 miliarde dolari, înregistrează în prezent un trend ascendent în ceea ce privește traficul navelor și tonajul tranzitat. Astfel, se apreciază că în 1978 a fost depășit nivelul traficului din anul precedent, când acesta înregistrase 220,4 milioane tone (vezi graficul). Potrivit estimărilor cotidianului Financial Times se speră ca în curînd să fie depășit traficul record de 274,2 milioane tone din 1966. În anul 1977 exploatarea Canalului Suez a adus Egiptului venituri însumînd 400 milioane de dolari, prevăzîndu-se în perspectivă o creștere a acestora la cel puțin 1 miliard dolari între anii 1983—1985.

Principala preocupare pentru viitor o constituie crearea condițiilor pentru trecerea prin canal a tancurilor petroliere de mare tonaj, după realizarea proiectului de lărgire și adîncire, inițiat de R.A.Egipt. Potrivit proiectului, prima fază de extindere, care necesită investi-

ții estimate la 1,5 miliarde dolari și este prevăzută să se încheie în 1980, va permite traficul prin canal a tancurilor de 150 000 tdw, încărcate. A doua fază va asigura tranzitul navelor petroliere de 260 000 tdw încărcate, al celor de 300 000 tdw parțial încărcate, precum și al oricăror altor nave de tonaj superior încărcate cu balast.

Tîrgul internațional Viena

Messegelände, Wien 2

7 – 11 martie 1979

idei, produse, informare, soluționarea celor mai variate probleme la Viena

Tîrguri de specialitate 1979 (extras)
MÖBEL '79

Tîrgul specializat de mobilă
Messegelände, Wien 2, 3–6.3. 1979

INTERBAU

Tîrgul internațional specializat de construcții de mașini
Messegelände, Wien 2, 7–11.3.1979

W D W

Săptămîna vieneză a modei pentru femei Messespalast, Wien 7
25–27.3.1979

IFABO '79

Tîrg specializat pentru organizarea și dotarea birourilor
Messegelände, Wien 2, 16–19.5.1979

Informații și legitimații pentru tîrg :
Consilierul comercial al Ambasadei Austriei la București
str. Londra nr. 6
7000 București

Publicom

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării
Economice și Sociale. Institutul Central de
Cercetări Economice

Sumarul nr. 5 din 2 februarie 1979

- Scrisoarea adresată tovarășului
Nicolae Ceaușescu de Comitetul
Politic Executiv al C.C. al P.C.R.
cu prilejul aniversării zilei sale de
naștere 1

ECCNOMIE NAȚIONALĂ

- Un proces cu profunde implicații
și semnificații economice. Reci-
clarea materialelor și energiei se-
cundare (Gheorghe Nistor, Mugur
Isărescu) 3

- Mobilizarea spiritului gospodă-
resc și a energiei creatoare pentru
valorificarea superioară a mate-
rialelor secundare (B. Vasile,
T. Ludovic, Ion Velican, V. Ioan,
P. Alexandru, Cornelia Petrescu,
Valenzina Ene, Constantin Stan-
ciu) 5

- Posibilități și exigențe ale valori-
ficării superioare a potențialului
din agricultură. Zootehnia - sec-
tor cu însemnate rezerve (dr. ing.
Alexandru Ignat) 12

- Mecanismul economico-financiar :
funcționalitate - eficiență. Eviden-
ța economică în sprijinul gospo-
dăririi raționale a fondurilor (conf.
dr. Petru Pântea) 15

- Perfecționarea sistematică a stu-
diului cererii de consum a
populației (II) (Janos Fazekas) 17

CONDUCERE • ORGANIZARE

- Adunările generale ale oamenilor
muncii. Dinamism, creativitate și
eficiență, parametrii esențiali ai
autoconducerii (Dan Condrea) 20

ÎN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂ- ȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

- Repartiția după muncă - lege
economică a socialismului (prof.
dr. Sandu Costache) 22

TEORII • IDEI

- Puncte de vedere. Considerații
privind o industrie de programe
pentru calculatoare electronice
(dr. ing. Vasile Baltac) 24

- Școli • curente • economiști.
Evoluții în gândirea despre plani-
ficare din țările în curs de dez-
voltare (I) (dr. Mircea Ro-
zorea, dr. Dumitru Mureșan) 26

ECCNOMIE MONDIALĂ

- Succesele fiecărei țări socialiste,
factor hotărâtor în afirmarea su-
periorității socialismului în lume
(II) (prof. dr. Mihai Părăluță) 28

- Tendințe - conjuncturi 30

- Mondorama 31

ÎN SUPLIMENTUL NUMĂRULUI :

Generalizarea experienței înaintate
în unitățile economice

IN THIS ISSUE

- The letter addressed to
comrade Nicolae Ceaușescu by
the Political Executive Com-
mittee of the C.C. of R.C.P.,
on the occasion of his birthday
anniversary 1
- Mobilizing the managing spirit
and the creative energy in or-
der to make more profitable
the use of secondary mate-
rials. 5
- Possibilities and requirements
concerning a higher-rate deve-
lopment of the agriculture
potentialities. Zootechnics, a
sector with important reserves
(Dr. eng. Alexandru Ignat) 12
- The economic records, a
reliable help for a rational

- funds administration (Reader,
Dr. Petru Pântea) 15
- Systematical improvement in
studying the consumption de-
mand of the population (II)
(Janos Fazekas) 17
- Considerations concerning an
industry of computer programs
(Dr. eng. Vasile Baltac) 24
- Schools - currents - econo-
mists. Evolution in the thoughts
on planning in developing
countries (I) (Dr. Mircea Ro-
zorea, Dr. Dumitru Mureșan) 26
- Successful results of every so-
cialist country - a decisive
factor in asserting the supe-
riority of the socialism in the
world (II). (Prof. Dr. Mihai
Părăluță) 28

DANS LE NUMÉRO

- La lettre adressée au camarade
Nicolae Ceaușescu par le
Comité Politique Exécutif du
C.C. du P.C.R., à l'occasion
de son anniversaire 1
- Mobiliser l'esprit d'administra-
tion et l'énergie créatrice
pour la mise en valeur supé-
rieure des matériaux secon-
daires. 5
- Possibilités et exigences d'une
meilleure mise en valeur du
potentiel de l'agriculture. Un
secteur avec d'importantes
réserves - la zootechnie (dr.
ing. Alexandru Ignat) 12
- La comptabilité à l'appui de
la gestion rationnelle des fonds
(maître de conférences dr.

- Petru Pântea) 15
- Le perfectionnement systéma-
tique de l'étude de la demande
de consommation de la popu-
lation (II) (Janos Fazekas) 17
- Réflexions concernant une in-
dustrie de programmes pour
ordinateurs (dr. ing. Vasile
Baltac) 24
- Écoles - courants - econo-
mistes. Évolution dans la pen-
sée sur le planning dans les
pays en voie de développement
(I) (dr. Mircea Rozorea, dr.
Dumitru Mureșan) 26
- Les succès de chaque pays
socialiste, facteur déterminant
pour affirmer la supériorité
du socialisme (II). (prof. dr.
Mihai Părăluță) 28

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Послание, адресованное товари-
щу Николае Чаушеску, по слу-
чаю дня рождения, со стороны
политисполкома ЦК РКИП 1
- Моб. лизация хозяйственного чув-
ства и творческой энергии для
лучшего использования вторич-
ных материалов 5
- Возможности и требования лучше-
го использования сельскохозяй-
ственного потенциала. Животно-
водство-отрасль с большими резер-
вами (др. инж. Александру Игнат) 12
- Экономический учет в помощь
рациональному хозяйствованию
фондов (старший лектор др.
Петру Пышты) 15

- Систематическое совершенство-
вание изучения потребительско-
го спроса со стороны населения
(II) (Янош Фазекаш) 17
- Соображения относительно про-
мышленности программ для элек-
тронных вычислительных машин
(др. инж. Василе Балтак) 24
- Школы, течения, экономисты.
Эволюция мышления о планиро-
вании в развивающихся странах
(I) (др. Мирча Розоря, др. Думитру
Мурешан) 26
- Успехи каждой социалистиче-
ской страны, решающий фактор
утверждения превосходства со-
циализма в мире (II) (проф. др.
Михай Пărăлуță) 28

Abonamentele se încheie la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii
voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (in-
clusiv suplimentul săptămânal) : pentru întreprinderi și instituții - 260 lei
anual ; pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional,
elevi, studenți - 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen
limită de încheiere a abonamentului : 20 ale lunii anterioare perioadei de
abonare.

Redacția și administrația : Calca Dorobanșilor nr. 11-25, 71131 București,
telefon 12 13 60. Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. - filiala sect. 1
București. Tiparul Combinatul Poligrafic „Casa Scînteia”.

ÎNTEPRINDEREA DE INDUSTRIALIZARE A CĂRNII CONSTANȚA

IMPORTANT !

Pentru toate vîrstele, pentru toate gusturile, în toate an-
timpurile puteți consuma cu încredere preparatele realizate
de Întreprinderea de industrializarea cărnii Constanța.

Carnea proaspătă, preparatele din carne și conservele de
carne realizate în unitățile întreprinderii vă asigură o alimen-
tație consistentă, variată și rațională.

Unitățile producătoare, dotate cu utilaje moderne, asi-
gură cele mai exigente condiții de igienă alimentară ; faptul
că întregul proces de producție se realizează sub suprave-
gherea atentă a medicilor de specialitate oferă o garanție
completă a calității produselor realizate.

REȚINEȚI DECI,

Poposind în orașul Constanța sau petrecindu-vă sejurul
dv. pe litoralul românesc, la unitățile de alimentație publică
sau în magazinele rețelei comerciale veți putea solicita sau
vă veți putea aproviziona cu produsele realizate de Întreprin-
derea de industrializare a cărnii Constanța.

Produsele întreprinderii sînt preparate pe baza unor rețe-
te alimentare specifice regiunii.

Întreprinderea de industrializarea cărnii Constanța reali-
zează și pentru export o gamă variată de produse, mult apre-
ciate și solicitate de consumatorii străini.

Pentru consumatorii care suferă de anumite afecțiuni,
întreprinderea realizează produse dietetice, pe bază de rețete
și recomandări medicale, pe care le pune la dispoziție în
magazinele rețelei comerciale sau în unitățile de alimentație
publică.

EXCURSIA ȘI SPORTUL ÎN SEZONUL ALB, O FEERIE... VESTIMENTAȚIA ADECVATĂ ACESTORA, O CONDIȚIE!

O BOGATĂ ȘI VARIATĂ GAMĂ DE ARTICOLE VESTIMENTARE : HANORACE, TRENINGURI, PANTALONI PENTRU SCHI, PULOVERE, CĂCIULI, BOCANCI, MĂNUȘI, RUC-SACURI, GENȚI, SACOȘE și... multe altele, vă sint oferite de toate raioanele și magazinele de specialitate ale COMERȚULUI DE STAT

